

311724

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

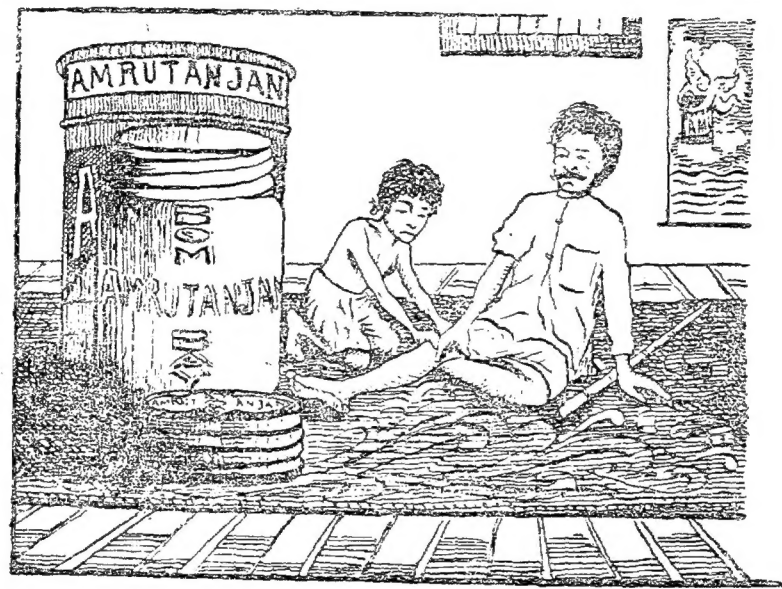
Vol. 15 చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 8-వ తేది శుక్రవారము No. 7
 సంపుట శ్రీ ప్రభ వనామ సంవత్సర చైత్రమాస శుద్ధ సప్తమి. { సంచిక ౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
 యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది

తలనొప్పలమాన్యును, వాయు పోట్ల
 బాపును, పార్శ్వపునొప్పల బారదోలును,
 పొట్లబొగ్గొట్టును, బెఱుకుల భేదించును,
 వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
 దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
 వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
 లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
 లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
 నొప్పులకు సంతోషింపఁజేసింది.
 సంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
 మోసము గలుగదు.
 చక్కని డబ్బితో నహా నీనా 1-కి 0-10-0
 డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.
 ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండఁదగినది.

అమృతాంజనం డిపో
 6, 7 తంబు శెట్టివీధి, మద్రాసు
 లేక
 249, ఫ్రేరిస్ట్రో, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

Kesar's

Lodhra

MAKES
STERILITY
A THING
OF THE PAST

APanacea for
all diseases
peculiarto
Women

CURES
Dysmenorrhœa
Amenorrhœa
Menorrhagia
Leucorrhœa
Etc, Etc.

KESARI KUTEERAM
Indian Chemists
& Druggists.
EGMORE, MADRAS

“కేసరి - లోధ్ర
 గర్భాశయరోగ నివారిణి”
 ఈ యాషధరాజము హిందూ
 దేశపు వనావధులతో తయారు
 చేయబడినది. స్త్రీలకు గలగు ఋ
 తుశూల, బహిష్టికామండుట, ఆకా
 లబహిష్టి, మెలబాక్తిగాను, తక్కు
 వగాను పోవుట, కుమారురోగము,
 సంతానరక్తహీనతలు, మలబద్దక
 ము, సూతికావాతము, తీక్షణోష్ఠి
 లు, అరికాళ్లు ఆరచేతులుమంట,
 మొదలగు స్త్రీ వర్మవ్యాధులను కు
 దుర్చును. స్త్రీలపాటి కిది ‘కల్ప
 వృక్షము’ నిన్ని. ‘కామధేనువ’ నిన్ని
 మఱి యనేకవిధముల, వాడినవారు
 సుతించుచున్నారు.
 బాపట్టతాలూకా, చీరాలబా
 ట్టు, రన్నా బాండ్రపేట తొండే
 పు కోటయ్యకవిగా రిట్లు వ్రాయు
 చున్నారు.
 గీ. అధికరోగ సంఘటిత జనాళి
 కెల్ల, హస్త వార్ధిని దేల్చియత్త
 ధిశక్తి, భక్తియుక్తి, ప్రభుత్వా
 తః ప్రబలజేయు, ‘లోధ్ర’నుగా
 మెన్నగలరె యీలోకజనులు.
 లోధ్ర అన్నిమందుల మెపులలో
 దొరకును.
 12 ఔ. బుడ్డి రూ 8-0-0
 6 ఔ. బుడ్డి రూ 1-10-0
కేసరి కుటీరము.
 ఎస్కూరు, మదరాసు.
 తంబివీలాసము ‘కేసరి’ మదరాసు.
 టెలిఫోన్ నెం. 3486.

WANTED 3168
 Candidates for Telegraph and Station
 Master's Classes. Full Particulars and Railway
 Fare Certificate on 2 annas stamp.
 Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE.
 DELHI.

నోటీసు 4597
 మాజినిదేనుసులను భారాళమైన కవివాదను పద్యములపై
 విక్రయించుటకు ఏజంట్లుకొనఁతెను. నమానాలకు యితర వర
 తులకు ఇంగ్లీషులో వ్రాయుడు.
 THE WEST COAST WVG. ESTT.
 Cannanore, Malabar.

ప్రశ్న 2598
 భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులువ్రాయుటకు
 రూ 1-0-0. పై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 వి. పి. ఖర్చులు 0-4-0
 ఆవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.
 హనుమాన్ జ్యోతిషశాలాయనూ, శివగి ష్య.

ఆయుర్వేదాషధ రత్నా కరము రు. 3-0-0
చరక చికిత్సాస్థానము రు 6
 ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
 (2046) డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

ఆంధ్రపత్రిక చదువరులకే
 8382 చంద్రకళ నాటకము 8 అ. తెనాలి రామకృష్ణ కవి
 చరిత్ర శే. 128. 8 అ. కాళిదాసు చరిత్రము 144. 8 అ.
 శ్రీ నాథకవిచరిత్రము 144 పు. 8 అ. వెనులనాడ భీమకవిచరి
 త్రము 8 అ. రు 1 కి పై అర్హులకు పోస్టేజీ మేము భరింతుము.
 8382 ది ఆల్బర్టు పవర్ ప్రింటింగ్ వర్క్స్, కాకినాడ.
 తపాలపెట్టె నెం 2010

ఆహా!! ఎంతో సంతోషము!!

శ్రీగన్న మెంటువారి సహాయము పొందుచున్న (State-aided) మాశ్శేక్స్టర్ల పాఠశాలయినట్లునంటి సిల్క్ బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమాశ్శేక్స్టర్లలోను 1918 సంవత్సరము నుండి ఆదాగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్న వినోదగతి అందరకు తెలిసిన విషయము.

1924 సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారి ప్రోత్సాహము న్న లండనులోని జరిగిన బ్రిటిషు ఎంపైరు ఎగ్జిబిషనుకు మా శిల్పబట్టలు పంపించియున్నాము సమర్థులగు లండనునుండి మాకు పోషకములన్నా నకసర్టిఫికేటులన్నా బహుమతి యిచ్చి యున్నారు. యిందువల్ల మాబట్టలయొక్క నాణ్యమున్నా అంశమున్నా మీరే పూరించగలరు.

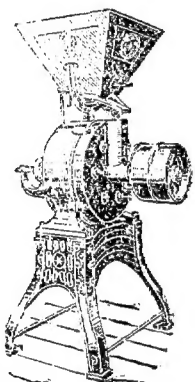
యింపల కొందరు ప్రజలను మోసపుచ్చేతలంపుతో నాణ్యముకానిబట్టలు తయారుచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతాల్లాకూ ప్రతిబట్టయందును మాశేరువుందును మాశేరుతో పున్న బట్టమాత్రమే మాబట్టలని నమ్మనలెను కావలసియెడల స్వాంతులను పంపిస్తూ ధరలు తెలియపర్చగలము.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ వీర్రాజు,

శ్రీ లక్ష్మీ శిల్ప మేన్యూఫ్యాక్చరీంగువర్కుస్
ప్రాప్రయిటర్సు, పెద్దాపురము
ఆల్బిగ్రాఫ్ అడ్డను "శిల్పగుమ్మ" 3358

MACHINERY. 3392

Jrus Grinding Mills—
With ball bearings & self-sharpening stones.
Disintegrators — Latest types.
Rice Machinery of every description.
T. & O. Brand Belting—
Special cottonand special Solid-woven hair.

Water Works fittings—Meters, valves etc.

Coffee Hand Mills—Latest improved designs.

White Artistic Cements. 3392

Sole Agents in India, Burma & Ceylon :—
THAKAR & OPADEY,
20/22, Elphinstone Circle, Fort, Bombay.

శ్రీ కృష్ణావతారతత్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతహరి వంశములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి నరసగా సులభ తెలిసి వచనరూపమున వ్రాయబడును. సంశయములు తొలగించు నట్లు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. ప్రోత్సహలక్ష్యముద్రించబడును. 350 పుటలకుఁ దక్కువగావండఁ జక్కని తెయ్యచేయించి 8 నెలల కొకరూపి 1-8-0 లకు చందాదారులకు పీఠికా బంపబడును. 12-0-0 లు పంపినవారు పోషకులుగాఁ బ్రకటింపబడుదురు. 1, 2, 3 సంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి. 2208-1228

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

ప్రధానపండితులు మునిసిపల్, హైస్కూలు, కడప.

పుట్టుచెముడును కుదిర్చెదము.

నివరములకు 1 అణాబిళ్ళవంపవలెను. మాయవరం అగడ్త్యరరావు, హెచ్. సి. అందు పీస్ డిస్పెన్సరీ. బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా.)

1204 ఆభ్రక భస్మము నెలకు 1-3 రు 5-0-0.

శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున 300 పుటములు వేయబడినది. బహుమూలము, వేడి, చర్మ, తయ, పీట్లను బోగొట్టును. కఫమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము చుండుతో పంపబడును. అనేకులు వాడి మెచ్చినారు. కేటలాగు ఉచితము. 2126 ఆర్షరసాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా.

కళావంతుల సర్వీసుమాన్యములు

పూర్వకాలమందు, దేవాలయములలో నృత్యగీతవాద్యములకు దేవదాసీల శేర్పరచినపుడు, వీరిసాంఘికవ్యవస్థలు, ధర్మములు ఎట్లుండెనో మనకు తెలియదుగాని, యానవనయుగములో వీరిని ప్రత్యేకవర్ణముగానుంచి, వీరిస్త్రీలను ఇతరుల కుపభోగ్యములుగ చేయుట మిక్కిలి యవినీతికర మనియు, అన్యాయమనియు, మనమైనదవంశమున కంతకు తలవంపులు కలుగజేయుననియు నెంచుచున్నాము. ఏమాత్రమైనను స్వగౌరవమున పేక్షించు ప్రతిమానపుడును ఒకవర్ణములోనిస్త్రీల నందరిని అవివాహితలుగనుంచి, సామాన్యనాయకులుగ నొనర్చుదురాచారమును ఖండించక తప్పదు. అట్టి స్త్రీలు తమ యభినయసంగీతములతోను, వేషభాషతోను, పరులను నంచించుటకు కష్టపడి నేర్చుకొని, వారికి తమ శరీరముల నమ్మి తమలెల్లదలను, అన్నచమ్యులను, కొమ్మలను పోషించుచుండుట మిగల లజ్జాకరము. ప్రపంచమందుండు ప్రతిసంఘములో అవినీతికర మగు లంజరికము స్వభావముగ దానంతలయదియే ప్రబలుచుండగా, దానికి చిహ్నములన్నెలు పెట్టి, ప్రత్యేకముగ దానికొకవర్ణము శేర్పరచి, వారిస్త్రీలకు మనగృహములలోను, పవిత్రస్థలములలోను, సంగీతపాఠశాలలోను, ఒకవిధమైనగౌరవసానము నొసంగి, మనశిల్లలనుమాడ తప్పుచుత్త్రోవలను దింపుటకంటె శోచనీయమైనసంగతి మరియొకటిలేదు. ఈవిషయములన్నియు గ్రహించియే, యాసంఘములోని స్త్రీపురుషులు తమ ప్రస్తుతస్థితికి నీవగింపు కలిగి తక్కిన వర్ణములలోని యువతీయువకులలెనే తమస్త్రీలకు వివాహములుచేసి, పతివ్రతలుగా నుండుకొనవలెననియు, తమస్వగౌరవము కాపాడుకొనివలెననియు గొప్ప యాచార్యుల మొనర్చుచున్నారు.

కాని, యాసమవ్యవస్థను గొప్పయటంక మొకటి మనల నెదుర్కొనుచున్నది. ఈకళావంతులకు దేవాలయములలో నృత్యగీతనాఖరీకి, పూర్వ జమీందారులవలన యీ నామలీయ బడి యిటీవల 1859 వ సంవత్సరములో బ్రిటిషు వారివలన స్థిరపరచబడి పట్టా లీయబడినది. వీరిని వంశపారంపర్యముగ ననుభవించుచు, ముఖ్యమైన యుత్సవములలో ఒకప్పుడు నాఖరిచేయుచు, ఒకప్పుడు చేయకయూ, నేడయో యొకవిధముగ ఈ కళావంతులు కాలము గడపుచున్నారు. వీరికి వివాహములు కాగానే, వీరిపతులు తమభార్యలను బహిరంగస్థలములలో, బహుశుంది దృష్టులకు నురిచేయుటకు ఇష్టపడకుండుట సహజమేకదా! దీనితోపాటు, మన యువకులు, ముఖ్యముగా పల్లెటూరివారు, ఈ కళావంతులను తమకుందరకు ఉమ్మడిసాత్తు అయినట్లు భావించుచు, నింకెవరకు వీరిని అగౌరవపరచు నలవాటును శిశుముగ పోగొట్టుకొన జాలరు. కళ్యాణఉత్సవములలో రాత్రి పదిగంటలకు గజ్జకట్టించి యీ యబలను, బహుప్రారముగ తెల్ల వారేవరకు అన్ని పీఠలను త్రిప్పుచుండురు. ఈ కళావంతుల కుటుంబములో ఒకరిద్దరే స్త్రీలున్నయెడల, గ్రామంతరమునుండి యైనను, రెండుమాడు జతలను తెచ్చుకొని మేళముల నేర్పరుచుకొని గ్రామముల యాజ్ఞప్రకారము, అడుగుడుగున నీగజైలుకు కట్టుమార్చుచుండలెను. తమకిష్టమువచ్చిన జావళీలను, పదములను పాడుచు అభినయము పట్టునెను. కొందరు ధర్మకర్తలు, వీరిచేత రాత్రింబగళ్లు నాఖరి పుచ్చుకొందురు. వీరిని అభిమానించుచున్న మరికొందరు వీరిచేత ఎట్టి పనులను చేయించనే చేయించరు. కొందరు దేవస్థానపు కమిటీమెంబర్లు వీరికొరకు, తమలో తాము పోరాడుకొని కొర్రల కెక్కినవిషయము నాకు ప్యయముగా తెలియును. ఈ కళావంతుల కుటుంబములలో ఎంతమందివచ్చి నాఖరి చేయవలసింది? ఎప్పుడెప్పుడు చేయవలసినది? ఒక కుటుంబములో స్త్రీసంతతి నశించినపుడుగాని, తీవ్రించియున్న స్త్రీలు యగృత మొదలగుకారణములవలన రావీలులేనపుడుగాని, యేమిచేయవలసినది? వీరికెంత విద్య నేర్పవలసినది? ఈ ప్రశ్నలకు తగుసమాధానములు, వీరి యీ నామపట్టాలలో సాధారణముగా కనుపించవు.

ఇప్పుడు నూతన హిందూదేవదాసయపు చట్టము 1927వ సం॥పు రెండవఅడ్డు నిర్దిష్టపడిన తరువాత ధర్మకర్తలయజ్ఞుల ప్రకారము, యీ కళావంతులు, వివాహితలైనను, కాకపోయినను, మానాభిమానములను పోగొట్టుకొని గజ్జకట్టి నాఖరిచేయవలెను. లేదా, తమ జీవనోపాధిని పోగొట్టుకొని, యీ నాఖరి మాన్యములను, ఆ ధర్మకర్తలు నియంించు నూతన నాఖర్లకు వదిలివేయవలెను. క్రొత్తగానచ్చు నాఖర్లు ఏదీదకుటుంబములనుండియో రావించబడి, అవినీతికి మరింత బలము నొసంగినవా రగుదురు. ప్రస్తుతమందు యీకళావంతులకు ముందుకు వచ్చిన నూయి, జనుకుకు పోయిన గోయి కనుపడుచున్నది.

ఈసమస్య పరిష్కరించుటకు రెండేవార్లములు కనుపించుచున్నవి:—(1) దేవాలయములలో స్త్రీలచేతనే జరిగించవల

సిన కుంభవారతి మొదలగు పనులు, 12 సంవత్సరముల నయస్సు దాటిన ఆడపిల్లలచేత చేయించుచు, ఉత్సవములలోను, ఉరేగింపులలోను, యీకళావంతుల కుటుంబములలోని మగవాండ్రచేత, హోగొనియము, తంబురా, మద్దెల, తాళము, ఫీడెలు మొదలగువాద్యములతో భజనలను చేయించుట.(2) లేక ఈనాఖరి యీ నామలను గవర్న మెంటువారిచేత రిజిస్ట్రేషనుచేయించి, యిప్పటి యనుభవదారులకే, నాఖరితో నిమిత్తములేకుండ, రయతువారి పట్టాల నిష్పించుట. ఈరెండవమార్గము ఆచరణయోగ్యముకాదని నాయభిప్రాయము. ఇట్లు గవర్న మెంటువారిచేత ఒకవర్ణము శేర్పాటు చేయించినయెడల యప్పుడు విధిగాగ్నిగునలిన భజనలు మొదలగునవి, మనదేవాలయములలో ముందు జరుగక పోవచ్చును. ఇవిగాక యీ యీ నామలను యీకళావంతుల కుటుంబముల ప్రస్తుతదురస్థిలో, శిశుముగ తమకుటుంబసంరక్షణకొరకు అన్యాయక్రాంతియి చేయుదురు. సంగీతకళమును, భగవత్ప్రేరేకర్యమునకును లోటురాగలదు. పూర్వరాజులు నీనికిచ్చిన యీగొప్పసత్తులు మనము చేతులార పోగొట్టుకొందుము. ఇప్పటివరకు, యీసర్వీసుమాన్యములు అన్యాయక్రాంతియి చేయకూడదని తీర్పులుండుటచేతనే, యివి, దేవునిమాన్యములలెనే శాశ్వతముగా నిలిచియున్నవి. మొదట నేనుద్రాసిన పైమార్గము ననుసరించినయెడల, యీకళావంతులు తమ కిష్టమైయెడల, తమ భర్తలు, సోదరులు మొదలగువారితో వచ్చి కూర్చుని పాడవచ్చును. అట్లు నచ్చుటకు యిష్టపడనియెడల, తమలోని మగవాండ్రచేతనే సంగీతకళేరిలు, సారిభజనలు, మొదలగునవి చేయించవచ్చును. వారు ఉరేగింపు ఉత్సవములలో నాఖరిచేయకతప్పదు. ఇట్లు జరిగించినయెడల, వీరిభుక్తికిని, ముక్తికిని కూడ మార్గ మేర్పడును.

కాబట్టి రాబోవు శాసనసభాసమావేశములో, నూతన దేవస్థానపు ఆర్డర్లలో కొన్ని ముఖ్యసవరణలను చొప్పించుచున్నారని గమక, దానిలోని 43, 44 సెక్షన్లు, కళావంతుల కుటుంబములలోని పురుషులుగాని, స్త్రీలుగాని తమపిల్లనుబట్టి దేనాలయపు నాఖరిని చేసికొనవచ్చునని సవరించుట మిక్కిలి ఆవశ్యకము.

నల్లూరి సూర్యనారాయణరావు

Two Useful Books.

Business Tutor.—This is a master-piece on business that will teach you how to start a trade with small capital and big profit, or how to increase your business to gigantic proportions if you are already running one. It helps you to write short and sweet advertisements to pul heap of orders. It contains 30 ready-cut schemes of business any one of which if handled as directed will bring you a colossal fortune. Pages 425, price Rs. 3-6-0 post paid.

Chemical Dictionary.—This useful dictionary gives meanings of English chemicals and drugs in Tamil, Telugu, Mahratti, Gujarathi, Bengali, Urdu and Hindi. Page 365, neat printing. Handsome binding. Rs. 3-6-0 post charge paid.

N. B. Booklet on "Patent Medicines. How to make at Home," Priced Re. 1 given off free to the buyers.

G. N. MYTU (K. 45)

LUDHIANA, (PUNJAB).

అనేకమైనవారివల్ల ప్రఖ్యాతిజెంది బంగారుమెడలు పొందిన జీవామృత సంజీవి లేహ్యము

ఇది అనేక కారణములచే శుక్లదోషములు ఏర్పడి దేహపటుత్వముచేడి జీర్ణశక్తియు, జ్ఞాపక శక్తియు, సంభోగవాంఛయు లేక కష్టముతో కాలము గడుపువారిని రక్షించు సంజీవకరణి. ఈలేహ్యము నీలైన శుక్లమును మణివలె ఘట్టిపడిచి రతియందు శీఘ్రవిర్య స్థలము పోగొట్టును. సకల మేహబాధ్యములు, నూలరోగములు, అగ్నిమాంసము, ముఖరోగము, శుభిరోగములు, సోమరితనము, నడుములు, కాళ్ళనొప్పులు మొదలగు బలహీనచేత గలుగు సకల గర్భాభ్యులను నిశేషముగా ఖండించును స్త్రీలకు గలుగు తెలుపు, కామాతె, పాండురోగము మొదలగు సకల వ్యాధులను జోగొట్టును; శరీరబలమును మెచ్చించును.

20 రోజుల లేహ్యము ధర రూ 2. 40 రోజుల ధర రూ 3-8

ఎం. ఎన్. సరస్వతి అందు కంపెనీ,

నెం. 11, ఆరుముగం పిఠి, సామకారీపేట, మద్రాసు.

భోర్లు నెంటుజారి గెజెటు

1927 ఏప్రిలు 5 వ తేదీ మంగళవారం

పబ్లికు శాఖ

యస్. జి. శంకర్ డియన్ గారు లాండురికార్డు డ్రెస్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఆర్. గోపాలరావుగారు కర్నూలుజిల్లా సెషన్స్ జడ్జిగా నియమింపబడిరి.

గౌ. రాజా శ్రీరావు కృతాచలపతి రామకృష్ణ శంకరావు బహదూర్ (బొబ్బిలి రాజుగారు) ప్లేటు కాన్సిలు సభ్యత్వమునకు రాజీనీచ్చిరి.

మత శాఖ

రెవ. థామసు రాబర్టు పౌలరుగారిని మద్రాసు తాలూకాయందు వివాహములచేయు అధికార మియ్యబడినది.

రెవ. యాకోబు కాంతప్పన్ జానకకాగారికి మద్రాసు తాలూకాలో వివాహము సర్టిఫికేట్టులను ఇచ్చుటకు అధికార మియ్యబడినది.

రెవ. థామసు రాబర్టు ఫిలరుగారు వివాహపు సర్టిఫికేట్టులను ఇచ్చు అధికార మియ్యబడిరి.

స్వామిశాఖ

ఆర్. హాగారు బరంపురం జిల్లా డెయిలుసుపరిం పెం డెంటుగా నియమింపబడిరి.

కే. నరసింహంగారు బాపట్ల సబ్బుజడ్జిగా నియమింపబడిరి.

మానం హనుమంతరావు నాయుడుగారు తెనాలి పెంచి మాజప్రేటుగా ఏర్పడిరి.

రివిన్యూశాఖ

కె. లక్ష్మణరావు నాయుడుగారు విశాఖపట్నం డిప్యూటీ కలెక్టరుగా జనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

యస్. వెంకటరామ అయ్యంగారు పశ్చిమ గోదావరి ట్రెజరీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నుందురు.

ఆర్. వెంకటకృష్ణారావు నాయుడుగారు కోరాపేట ఏజెన్సీ తాలూకాలో డ్రైవర్ డెంటుగా ఏర్పడిరి.

అభివృద్ధిశాఖ

డి. యల్. సాతేగారు గంజాంజిల్లా ఫారెస్టు ఆఫీసరుగా కూడా నియోజింపబడిరి.

పబ్లికువర్క్స్ కార్యకలాపాలు

రావుబహదూర్ యస్. కే. సుందరాచార్యులుగారు లేబరుకమిషనరుగారి పర్యవేక్షణలో డెంటుగా నియమింపబడిరి.

సానికస్వపరిపాలనశాఖ

టంగుటూరు వెంకటరమణప్ప చెట్టిగారు అనంతపురం జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి. వి. సి. హెచ్. జాన్ గారు గుంటూరు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి. జాకా ప్రకాశ్ కోటిలింగంగారు బళ్లారి మ్యూనిసిపలు కాన్సిలు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

డెప్యూటీ మాక్ మోనిస్ గారు మద్రాసు కార్పొరేషను సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడిరి.

ధారాగోపాలశాస్త్రి గుంటూరుజిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడిరి.

ఏ. సూర్యనారాయణమూర్తి పంతులుగారు ఛత్రపురం తాలూకాబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటుగా ఎన్నుకోబడిరి.

కెంబాయి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు పల్నాడిమిడి 7వ వార్డు మ్యూనిసిపలు కాన్సిలురుగా ఎన్నుకోబడిరి

విద్యాశాఖ

రిచర్డు విలియంస్ గారు మద్రాసు మహమ్మదీయ కళాశాల ప్రిన్సిపాలుగా నియమింపబడిరి.

సవరపు సూరయ్యగారు తూర్పుగోదావరిజిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

శ్రీమతి డి. జానకిబాయిగారు విశాఖపట్నంజిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

రాబర్టు జార్జి గ్రీవుగారు గవర్న మెంటు పరీక్షలకు కమిషనరుగాను విద్యాశాఖాధికారిగాను నియమింపబడిరి.

రిజిస్ట్రేషను

కె. వెంకటరావుగారు విశాఖపట్నం రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

వ్యవసాయశాఖ

సి. రామస్వామి నాయుడుగారు మాడవ సర్కిలు డిప్యూటీ ఆగ్రికల్చరలు డ్రెస్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఫారెస్టుశాఖ

యస్. రఘునాథరావుగారు లోవరు గోదావరి డివిజను ఫారెస్టు పసికూడా చూచెదరు. కోరింగాపానులు తయారుచేయుట జిల్లాఫారెస్టు ఆఫీసరుగారికి తోడ్పడెదరు.

పబ్లికువర్క్స్ శాఖ

మార్వాసల నరసింహ సోమయాజులుగారు వాల్తేరు సర్కిలులో అప్రెంటిసు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

వెంగనగూరు రామస్వామి అయ్యరు వెంకట్రామ అయ్యరుగారు వాల్తేరు సర్కిలుకు అప్రెంటిసు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

Iron Safes

ఇనుపపెట్టెలు

SAMUEL & Co. Engineers.

San Thome, Madras.

ఆయిల్ ఇంజనులు, పంపులు, ట్రెసుహార్లు, ప్లెల్లర్లు, ఆయిల్ మిల్లులు, చేజుకుమిల్లులు, అచ్చుమిషనులు, ఇనుముపోతలు మొదలగునవి నరసముగా అందముగా చేయబడును. ధరల వివరములకును, కేటలాగునకును వ్రాయుడు.

సామ్యుయల్ అండు కంపెనీ, ఇంజనీర్లు

3487

శాఖోము, మద్రాసు.

తలనొప్పి, లేక తలబారము

నోటియందు దుర్వాసన, తలతిరుగుట, పిత్తము మొదలగునవి కారణము బాగుగా పనిచేయుటలేదని తెలుపుటకు గుఱుతులు. గనుక అది చక్కగా పనిచేయుటకై తగినశ్రద్ధ పుచ్చుకొనవలెను. ఈ లక్షణము మీ కగుపడినప్పుడు విరేచనములకు మంచిదైషధమును పుచ్చుకొనవలెను.

3059

బిస్టెల్సు మాత్రలను

వాడుడు. ఇదేమాదిరిస్థితిలో నుండి బాధపడుచుండినట్టి వారి కనేకులకు ఇది సహాయము చేసి, వారిని బాధనాడి తప్పించినది. గనుక మీరును అదేలాభమును పొందవచ్చును.

ప్రతిచోటను విక్రయింపబడుచున్నది.

Also by Messrs. B. K. Paul & Co. M. R. Paul & Co. 1 & 3, Bonfield's Lane, Calcutta, Kemp & Co. Bombay. Dey Bros, 32, Mogul Street, Rangoon. Madhab Ch Laha & Co., Chandri Chowk Calcutta.

వనోషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు. 3-4-0 లు. ఇందు సమస్తఖనిజములు శుద్ధిచేసి భస్మములుచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. ఈ 1-కి రు. 500 కిమ్మతుగల భస్మములు కూడ గలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు. 2-0-0 2454 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనుము.

నీదేహము నెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించుదునో, వట్టే నీశరీరస్సుగూడ మురికిగాకుండ పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరీరస్సుపైగల రంధ్రములందు చుండు మున్నగు కల్మషపదార్థములుకూడ యుండిన నీవెండుకలు పరిశుభ్రముగ లేవని గ్రహింపవలసి యుండును. ఈచుండు వగైరాలు చేరునప్పుడు నీవుపేక్ష వహించిన అతిత్వరలో నీతలయంతయు కురుపుల మయము గాగలదు. గనుక నీశరీరస్సు యిట్టి వాటికి లోనుగాకుండ కాపాడుకొన దలచినచో ప్రతినిత్యము

కామినీయా తలనూనె

నుపయోగించి తీరవలెను.

ఈ నూనె చుండును చేరనీయదు. ఒకవేళ నీతలయందు నాచుండివరకే ప్రవేశించి యుండిన రెండుమూడుసార్లు లీనూనెను రాచుటతోనది అంతరింపవలసినదే. వెండుకల కుదుళ్లలోనికి సరాసరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అపూర్వమైన దినుసులనేక మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలకలు నీ వెండుకలను, తుమ్మెది రెక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెవలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నుపయోగించి దీని శ్రేష్టత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము లొసంగి యున్నారు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని సాగడొందిన కామినీయా ఆయిలు నీసా రు 1-0-0 తపాలచార్జి 0-6-0 3 సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలు చార్జి 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు.

సువాసన ద్రవ్యములకు రాజు

ఓటో దిల్ బహారు

(రిజిస్టరు)

అతిచవుకయు, ఎండుకు పసికిహాలినవియు నగు అనేక సువాసనద్రవ్యములు బహారు నందుగలవు. ఓటోదిల్ బహారు నుపయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్టత్వమును, మంచి సువాసనకు అచ్చెరువందకతీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తరల కేవిధముగను తీసిపోదు.

నేడే ఆర్డరును పంపుడు.

1/2 డౌన్సు ఓటోదిల్ బహారు	రు.	2-0-0
1/4	"	1-4-0
1 డ్రాము	"	0-12-0

నమూనా నీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్టు చీట్లు పంపిన సంపాదకును.

సోలు ఏజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

126

287, జమ్మూమసీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి. నెం 2.

గీతా ప్రచారము

1. అన్ని మతములలోను సనాతనధర్మము సర్వోత్కృష్టమైనది. మనము చెప్పుచున్నాము. అందులకారము ఇహపరసాధనమైన భగవద్గీత. అది సంస్కృతమునందున్నందున నలుగురికి తెలియదు. దుర్లభమైయున్నది. దానిని దేశభాషలలో వ్రాయించి యిదివరకు సర్వజనోపయోగముగా చేయలేదు. అందులకప్రచారము ఆవశ్యకమైనప్పటికి మన మేమియు చేయుటలేదు.

2. క్రైస్తవమతములలో వారిమతగ్రంథమైన బైబిలును ప్రపంచమంతట వ్యాప్తిచేయుటకు బ్రిటిషుపారిశ్రామికైబిలు సొసైటీ అనుపేరుతో ఒక సంఘమును లండనులో ఏర్పాటుచేసి ఘోషించి వంద సంవత్సరములనుండి పనిచేయుచున్నది. దీనికి ఉపసంఘములను ప్రతిదేశములోను ప్రతిరాజధానిలోను ఏర్పాటుచేసి నారు. బైబిలును ఘోషించు ఆరువందల భాషలలో ఇప్పటికి తర్జుమాచేసినారు. ఇంకను కొంత భాషలలో చేయుచున్నారు. 1923-24 సంవత్సరము రిపోర్టుల 1923 సంవత్సరములో ఎనిమిది నూతనకొత్త ప్రతులకంటె ఎక్కువగా ఖర్చుపడినట్లు తెలియుచున్నది. అందులో ఘోషించు తొమ్మిదివలెలు హిందూదేశములోను సింహళములోను ఖర్చుపెట్టబడినవి. మనరాజధానిలో ఘోషించు 2 లక్షల 80 వేల ప్రతులు పంచిపెట్టబడినవి. మనతెలుగు భాషలో మాత్రము 90 వేలకుపైగా ఖర్చుపడినవి. మరియు మన రాజధానిలో 1923 సంవత్సరములో నూతన ప్రతులు సాముయొక్క ప్రతులు 1879 ఉచితముగా కాలేజీలలో ప్రవేశించు విద్యార్థులకు ఇవ్వబడినవి. ఈ ప్రకారము ప్రతి సం॥ రము జరుగుచున్నది. 1923-24 సం॥ రములో లండన్ సొసైటీకి అన్ని భాషలలో ఆదాయము అనగా చందాలు, ఉయ్యిళ్లు, విరాళములు, వడ్డీలు వగైరాలు మూలముగా మూడు 82 లక్షలు అయ్యుచున్నది. ఒక చెన్నపట్టాపు రాజధానిలోనే ఎన్నడె ఆరువేల రెండువందల ఎనభై అయిదు రూపాయలు వసూలుచేసినారు. అందులో ఘోషించు ఇరువది నాలుగువేల ఐదువందల రెండువందల యేబది పట్టాములు గ్రామములలో జనుకాబడినవి. ఈ ప్రకారము ప్రతి సం॥ రము విశేషశ్రద్ధతో పని జరుగుచున్నది.

3. ఈ ఒక సొసైటీ మాత్రమే కాక మిషనరీ సొసైటీలు క్రైస్తవమత వ్యాపకముకొరకు ప్రపంచమంతటను చేయుచున్న పనిని చూడగా మనకు సిగ్గుబాటుగానున్నది. పాశ్చాత్యులు తమమతమును వ్యాపింపజేయవలెనన్న దీక్షతో తీతమునిచ్చి మిషనరీలను ప్రపంచమంతటను దన్నివోట్లను పంపుచున్నారు. వారు మనదేశములో క్రీస్తు ఆలయములను, ధర్మగృహములను, పాఠశాలలను, కళాశాలలను, పక్షన మందిరములను, గ్రంథాలయములను, వైద్యశాలలను, కుక్కరోగులను ఆశ్రమములను, అనాధశిశువులను మొదలగునవి అనేకములు ఏర్పాటు చేయుచున్నారు. ఇట్లు, వాకిలి బంధువులను వదలిపెట్టి ఆమెరికా యూరోపుఖండములనుండి మన దేశమునకు విద్యావంతులైన క్రైస్తవులను పంపి క్రీస్తునివాసములై వారి మత వ్యాప్తికొరకు జీవితమును ధారపోయుచున్నారు. వనజిల్లాలలో వారి మతవ్యాప్తికి ఏమిచేయుచున్నారో మన కళ్లకే కనబడుచున్నది. ఒక మిషనరీ సొసైటీవారితో మరెయ్యక మిషనరీ సొసైటీవారు ముందంజ వేయవలెనని పోటీగా పనిచేయుచున్నారు. వారు చేయుసమస్తకార్యములు చందామూలముననే నిర్వహించుచున్నారని తెలియుచున్నది. క్రైస్తవుల వల్ల లక్షల లక్షల ధనము పోగు చేయుచున్నారు. కొందరు తమ ఆస్తిసంతయు ధారపోయుచున్నారు. సాముకావలెనని ప్రతికలములనును, ఉత్తరములములనును తెలియజేసినమాత్రముననే తక్షణము క్రైస్తవమతాభిమానులు పంపుచున్నారు. మనదేశములోవలె ఇంటింటికి తిరుగకయే ధనము విరిగిగా వచ్చుచున్నది. ఈయేర్పాటులన కాలమును శ్రమయు వృథాకాక పని సులభముగను, శ్రమముగను జరుగును. క్రైస్తవమత మిప్పుడింత వ్యాపించియుండుట కిదియే ముఖ్యకారణము. పాశ్చాత్యులను చూచియైన మనము నేర్చుకొనవలసియున్నది. మన యువకులు స్వార్థత్యాగ పరాయణులై లోక సలగవార్ధమై పాటుపడుటకు వారికి తగిన జ్ఞానము కలుగజేయుటకు తగినప్రయత్నములు మాత్రము మనము చేయుటలేదు. ఇకనైనను మనదేశముయొక్క పురోభివృద్ధికి తోడ్పడవలసిన బాధ్యతను గురించి “ఉత్తమత, జాగ్రత్త, ప్రావృధ్యరాన్నిభోధత” అను ఉపనిషద్వ్యాకృతములను స్మరించి కార్యపరులయ్యెదరని ప్రోత్సాహము చేయుచున్నాము. ఇట్టి ఉత్తమధర్మగీర్వ హణముకొరకు రాజమహేంద్రవరమున హిందూసమాజము 1903 సం॥ రమున స్థాపింపబడి 1860 సం॥ రం 20 చట్టముప్రకా

రము రిజిస్టరుచేయబడినది. హిందూమతధర్మమును వ్యాపింపజేయుట, హిందూనాగరికతను గ్రహించుట, హిందూసంఘమును అభివృద్ధిచేయుట, హిందూవులయందు ఐకమత్యమును సమకూర్చుట, ఈ సమాజముయొక్క ముఖ్యద్వేషములు. వీనిని కొనసాగించుటకు సమాజమునందు ఒక పక్షనమందిరము, గ్రంథాలయము, వ్యాయామప్రదేశము మొదలగునవి ఏర్పాటుచేయబడినవి. మ-రా-రా-శ్రీ ఆర్. న్యాయపతి సుబ్బారావుపంతులుగారును, దివాన్ బహద్దర్ చిత్రపు వెంకటాచలం పంతులుగారును, వీరభంబు లక్ష్మీనరసింహమూర్తిగారును ఈసమాజమునకు (ట్రస్టీలు) అనగా ధర్మకర్తలుగా నున్నారు.

4. సమాజమువారు సనాతనధర్మప్రచారమైనటువంటిన్ని త్రిమతములవారు ఒప్పుకొన్నటువంటిన్ని భగవద్గీతను తెలుగునకులభ్యతేలిని వచనరూపముగా ప్రజాసామాన్యమునకు తెలియుటకుగాను ప్రచురించుచున్నారు. మరియు సనాతనధర్మములను గూర్చి ఒక గ్రంథమును తెలుగులో అచ్చువేయుచున్నారు. వీటిని లక్షలకొలది వ్యాపకముచేయవలసి యున్నది. మరియు యితరగ్రంథములు ప్రచురముచేయవలసి యున్నది.

5. హిందూబాలురు తమధర్మములను బాగుగా తెలిసికొనుట కై సమాజములను స్థాపించిన 1903 సంవత్సరమునుండి ప్రతి సంవత్సరమును భగవద్గీతాపరీక్షలు జరుగుచున్నవి. ఆపరీక్షలలో కృతార్థులైనవారికి రు 800 లు నగదు రూపకముగా నిచ్చుటయే గాక సమాజమువారు ప్రత్యేకముగా పుస్తకరూపకముగా అర్హులవారికి బహుమానముల నిచ్చుచున్నారు. 1926 సం॥ రం ఆఖరు వరకు నగదు బహుమానములకింద రు 5495 లు పంచిపెట్టబడినవి. కృతార్థులైనవారికందరికిని యోగ్యతాపత్రములకూడ ఇవ్వబడుచున్నవి. ఈ సం॥ రమునుండి ఉన్నతపరీక్షకు కాలేజీలో చదువుకొనేవారికే కాకుండ 25 సం॥ రములలోపునున్న గల యువకులందరును దరఖాస్తుచేయుటకు ఏర్పాటుచేయబడినవి.

6. ఉపనిషత్తు మొదలగునవి సారమును విద్యార్థులను సామాన్యజనులను బోధించేయవలసియున్నది. వేదములు ధర్మశాస్త్రములు, పురాణములు, ఇతిహాసములు మొదలగు విషయమును గూర్చి ఉపన్యసింప పండితులు నెలతీయుచున్న వీర్యవలెనని సమాజమువారు యోచించుచున్నారు. మరియు మన దేశములో ప్రశస్తమైన పుస్తకభాండాగారము లేకపోవుట పండితులకును, పాఠకులకును గొప్పకొరతగా ఉండున్నది. వేదములు, వేదాంగములు, మరియు హిందూవిజ్ఞానము, నాగరికత మొదలగువాటిని గూర్చి ప్రచురింపబడిన ఆంధ్ర, సంస్కృత ఆంగ్లేయ గ్రంథములన్నా ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిగాంచిన ముఖ్యముగ గ్రంథములను సంపాదించి జనసామాన్యమునకును, పరిశోధకులకును ఉపయోగపడునట్లు కేంద్రభాండాగారమును, (Central Library) యందుకు తగినకట్టడమును గోదావరీ తీరమున ఏర్పర్చుటచేయుచున్నాము.

7. కార్యములన్నియు నిర్వహించుటకు ధనము కావలసియున్నది. ఉదాహరణకు భావలను, మతాభిమానులను, ఈ ఉద్యమమునకు తోడ్పడుదురని నమ్ముచున్నాము. ఇందుకు ప్రతిగ్రామములోను మతాభిమానులగువారు కమిటీలను ఏర్పాటుచేసి గీతాప్రచారము చేయుట ముఖ్యవసరము. గ్రామములలోను, వర్తకులవద్దను, ధర్మసంఘము ఉంటూఉన్నది. అట్టిసంఘములనుండి కొంతసాము ఈధర్మకార్యమునకు ముఖ్యముగా నుపయోగించిన సార్థకమును, జ్ఞానదానమునకంటె మెచ్చుదానములేదు. మరియు మతాభిమానులందరు విధిక్రమమని ఎంచి వారికే కృత్యసారము విరాళములను పంపవలయును. ఇట్టిశ్రమయమున గీతామృతప్రవాహము లోకమంతట ప్రవహించి ఆధ్యాత్మికజీవనము వర్ధిల్లుగాకయి కొలుచున్నాము.

చిత్రపు వెంకటాచలం } మద్రాస్ వెంకటాచలం
వీరభంబు లక్ష్మీనరసింహమూర్తి } గాడపల్లి కృష్ణమూర్తి
న్యాయపతి సుబ్బారావు }
ట్రస్టీలు } సెక్రటరీలు

శ్రీదేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషానిలయము
గౌతమీఆశ్రమం-కుర్కునూరు

పోతనజయంతి

ఈ నిలయము పక్షమున ఈపాట్లా బంగారు గురువారం రోజున, నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్రమహాకవియు, మహాభాగవత గ్రంథకర్తయు, పరమభాగవత శిఖామణియు నగు బమ్మెర పోతనామాత్యుని జయంత్యుత్సవ మత్సరంత వైభవముగా జరుపబడెను. విద్యాకా బ్రహ్మశ్రీ అద్వైత సీతారామశాస్త్రిగారధ్యక్షత వహించిరి. దోమా వెంకటస్వామి గుప్తగారు బ్రహ్మశ్రీ ముకుంద రామమూర్తి కవిగారు, పోతనామాత్యుని స్తుతిపూర్వకముగ రచించి పంపిన పద్యములు చదువబడియెను. సభాధ్యక్షులు మహాపురుషులయొక్కయు, కవిపుంగవులయొక్కయు, వర్ణంతులు జయంతులు జరుపున ద్వైతములను, భారత, భాగవత, భగవద్గీతాది మహాగ్రంథములనుండి, దృష్టాంతరంబుల నుగ్గడించుచు, తేటతెల్లముగ నిర్వచించి భాగవత ప్రాచీనాధునిక ప్రాశస్త్యమును గురించియు, పోతనజీవితము; యాతని యాశయముల నిర్వర్తించు మన విద్యుక్తము భగవద్భక్తి మున్నగా గల ననేక విషయంబులతో నుపన్యసించిరి. వేలూరి సుబ్రహ్మణ్యంగారు, మొక్కరాల అప్పారావుగారు, శ్రీయుత శిలిగం జగన్నాథంగారు, శ్రీయుత యాముజాల వెంకటశాస్త్రిగారు పోతన జీవితమునుగురించియు, యాతని నివాసస్థానమును గురించియు, కవిత్వ మాధుర్యము, భాగవతగ్రంథోద్దేశముల గురించియు తమ వ్యాసములను జదివిరి. సంస్థాపకులగు శ్రీయుత శర్మగారు, భాగవతాశ్రయములు మనవిద్యుక్తము అను విషయమునుగురించి వ్యాసమును చదివిరి.

(ఒక విలేఖరి)

న ర న ము

న ర న ము

దృ థ మై న ది

ఇప్పటికా స్వరూప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడినవారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగా యున్నవి.

బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

న మ్మ క మై న ది

వి. న టే శ మొ ద లి యార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్రెటరు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు.

బరన్ అండు బ్రాక్ ఫౌండర్లు

ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగు నవి రిపేరుచేయుటయందు సమర్థులగువారు. రై నుమిల్లుకు కావలసిన సిలిండర్లు, సోప్లింగ్ నట్లులు సరఫరముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయప్పిల్లపేటి, పెద్దనాయక్ కేట మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు అర్జునుచ్చినతయారుచేసియివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

కాను బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము.

మావద్ద కలకత్తాముల లోలాములు, దుద్దులు, మోపులు, బంగారుమెడచెయ్యులు, మొలతాములు, బంజర్లు మొదలగునవి తయారుగ నున్నవి. వివరములకు ఈదిగువ విలాసములకు వ్రాయుదు. 4159

పాప్రెటరు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

ది ఆంధ్ర జ్యాయలరి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ

పాడ్డపిను: రేణవాడ., 1149 (8) 1597 బ్రాంచి: 210 చైనాబజారుద్దురో మద్రాసు.

లాపాయింట్లు

కులభ్రష్టుల విషయము

(1) 1850 సంవత్సరపు 21 వ నెంబరు ఆప్టప్రకారము, హిందువులు, అన్యమతమును అవలంబించినకారణముచేతగాని, మరియుతరకారము చేతగాని, కులభ్రష్టులు అయినట్లయితే, హిందూలను అనుసరించి, తనకుగల సంక్రమణ హక్కును తాను పోగొట్టుకొలేదని, ప్రయోగ హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

(2) 1850 సంవత్సరపు 21వ నెంబరు ఆప్టముందు, హిందువులకుమతములో ప్రవేశించినాడు. ఆప్రకారం తురక మతములో ప్రవేశించుముందు, అతను సంపాదించిన ఆస్తి గాని అతనిభక్తములోనుండిన ఆస్తి గాని, అతను చనిపోయినతర్వాత, అతని తాలూకు ఆస్తి, అతని హిందువు కులములోనుండు సన్నిహిత వారసుకు చెందుతుందని ప్రయోగ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.

(3) హిందూవిశేషము, పునర్వివాహము చేసుకొన్నట్లయితేను, తురకవానిని వివాహము చేసికొన్నట్లయితేను, హిందూలా ప్రకారము ఆమెకు సంక్రమణ హక్కు వుండదు. యిట్టిలా సదరు విశేషము, తురకమతములో ప్రవేశించిన తర్వాత, తురకను వివాహము చేసుకొన్నట్లయితే, అవిశేషముకు అన్యయించదు. అనగా సంక్రమణహక్కు ఆమెకు వున్నదని 1850 సంవత్సరము 21 నెంబరు ఆప్ట 8 సెక్షను ప్రకారము, అన్యమతములో ప్రవేశించిన హేతువుచేత, హిందువుకు సంక్రమణ హక్కు పోకుండా వుంటుందని, కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.

4. 1850 సంవత్సరములో, కృష్ణమాచారి అను వైష్ణవ బ్రాహ్మణుడు, శివమూర్తి అను బ్రాహ్మణస్త్రీని, వివాహం చేసుకొన్నాడు. 1881 సంవత్సరంలో కృష్ణమాచారి చనిపోయినాడు. కృష్ణమాచారి కులభ్రష్టులు అయినవిమ్మట, ప్రాయశ్చిత్తము చేసుకొని, మరల హిందువులలో, చేరలేదుగనుక, హిందు లాప్రకారం, ఆ వివాహబంధము, నివర్తయినదని అనగా అతను, పెనిమిటికాడని, ఆమె భార్యకాడని, అందుచేత, అతని తాలూకు ఆస్తి, ఆమెకు చెందదని మద్రాస్ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు. అతను చనిపోయినప్పుడు, క్రైస్తవుడుగనుక క్రైస్తవ లా ప్రకారము, అతని హిందూ తండ్రి బ్రతికియుండినాడుగనుక హిందువులలోని తండ్రికి సగం హక్కులున్నదని మద్రాస్ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.

5. నంబూద్రి బ్రాహ్మణుడు అనగా కేరళదేశములో అనగా మలయాళదేశములో, వుత్తమ బ్రాహ్మణులకు నంబూద్రిలు అనిపేరు. అట్టి బ్రాహ్మణుడు, ఒక స్త్రీతో వ్యభిచరించిన హేతువుచేత అతనిని, కలములోనుంచి కలస్తలు బహిష్కారము చేసినారు. అతను హిందూలాప్రకారము, సంక్రమణ హక్కు పోగొట్టుకొలేదని ఆస్తి, అతనికి చెందడానికి ఆ ఆస్తిని తన యిష్టానుసారము, అతను పరాధీనము మొదలయిన ట్రాన్స్మిక్షన్ల వేసుకోవచ్చునని మద్రాస్ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.

6. 1850 సంవత్సరపు 21 నెంబరు ఆప్టప్రకారము కులభ్రష్టులకు, సంక్రమణహక్కు పోకుండా వుంటుందని, ఆప్ట, ప్యాన్ అయివున్నది గనుక, వుత్తరవారసుదావాలో, వారులు, కులములో లేదని కులమువారు, వారులతో పంక్తిభోజనముచేయుట లేదని, అందుచేత వారుదావా చెల్లదని, ప్రతివాదులు ఆక్షేపణ చేసినారు. ఈ ఆక్షేపణ, పనికిరాదని కులభ్రష్టులకు సంక్రమణహక్కు వున్నదని ప్రయోగ హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

7. కులభ్రష్టులు దోషముచేత, హక్కు పోతుందనే హిందూలా, కులభ్రష్టులు అయినవిమ్మట, ఆ కులభ్రష్టులకు కలిగిన సంతతివారికి, అన్యయించదని, అనగా, కులభ్రష్టుల సంతతికి, సంక్రమణహక్కు వుంటుందని, మద్రాస్ హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

8. ఆస్తి ఒకమనిషికి స్త్రీకిగాని, పురుషునికిగాని, సంక్రమించినతర్వాత, ఆమనిషి కులభ్రష్టులు అయినట్లయితే, కులభ్రష్టులు హేతువుచేత, ఆ ఆస్తియందు హక్కు పోదని, కుమారుడు చనిపోయినతర్వాత, కుమారుని ఆస్తి తల్లికి సంక్రమించినది. అట్లా సంక్రమించినతర్వాత, ఆతల్లి వ్యభిచరించి కులభ్రష్టులు అయినప్పటికి, ఆ ఆస్తియందు ఆమెకు హక్కు వుంటుందని ప్రయోగ హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

9. హిందువు, చైరాగి అయినతర్వాత, చైరాగి కాక మునుపు అతనికి వున్న ఆస్తిని భక్తపరులకుమలుకున్న, ఆ

ఆస్తిని, తన యిష్టానుసారము, వినియోగము చేసుకొనుటకును ఆ చైరాగికి హక్కు వున్నదని, కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

10. కుటుంబము తాలూకు ఆస్తియందు, చైరాగికి హక్కు వున్నదని, ఆ చైరాగికి వుండున్న లంజవున్నట్లయితే, చైరాగి చనిపోయినతర్వాత, ఆ లంజ ఆ చైరాగికి వుత్తరక్రియలు చేసినప్పటికి, ఆ లంజకు ఆ ఆస్తియందు హక్కు లేదని చైరాగి తాలూకు వారసులకే హక్కు కలుగుతున్నదని కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

టంగుటూరి నాయనశాస్త్రి.

జిల్లాకోర్టు స్టేడరు, గుంటూరు.

సశ్చిమకృష్ణామండల కాంగ్రెసు సంఘము

1927 సం॥ మార్చి ౭ తేది సోమవారము సాయంత్రము ౪ గంటలకు శ్రీయుత అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుపంతులుగారి భవనమున శ్రీయుత కామమను లక్ష్మయ్యచౌదరిగారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సశ్చిమకృష్ణామండల కాంగ్రెసు సాధారణ సభాతీర్మానములు:—

(1) సర్వసంగపరిత్యాగమును నిరంతర దేశసేవాతత్పరులను అగు స్వామి శ్రద్ధానందపరీవ్రాజకుని దుర్మరణమునకు ఈసభవారంతయు విలపించుచు అఖిలభారత శ్రద్ధానందస్మారకనిధికి విరాళములనొసగవలయునని మండలవాసులను ఈ సభ వారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(2) బ్రిటిషువారు చేసిన భారతదేశపంపుల అక్రమమనియు అమానుషమనియు అభిప్రాయపడుచు తమ స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడుచున్న చైనాసోదరుల పట్ల ఈసభ వారు తమ సంపూర్ణ సానుభూతిని ప్రకటించుచున్నారు.

(3) బెజవాడలో వున్న పశ్చిమ కృష్ణామండల ఖాదీబోర్డు ఖద్దరు వస్త్రాలయమునకు పరిపాలనాలోపమువల్ల వచ్చిననష్టమును ఖద్దరుబోర్డుసభ్యులు ప్రజలపట్ల వసూలుచేసి ఆనష్టమును భర్తీచేయుట అక్రమమని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(4) మండలసభకు ఇంతటినుండి యీ క్రిందివిధముగా సభ్యులను ఎన్నుకొనుటకు కోరడమైనది.

బెజవాడ తాలూకా	10
గన్నవరము తాలూకా	10
నందిగామ తాలూకా	10
జగ్గయ్యపేట డివిజన్	5
తిరువూరు తాలూకా	5
నూజిపేట తాలూకా	5
బెజవాడ టవున్	5
	50

(5) మార్చి 15 తేదిలోగా గ్రామకాంగ్రెసు సంఘములు ఏర్పాటు చేయించవలసినదిగా మండలప్రజలను ఈ సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

మ.రా:—నూతనమండల కాంగ్రెసుకుమిటి సాధారణసభ ఇదిసరిలో ప్రకటింపబడిన ప్రకారము ఈ నెల 15 తేది జరుగవలెను. సభ జరుగు తేది ముందు తెలుపబడును.

కా. మధుసూదనరావు,

కార్యదర్శి

పదుగురిబంటుపత్రిక

ఇది నెలకు రెండుసార్లుమాత్రమే గుంటూరునుండి

వెలువడుపత్రిక

ఈ పత్రిక యీనెల ౭-వ తేదీన అనగా ప్రభవ సంవత్సరాదినాడు నూతనముగా నెలువడి మా కార్యసాగము నలంకరించినది. ప్రస్తుతము గుంటూరునందుండి గ్రంథాలయములకును మట్టుపట్ట 43 గ్రామములకును ఉచితముగా పంపబడును. ఈసంచిక వైకోట్టయిలు చేయబడినది గాని యిటువైపు ద్రింపబడుననియే ప్రకటనయందు కలదు. శ్రీయుత దిడుగు నరసింహారావుగారు సంపాదకుడు. ప్రత్యేకముగా పత్రిక తెప్పించుకొనువారికి సాలుచందా గుంటూరుబస్ స్టేలో విద్యార్థులకు ఎనిమిదణాలు. ఇతరులకు పన్నెండణాలు. ఇతర గ్రామములలో విద్యార్థులకు పదునాల్గణాలు. ఇతరులకు రు 1-4-0 లు. ఎనిమిదవ తరగతికి తక్కువచదువుచున్నవారు అంతకు ఎక్కువతరగతి చదువుచున్నవారిలో 16 ఏండ్లలోపువారు మాత్రమే విద్యార్థిచందాకు పత్రికనుబడదు నర్దులు. వారు యితరులకొరకు పత్రికను తమకేర తెప్పించుటలేదని ఉపాధ్యాయుని సంతకమునగుడ చేయించి ఉత్తరమును వ్రాసినగాని పత్రిక పంపబడదు. ఈసంచికలో చాల ముఖ్యవార్తలుకలవు. నలయువారిటుల వ్రాయవలెను. దిడుగు వెంకట నరసింహారావుగారు సంపాదకుడు, పదుగురిబంటు, గాంధీపేట, గుంటూరు.

ప్రభవ సంవత్సరపంచాంగము

ఆర్యవైశ్య సిద్ధాంతపంచాంగము

నెల్లూరుజిల్లా తర్లపాడు పురవాసియగు బాలకవి జివ్యాజి సుబ్బారాయుడుప్ర సిద్ధాంతిగారిచే గుణింపబడిన పంచాంగము నందుకొంటిమి. ఇందు చాలవిషయములు సాంధ్యపరపబడినవి. ఆంధ్రులందరూ ముఖ్యముగా ఆర్యవైశ్య సిద్ధాంతమును దీని వాదరింపవలసియున్నది. వైశ్యులలో పంచాంగముల గుణింపబడినాంతు లిదివర కెవరును సుప్రసిద్ధులుగా నుండలేదనియే చెప్పవచ్చును. సుబ్బారాయుడుప్ర సిద్ధాంతిగారు బ్రహ్మకృతి పరశురాముని వేంకటరామశాస్త్రిగారి శిష్యులని తెలియుచున్నది. పంచాంగములను బడయగోరువారు యిటుల వ్రాయవలెను.

జివ్యాజి లక్ష్మీరఘుపతి గుప్తగారు, తర్లపాడుపాడు నెల్లూరుజిల్లా.

* * *
జూటూరివారి పంచాంగము

వంగవోలు తాలూకా సాందూరు గ్రామవాస్తవ్యులు బ్రహ్మశ్రీ జూటూరి పీరాస్వామి జోస్యులవారి కుమారుడును నాటకాలంకార గణితశాస్త్రజ్ఞులనగు జూటూరి వేంకయ్య శాస్త్రిలవారిచే గుణింపబడిన పంచాంగము నందుకొంటిమి. ఇందు విషయములు కలవు. వలయువారు శాస్త్రిలవారిచేర వ్రాయవలెను.

కుటుంబ హత్య

పట్టుఖాళీ, ఏప్రిల్ 7:—సంఘద్యేష ప్రేరేపకుడైన మహమ్మదీయ తాలూకార్ అజీముద్దాను పట్టుఖాళీగారి కుటుంబ మంత యునిన్న రాత్రి హత్య గావించబడెను. (ప్రేమ.)

త్వరపడుడు

ఆలసించిన దొరకవు.

త్వరపడుడు

తీతీతీ త్వరగే జగద్గురువులవారిచేత ప్రసంగింపబడి ౨౦౦ బహుమానమందిన గ్రంథిత్తము

నిత్యకర్తాక్షము.

టీకాతాత్పర్యస్వర సహితము-ధ్యానశ్లోకానుసారముగ రంగుతో వ్రాయబడిన గాయత్రీచిత్రపటభిర్యుతము

౬ కేల గ్రంథములు విక్రయింపబడినది. ఆలస్యమయిన యెడల గ్రంథములు లభింపవు. దీనియందు, స్వాన, సంధ్యా, జప, హోమ, బ్రహ్మయజ్ఞ, దేవతార్చన, వైశ్వదేవ, అతిథిపూజలు, రానిత్యకర్మలు, వానికి సంబంధించిన దాదాపు ౫౦ ఇతర విషయములున్నా గలవు. నెల 2-8-0 మేలప్రతి 8-0-0

టీకాతాత్పర్యస్వర ధర్మశాస్త్రములుగల మత గ్రంథములు:—

సూర్యనమస్తాగ్రము, సౌరమంత్రములు	0-8-0	తీగ్రశాదన హాలయవినులు	0-12-0
మంత్రపుష్పత్రయము	0-4-0	వైశ్ణవ కళిసి కాళికో వైండు	2-4-0
స్వానమంత్రములు	0-8-0	సదానారము	౨-౪-0
టీకా త్రికాలసంధ్యావందనము	0-6-0	డిటా కాళికో వైండు	2-0-0
ఆధికమంత్రములు	1-4-0	శృంగారము (పద్యములు)	0-4-0

కృష్ణపక్షము 1-8-0

జి. యస్. శాస్త్రి అందు కో. పోస్టుబాక్సు 110 వ.ద్రాసు.

‘సాహిత్యమును క్రిందికి లాగవలదు’

శాసనసభలు - వాని నిష్ప్రయోజకత

శ్రీ జితేంద్రబాబు, మజుందారుగార్ల గంభీరోపన్యాసములు

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని సందేశము

శ్రీ ప్రకాశంగారి “అసెంబ్లీ అనుభవములు”

కాంగ్రెసు యాజమాన్యమున నిన్నటి సాయంత్రము గోఖలే భవనమును జరిగిన సభలో నంగ దేశీయుల జితేంద్ర బాబు డైరెక్ట్ సెక్షన్ కమిటీ మజుందారుగార్లను ఆంధ్రకేసరి టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారును దీర్ఘము ఉపన్యాసముల గావించిరి అభిలషాకత కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు అగ్రతీతహాసించిరి సభ ప్రేక్షకులచే నిండి క్రిక్కిరిసియుండెను. జితేంద్రబాబు ఉపన్యాసము 1920-21 సం॥ ప్ర అసహాయోద్యమ దినముల మరొకమారు స్ఫూరింపజేసి, సభ్యులం దుత్సాహమును రసల్పాల్పెను.

శ్రీ నివాసయ్యంగారు

శ్రీనివాస అయ్యంగారు ప్రసంగమున నుపన్యసించుచు, అసహాయోద్యమానంతరము, జాతీయ మహాసభాప్రభావ మిప్పుల నిదివరకెప్పుడును, ఇంతదీర్ఘమానముగ ప్రకాశించుచుండలేదని నుడివారి. దేశమందు ప్రతిమూలను, ప్రతి వ్యక్తి యందును, ప్రతి పక్షమునందునుగూడ, జాతీయమహాసభయందు జేరవలె ననియు, జాతీయమహాసభయే తమ ఆశయముల సాధించుకొనుట తగినసాధన మనియు, ఒకవిధమున విశ్వాసము గాఢముగ నాటుకొనుచున్నది. కాంగ్రెసు గౌరవమును, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠయు దినదినాభివృద్ధిపొందుచున్నది. దేశమంతయు, కులద్వేషములతోడను, వర్ణవివక్షణలతోడను, మతవివాదములతోడను, అల్లకల్లోలమునున్న సమయమున జాతీయమహాసభ వాటికన్నిటికి నతీతముగనిలిచి జాతీయతాద్యజమును దేశమున నాటి ప్రజలందరకును తరచోయాయమును గన్పరచెను. జాతీయ మహాసభలయందు దినదినప్రవర్ధమానముగ విశ్వాసమున కిదియే కారణము. గత రెండు సంవత్సరములలో కంటెను, ఈ వత్సరము జాతీయమహాసభను మహమ్మదీయు లధికముగ బలపరచుచున్నారు. (హర్షధ్వనులు).

కాని కాంగ్రెసుసంఘము లిప్పుడున్న దుస్థితియందు మాత్ర మిదివరకెప్పుడునులేవు. ఈవిషయమును కాంగ్రెసు నాయకులును అభిమానులును గమనింపవలెను. ప్రతి గ్రామమునందును ప్రతిమూలను కాంగ్రెసు సంఘములను స్థాపించి, కాంగ్రెసును సర్వాంగభావముగ నొనర్చవలెను. కాంగ్రెసు సత్యంతబల సంపన్నముగ నొనర్చ నంతవరకును, దేశమునకు మోక్షము లేదు దేశమునకే కాదు. దేశముం దెవ్వరికిని ఎట్టి ఆత్మగౌరవమును నిలువజాలదు. ఏ ఇతర పక్షమునను నిరంకుశాధికారవర్ధము మరేమాత్రమును సరకుకొనరు. ఈ విషయమును గమనించి వేరేరెరు పక్షములవారు కాంగ్రెసునందు జేరుటకు ఆభిలషించుచుండుట సంతోషదాయకము. కాంగ్రెసు ఉద్యమమును ప్రజాసామాన్యోద్యమముగ నొనర్చవలెను. అంతవరకును ఎక్కువప్రయోజనముండజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు 1920 సం॥న కాంగ్రెసు ఉద్యమమును ప్రజాసామాన్యోద్యమముగ నొనర్చెను. కాంగ్రెసు తిరిగి అట్టి బలమును సాధింపవలెను. 1919 సం॥న దేశసిద్ధి యెటులున్నదో ఇప్పుడును అటులేయున్నది. సంస్కరణ లిందు కంతయు నభివృద్ధి చెందలేదు. అందు బదులుగా ఇంకను సంకుచితమొనర్పడెను. శాసనసభలవలన స్వరాజ్యమువచ్చుననిగాని ఎక్కువ సంస్కరణలు వచ్చుననిగాని యెందుట వట్టిభ్రమ. శాసనసభలద్వారా అధికారవర్ధమువారు ప్రజలకు చెరువుజేయకుండ జూచుటకుమాత్రమే కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు శాసనసభ ప్రవేశించిరి. శాసనసభయందున్న కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకాల మంతయు శాసనసభా వ్యవహారములకే సరిపోవుచున్నది. శాసనసభకు వెలుపలి పనిజేయుటకు వారికి అవకాశముండజాలదు. అందు ప్రతి పట్టూరియందును ప్రతిపట్టణమునందును ప్రతిజిల్లాయందును నాయకులు బయలుదేరి దేశమునందు జేయవలసిన పనిని నిర్వహింపవలెను.

శ్రీనివాసయ్యంగారింకను మాట్లాడుచు కార్మికులలాభ సప్తములను కాంగ్రెసువారు చాలజాగ్రత్తతో పరిశీలించికాపాడుచున్నారనియు కాంగ్రెసుకంటే కార్మికులపై సానుభూతిగల సంస్థమరియొకటి యుండజాలదనియు నుడివారి.

ఇంతవరకు జాతీయమహాసభావ్యవహారము లొక్కభారతదేశమునకే పరిమితములే యుండెడివి. ఈవత్సరము కాంగ్రెసు అంతర్జాతీయస్థానమును వహించినది. భారతజాతీయమహాసభవారు ఆస్వాతంత్ర్యజాతులసభకు జనహరిలాలుగారిని ప్రతినిధిగపంపిరి. ఆమహాసభయందు జనహరిలాలు నెహ్రూగారు గావించిన ప్రచారమును అన్వేషణలవారు భారతస్వాతంత్ర్యోద్యమమునెడలగన్పరచిన ఆదరమును అందరకును దెలిసినదే. అంతియగాక జాతీయమహాసభవారు నెహ్రూజాతీయప్రభుత్వమువారి కాహ్వానము పంపిరి. నా రాయాహ్వానమునంగీకరించి భారతదేశమునకు తమ సతినీపుల సంప్రమన్నామని తెలిపిరి.

హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యత

జాతీయోద్యమవిజయమునకు శుభసూచకముగ విషయ మింకొకటిగలదు. జాతీయోద్యమ విజయమునకు హిందూమహమ్మదీయసఖ్యత ప్రధానావశ్యకము. ఇటీవల జిన్నాగారి నాయకత్వముక్రిందజరిగిన మహమ్మదీయనాయకుల సమావేశమువారు గావించిన సూచనలను అందరను సాదరభావముతో విమర్శింపవలెనని కోరుచున్నాను. వారిసూచనలను గురించి నాయభిప్రాయములని పుడుదెలుపను. అయినను వారి సూచనలందొకటి రెండు ముఖ్యాంశములగుర్చి మాత్రము నాయభిప్రాయముల దెలుపుట కేమాత్రమును సంశయింపనక్కరలేదు. మహమ్మదీయులు జాయింటు ఎలెక్షన్లు కంగీకరించుట చాలసంతోషకరము. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దువరగ జాలయందు సంస్కరణల ప్రవేశపెట్టవలెనని బెలూచిస్థానమును ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నొనర్చవలెననియు వారుగోరుచున్నారు. ఇందుకు నాకెట్టి ఆక్షేపాయము గనుపించుటలేదు. ప్రపంచ మహమ్మదీయులంద రొకటిగాచేరి, మహమ్మదీయాధిక్యమును నెలకొల్పుట కుద్దేశించుచున్నారని చాలమంది భయమునెలిబుచ్చిరి. నేనీవిషయమును బాగుగవిచారించితిని. ఇంక వట్టిభయములు. మహమ్మదీయుల ఉద్యమము విజ్ఞానసంబంధముగ ఉద్యమముగాని, రాజకీయాధిపత్యమునకు సంబంధించిన ఉద్యమముగాదు.

శ్రీనివాసఅయ్యంగారు నుగించుచు, మదరాసు కాంగ్రెసును జయప్రదముగ నిర్వహించుట కెల్లరు తోడ్పడవలెనని గోర్చి.

శ్రీయుత జితేంద్రబాబు డైరెక్టర్ గారు

కాంగ్రెసు వ్యవహారములిప్పుడు దుర్దశయందున్నవనియు, ఆదుర్దశ నవరిపోవుచిన్నాము లిప్పుడేపుడే గన్పడుచున్నవనియు శ్రీయుత జితేంద్రబాబు డైరెక్టర్ గారు నుడివారి. 1920 సంవత్సరమున జాతీయోద్యమ ఉత్సాహమెక్కడ? ఇప్పటి మాంద్యదశ ఎక్కడ? ఈవిషయమును గాంచినపుడు వృద్ధయ మావేదనచే పరినిపోకమానదు. భారతస్వాతంత్ర్యభాను డపుడు సంపూర్ణ కాంతితో ప్రకాశించును. ఇప్పు డాభానుడు సంపూర్ణగ్రహణావస్థితుడయి దేశమంతయు అంధకారమున ముంచివేసెను. ప్రస్తుతమాంద్యస్థితికి ముఖ్యకారణము అసహాయోద్యమము విఫలముగ. శాసనసభాప్రవేశము, అచ్చటివ్యవహారములు సంతృప్తిగ పరిణమించుట రెండవకారణము. హిందూమహమ్మదీయ వివాదములు మాడవకారణము. కాంగ్రెసు సభ్యులందే వ్యాపించి యున్న అంతఃకలహములు నాల్గవకారణము.

మాంద్యమునకు కారణములు

అసహాయోద్యమ మొకయర్థములో విఫలమైనదని చెప్పవచ్చును. కాని దానినతిశయోక్తిగ వర్ణింపగూడదు. అసహాయోద్యమకార్యక్రమము విఫలమైనను, అసహాయోద్యమోద్దేశము మాత్రము సంపూర్ణముగ విజయమందెను. (వినుడువినుడు) స్వాతంత్ర్యోభిమానము స్వరాజ్యతృష్ణ ఇప్పటివలె ఇదివరకెప్పుడును ప్రజలలో వ్యాపించియుండలేదు. అదియే జాతీయోద్యమ బలము. అదియే విదేశీయాధికారవర్ధ దుర్గముల భేదింపగల మహాశక్తి.

శాసనసభాప్రవేశ వ్యవహారము జాతీయోద్యమమునకు చాలచెరువుజేసిన ఒప్పుకొనక తీరదు. నేను ఆపాపమునర్చిన వారిలో నొకడనే. శాసనసభ వ్యవహారము మనశక్తిసంతోష

ది గ మ్రొంగును. కాని ఆ వంతు యైన ప్రతి ఫల మొనగదు. శాసనసభల ప్రవేశించుట మృగతృష్ణల వెంట పరుగెత్తుట వంటిది. (హర్షధ్వనులు) శాసనసభల ద్వారా ఏమియో చేయగల మనియనుకొని ప్రవేశించినవారందరను ఆ శాభంగమునంది వెనుకకు రావలసివచ్చెను. వక్రలకు దీర్ఘస్వాసము లానర్చుటకు ప్రభుత్వ చర్యల విమర్శించుటకు శాసనసభలు మంచిరంగములు. అచ్చట వాద ప్రతివాదములు ప్రభుత్వ సభ్యులలో వాక్కుమరము అసమయమున ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రేలుల నుండి చాకచక్యముగ తప్పించుకొనుట తిరిగి ప్రేలుల వేయుట మొదలగునవన్నియు మనోహరముగనుండును. ఆవేశానందమున నోలరాడించును. సమోహనముగనుండును. అవన్నియు మంచి వే కాని ఫలితములు మాత్రము శూన్యము. ప్రజల అధికారము లించు కనను అభివృద్ధిపందవు. ఈవిషయము నిప్పుడిప్పుడే మనవారు గ్రహించి అసంతృప్తు లగుచున్నారు. ఇది భావిశుభ సూచకము.

హిందూమహమ్మదీయ వివాదములు

హిందూమహమ్మదీయ వివాదముల సమస్య కాంగ్రెసు నాయకు లాలోచింపదగినది. కాని ఈసమస్యను గూడ గోరంతలు కొండంతలు జేయుచున్నారు. పంజాబు తరువాత హిందూ మహమ్మదీయ వివాదము లతితీవ్రముగ నున్నది. మావంగరాష్ట్రమున అందుచే వాని పుట్టుపూర్వోత్తరముల గురించి మాకు బాగుగ తెలియును. నంగ దేశమునందీ వివాదములు స్వాధీనపరులచే కృత్రిమముగ కల్పింపబడినవి. ఎంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారికి నమ్మిన బంటు ఒక పెద్దమనిషి, ప్రజలలో కలతలు గలిగించి జాతీయోద్యమమును భగ్నపరుచుటకుగా నీవివాదముల ప్రేరేపించెనను విషయ మందరకును తెలియును. మహమ్మదీయుల కలహమునకు ప్రేరేపించు ముల్లాలకును, మూలీలకును, కొంత మంది పెద్దమనుష్యులు సహమిచ్చి కలహముల వ్యాపింపజేయుచున్నారు. ఈ పెద్దమనుష్యులు ప్రభుత్వమువారి ఆదరకటాక్ష విక్షణములయందు మెలగుచున్నారు. (సిగ్గు సిగ్గు) ఈ విషయముల నన్నిటిని బెలిసికొనినయెడల ఈ వివాదముల గురించి ఎక్కువ భయపడ నవసరముండదు. జాతీయ మహాసభాధ్యక్షుల కీనగగమున తగినంతపని లేకపోవుటచే అంత ఉత్సాహముగ లేదట. వారు వంగరాష్ట్రమునకు వచ్చినపుడు తగినంతపని చెప్పగలము. (నవ్వు)

విరుగుడు

ప్రస్తుత మాంద్యమునకు విరుగుడుమీ? తిరిగి జాతీయోద్యమ ప్రవాహమును నూతనోత్థేమితో హిందూపారలజేయుట యెట్లు అని ప్రతివారును తమలోలో తాము ప్రశ్నించుకొనవలయును. ఈ సమయమున నాకొక్క చిన్నవిరుగుడు వోచుచున్నది. అది సర్వసాధారణముగ విషయమని యెంచి త్రోసివేయరాదు. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యోద్యమమును దేశమునందునాటి, భారతమాతృ పుత్రులందరను ఆద్యజచ్ఛాతుల క్రిందజేరెదరు. స్వరాజ్యమున నేమియో స్పష్టముగ చెప్పుటకు మొగమౌటపడరాదు. స్వరాజ్యమునగా అధినివేశ స్వపరిపాలనమని కొంద రనుకొనుచున్నారు. మరికొందరు మరియొకవిధముగ నర్థ మొనర్చుచున్నారు. స్వరాజ్యమునగా సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముని నాయర్థము. భారతదేశ మొక్కమారుగా వెంటనే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించి స్వాతంత్ర్య పతాకమును విప్పవలెను. “ఇంతవరకును బానిసగనుండి తుదకు స్వతంత్రులైన ప్రజలదిగో ఇప్పుటగలర”ని లిఖింపవలెను. (హర్షధ్వనులు) బ్రిటిషసామ్రాజ్యముతో సంబంధములు త్రెంపివేయవలెను. (హర్షధ్వనులు) అంతకంటె తక్కువను ఆదర్శ పెద్దయ నన్ను సంతృప్తిపరుపజాలదు. అంతకంటె తక్కువ మియును సంతృప్తిపరుపజాలదు. (హర్షధ్వనులు)

శ్రీవసంతకుమారు మజుందారు

“భారతవర్ష ము పరాధీనముగలకు చన్నరాష్ట్రము, వంగదేశములే కారణములు. ఆంగ్లేయులకు ఈ దేశమున ప్రప్రథమమున నివాసమొసంగినది చెన్నపురియే (వినుడు, వినుడు) వంగదేశము వీరప రాజ్యాధికారము నొసంగెను. తెలంగాణైనికుల సాహాయ్యముచే ఆంగ్లేయులు వంగదేశమును జయించి పరిశ్రమల నెల్ల హతమొనర్చిరి. కావున మదరాసు వంగదేశములు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నీదేశమునండి తఱిమివేసి బానిసత్వమునవల ద్రోయవలెను. ప్రస్తుతదేశసిద్ధిని గాంచి ఎవరును నిస్పృహజెందనవసరము లేదు. ఇట్టి మాంద్యస్థితి ఏర్పడుట అస్సాభావికముగాదు. సూరత్ కాంగ్రెసునందు అతివాదులు కాంగ్రెసును వశపరచుకొన ప్రయత్నించిరి. ఏడుసంవత్సరములు వారు పోరాడినపిదప ఒక విధమున ఐకమత్యము కాంగ్రెసునందు చేశారు. బెంగాలు విభజనాందోళనయందు జనసామాన్యమునందు దుర్దయమును వ్యాపింపజేయుట కవకాశమయ్యెను. 1905-1908 సం॥వరకు ఈ యుద్యమము తీవ్రముగ వ్యాపించెను. పిమ్మట ప్రచారకు లొకంత అలసట చెందుటను జూచి ప్రభుత్వమువారు తమ నిర్బంధాయుధముల ప్రయోగింపజొచ్చిరి. అందుచే వంగయువకులు కొందరు విప్లవమార్గముల నడువగడంగిరి. 1920 సం॥వరకు నిదేరిని భారత

ఏమనిన ప్రజలందు ఉత్సాహములు క్షీణించలేదు. కొరిన్తోస్ ప్రముఖులైన పరిశ్రమవారినిగూడ జనంగుటకు పంపియుగ నున్నారు. సరియగు నాయకత్వముండిన

మదరాసు వార్తలు

తపాలా ప్రకటన:— మారిషసుకు వెళ్ళేతపాలు మద్రాసు జనరలు బోర్డునులో ఈ నెల 10 తే సాయంత్రము 6-25 గల వరకు స్వీకరింపబడును.

భగవత్కథా ప్రసంగసభ - తొండమండలం స్కూలు:— పై సభవారి యజమాన్యమున శ్రీరామజననం కథాకాలక్షేపము పట్టు వెంకట్రామ శాస్త్రిగారిచే ఈ నెల 10 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4-30 గల వరకు జరుగును.

పచ్చయప్ప కళాశాలానుబంధ సంఘములు
పైసంఘముయొక్కసాంవత్సరికోత్యనమును, బహుమాన పురస్కారమును పచ్చయప్ప కళాశాలలో లో ఈ నెల 11 తేదీ సాయంత్రం 4-30 గల వరకు పూజితులైన స్వామి యతీశ్వరనంధులవారి (రామకృష్ణ మతాధిపతులు మైలాపూరు యశ్వతీతన జరుగును.

డాక్టరు సి. ముత్తులక్ష్మి అమ్మగారు బహుమతులను పంచెదరు. “మతిమ- సాంఘిక సేవ” యనువిషయమై ముచ్చటించెదరు.

రాకపోకలు :— సర్ పి. రాజగోపాలాచారిగారు గతరాత్రి బొంబాయి వెళ్ళిరి. బొంబాయిలో కొలది దినములుండి 13 తేదీని బయలుదేరి బ్రిండ్స్కి వెళ్ళెదరు.

అనుబంధ కొన్నాళ్ళ గడపి విరోపా ఖండమంతయు పర్యటనము చేసెదరు.

అట్టిబరులో తిరిగి ఇండియాకు చేరెదరు.

సర్ మహమ్మద్ హబీబుల్లాగారును బాజిపాయి గారును సేజీఉదయము మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి.

పెర్ని రోధిరాగారు (ఎస్. వి. ఆర్. లైల్స్ ఏజంట్ గారు) మద్రాసుకు సేద తిరిగివచ్చిరి.

ప్రంచి సెటిల్మెంటు గవర్నరుగారు సేజీఉదయము మద్రాసువచ్చిరి.

శ్రీ శ్రీ కె. వి. కృష్ణ మెనానుగారు

శవముపై యుత్తరము దొరకుట

దేజవాడ, ఏప్రిల్ 8:— కొదిన రాజకుటుంబ సంబంధీ కులము దేజవాడలో రైల్వే అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగా నున్నట్టి కె. వి. కృష్ణ మెనానుగారు నిన్న ఉదయమున చెన్నపట్టణము నుండి తిరిగివచ్చినవెంటనే మరణించిరి. మరణపూర్వము స్నానముచేసి కాఫీ త్రాగిరి. పొటానియము పై నైడుయిడి ఆతని ప్రక్కనే యుండెను. విచారణజరుపగా ఆత్మహత్యయని తేలెను. శవమును సేద వైద్యపరీక్షార్థము చెన్నపట్టి పంపుచున్నారు. శవమును మొక్కయొక్కరము కనుబడెను అందు రైల్వే శాఖ యందు తనకు నిప్పుహాయి అసంతృప్తియు జరించెననియు భారతదేశమందు భారతీయుల కభివృద్ధిగలుగుట లేదనియు ఆత్మగౌరవ దైర్యసాహసములకు తన గౌరవములేదనియు వ్రాసియుండెను. (స్వ. వి.)

శివాజీ మహారాజ సంస్కరణ శతత్రయ వార్షికోత్సవము

నిన్న సాయంత్రం 6 గంటలకు పరమానందాను, చోటాదాను సత్రమునందు వైవాహిక కోత్యన సన్నాహమునకై నియమింపబడిన జనరలు కమిటీసమావేశము జరిగినది. సదరు కమిటీ వైసు ప్రెసిడెంటులలో నొకరగు డి॥ బి॥ పి. పరాంకుశం నాయుడుగారు, చల్లా శేషగిరిరావు పంతులుగారు (ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులు), ఏ. శివరామ మినగుగారు, యదు నాథన్ ప్రసాదుగారు, కే. శ్రీనివాసగుగారు (హిందూ పత్రికా సంపాదకులు) ఏ. రామశేషయ్యగారు (డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ సంపాదకులు) వి. వెంకటేశ్వర్లుగారు, మాణిక్యశేలు నాయకరు గారు, జి. రంగనాథం నాయుడుగారు, కొలం ద వేలు మొదలియారుగారు ఆ కమిటీసభ్యులుగా నుండిరి. కార్యనిర్వాహకసంఘము వేరొకటి ఎన్నుకొనబడెను. రానున్న వారమునకు ఉత్సవకార్యక్రమము నిర్ణయింపబడెను. త్వరలో ప్రకటింపబడును. ఇందుకొర కగు ఖర్చులెక్కల అంచనాలను యాకమిటీ వారు నిర్ణయించిరి.

ఈక్రిందితీర్మానములు చేయబడెను.

(1) హిందీ, తెలుగు, అరవము, ఇంగ్లీషు భాషలలో దేహ వికాసమునకు నలయు శరీరసాధక విద్యప్రచారమునకుసంబంధించునట్లుగా శివాజీవిత్తకృషిని వివరించుచు కరపత్రములపరంపరను ప్రకటింపవలెను. పత్రికలను శివాజీ వ్యాయామనుండిర మనుక్తి కతోడ కేవల శివాజీకథకు సంబంధించినపత్రికలను “శివాజీ శతత్రయవార్షి కోత్యనము” అను శీర్షికతోడను ప్రకటింపవలెను.

(2) ఈరాజధానియందంతటను మేనెల 3 తేదీ శివాజీ శతత్రయ వార్షికోదినముగా కచ్చేరిలకన్నిటికిని నెలపునవముగా ప్రకటింపబడక గవర్నరు మెంటును కోరవలెను.

(3) మేనెల 2 తేదీ సోమవారమునాడు ఈదెన్ననగరముందలి పాకాలందు ఇతరసంస్థాపనలందు ఈ జాతీయోత్సవమును జరుపవలెననియు ఆయాసంస్థలలోనివారందరును మేనెల 3 తేదీ మంగళవారమునాడు జరుగుచున్నోత్సవమునందు శేరితోడ్పడవలెనని సమరసంసాపనాధికారు లందరిని కోరవలెను.

(4) ఈక్రిందివారికి రజతపతకంబుల నొసంగవలెను:—

(ఎ) హిందీ తెలుగు అరవములలో శివాజీచరిత్రను వ్యాసరూపకముగా నుత్తమసామర్థ్యంబుతో రచించినవారికి.

(బి) శివాజీ విగ్రహముయొక్క యూర్ధ్వకాయమును మాత్రము త్రుమరీతిగా చిత్రించినవారికి.

(సి) ఆశ్వాయాధుడైన శివాజీ విగ్రహము ను త్రుమరీతిని పెన్నిలుతోగాని, సిరాకలముతోగాని చిత్రించినవారికి.

(డి) శివాజీనిగూర్చి వ్రాయబడిన గ్రంథములలోనుండి నేకరింపబడిన 20 పంక్తులుగల యుత్తమ వాక్యచయంబునకు.

(ఇ) దేశీయభాషలందలి ఏభాషయందైనను స్వకపోలకల్పితముగ శివాజీనిగూర్చి రచించిన యుత్తమగేయమునకు.

(6) శివాజీ మహారాజయొక్క జీవితచరిత్రను కథాకాలక్షేపముగా నుత్తమరీతిని చెప్పనలువంటి భాగవతునకు బంగారుపతక మొసంగవలెను ఆభాగవతుడు ఈ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి యనుమతిని మే 1వ తేదీని సదరుకాలక్షేపమును జరుపవలెను.

(7) ఈక్రిందిరీతిగా మద్రాసులోని వార్తాపత్రికలందు నిశిషివేయకుండ అన్నిదినములందును ప్రాచుఖ్యమైన పుటలోని మధ్యభాగమందు ప్రకటింపగలందులకు పత్రికాధిపతులను గోరవలెను.

ఏప్రిల్ 27 తేదీ మొ॥ మేనెల 31 తేదీవరకు శివాజీ శతత్రయ వార్షి కోత్యనములను జాతీయోత్సవముగా ప్రజలందరును జరుపవలెను.

(8) ఉత్సవపు ఖర్చులకై రు 3000 ల వ్యాయామవిద్యా భివృద్ధికొరకై ఏర్పడెనున్న శివాజీ వ్యాయామనుండిరముకొరకై రు 7000 లను వెరసి రు 10,000 లను వనూలపర్చుటకై కమిటీ తరపున ప్రెసిడెంటుగారు ప్రజల శ్రోక విజ్ఞాపన చేయవలెను.

(9) శివాజీ యుత్సవదినములలో అనుకూలమైన దినమున మద్రాసు ఆంధ్రనాటక సభవారు “శివాజీ” నాటకమును ఆడగలందులకై గోరవలెను.

(10) శివాజీ ఉత్సవనాగములో సినిమా మెజిస్టిక్ కంపెనీవారు శివాజీ ఫిల్మును ప్రదర్శించునట్లుగా కోరవలెను.

(11) శివాజీ జన్మదినమును మేనెల 3 తేదీనాడు ధనికులైనవారు వీధిలకు అన్నదానము, వస్త్రదానము చేయవలెననిగా గోరవలెను.

(12) రాజధానిలోనివారందరును నగరముందలివారందరును మేనెల 3 తేదీరాత్రి ఇండ్లను జ్వాలాతోరణంబులతో నలంకరించవలసినదిగా గోరవలెను.

(13) రాజధానియందంతటను మేనెల 3 తేదీనాడు శివాజీ మహారాజుగారి యాత్మశాంతికిరి అఖిలభారత జాతీయోత్సవమునకును ప్రార్థనలు సలుపవలసినదిగా విజ్ఞాపన చేయవలెను.

శ్రీరామనవమి మహోత్సవము

ఉత్తరాదిమతము తిరువల్లి క్షేణి, మదరాసు
తిరువల్లి క్షేణిలో సింగరాచారిపీఠిలోనున్న ఉత్తరాది మతమునందు శ్రీసత్యజ్ఞానతీర్థ శ్రీపాదుల పృందావన సన్నిధానమున యీ నెల 10 వ తేదీ ఆదివారము ఆసగా శ్రీరామనవమి మొదలు 24 వ తేదీ ఆసగా వైత్ర బహు 8 వ ప్రమా ఆదివారము వరకును 10, 24 తేదీలు సహ మొత్తము 15 రోజులు శ్రీరామనవమి మహోత్సవము జరుగును. శ్రీమధ్య శాస్త్రసంపన్నులకుపులగీయరు నాథాచార్యులవారు శ్రీ మన్మధ్య సిద్ధాంతసారమునుగూర్చి రాత్రులలో 7½ గంటలు మొదలు 8½ గంటలవరకు నుపన్యసించురు. శ్రీ రాయచూరు కృష్ణాచార్యులవారు శ్రీ మద్భాగవతోక్త దశావతారపురాణకథనమును ఉదయమున 7 గంటలు మొదలు 8 గంటలవరకును జరిపెదరని సత్యానంద రామాచార్యులవారు మాకు వ్రాసిరి.

తొండమండలం పాకశాల-ఆంధ్రసమాజము
ఈసమాజపు సప్తమవార్షికమహోత్సవము 1927-వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 9-వ తేదీ శనివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు ఈపాకశాలాధివసమున జరుగును. మ-రా-రా-శ్రీ, కె. వెంకటస్వామినాయుడుగారు బి. ఎ. బి. ఎల్., కృష్ణశేవరాయలవారిగూర్చి ఉపన్యసించురు. బ్రహ్మశ్రీ కాశీశ్రీశ్వర నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు అధ్యక్షత నిహించెదరు.

కొం. వెంకటమన్నార గుప్త,

కార్యదర్శి.

పి. పి. తిరువేంగడాచార్యులు,

సంఘాధ్యక్షుడు.

మైసూరు మహారాజువారు మహోత్సవకు బంగళా నొసగుట

నందికొండలలో మహోత్సవము నివసించుట కేర్పాటులు.

గాంధీమహోత్సవము నందికొండలలో నివసించునంతకాలమును అచటనున్న తన బంగళాను మహోత్సవకి విడిదిగానొసంగుటకు మైసూరు మహారాజువారు సంతోషముతో నేర్పాటు చేసిరి. మహోత్సవ దినంబు నున్నంతకాలమును సౌకర్యముల సన్నిటిని చేయదలచియున్నారు. మహోత్సవగుడు నందుల కంగీకరింపగలడు. (ప్రీ ప్రెసు.)

500 కూలీల సమ్మె

బార్నాటు, ఏప్రిల్ 7:— నారాయణి లేయాకు తోట కూలీలు 500. మంది సమ్మెకట్టి డిప్టీ కమిషనరుతో పనియెక్కువ చేయించుకొని డబ్బు తక్కు విచ్చుచున్నారని యజమానులపై నేరము చెప్పిరి వెనుకనే యజమానులు వచ్చి తగుచర్య తీసికొనుటకు నిశ్చయించిరిగాన కూలీలు తిరిగి పనిలో ప్రవేశించిరి. (అ. ప్రెసు.)

సర్ హెన్రీవిలరుగారు సతీసమేతులై 6 తేదీ సాయం కాలము బొంబాయికి ప్రయాణమై వెళ్ళిరి.

మహమ్మదీయ దుండగములు

ఇంకను వినవచ్చుచుండుట
బారిసాలు, ఏప్రిల్ 7:— ఇంకను పల్లెటూళ్లనుండి మహమ్మదీయ దుండగములు వినవచ్చుచున్నవి. బానోరిపుర సంతానములనుండి రాజానాథగుహ దినేశ్వరపురమువరకు, రాజేంద్ర నాథుగూర్చి లక్ష్మీనారాయణ విగ్రహము లపహరింపబడినవి. భాబుఖాటి సరస్వతములో ఒక హిందువుని ఇల్లు తగులబెట్టబడెను. హిందూ స్వస్థుండనేవములు దేవాలయముల గాయముచున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు.)

మీ బిడ్డలు ఆరోగ్యవంతులుగా నుండవలె
నని మీరు కోరన, వారుభుజించు
పదార్థాలను విభజింపవలసి
యుండును.

బిడ్డల ఆరోగ్యవిషయమై చక్కగా అవలోకించి చూచిన, ముఖ్యముగా హిందూదేశమునందున్నట్టి
గొప్పపట్టణమునందలి అనేకులకు చెడు ఆహారము, లేక పుష్టిలేని ఆహారము అనగా
లోహము గలిగినట్టి ఆహారమే ఇవ్వబడుచున్నది.

హిందూదేశమంతయును ప్రత్యేకముగా బిడ్డ తల్లుల ఆహారము విషయమై దేశమంతటను ప్రత్యే
కము "ఆరోగ్యవారాములందు యివ్వబడుచున్న ఉపదేశములు, ఉపన్యాసములు
మొదలగువాటివలన హెచ్చరించబడుచున్నారు.

క్రొవ్వ అమితముగా నుండవలెను

ముఖ్యముగా అనేకమైన వైద్యసింఘములనుండి వచ్చునట్టి ఫిర్యాదులవలన ప్రస్తుతకాలము బిడ్డలకు
కావలసినంత క్రొవ్వపదార్థము లిచ్చుటలేదని తేలుచున్నది. రెండింతలు పుష్టినిచ్చు
నట్టియు, సరికినరి తూకమునందు సరితూగునట్టియు ఆహారమే బిడ్డల ఆహారము
నందు ముఖ్యముగా నుండవలెను.

గనుక బిడ్డతల్లులు సరితూగునట్టి ఆహారమునే యిచ్చుటకు శ్రద్ధగలిగియుండవలెను. పెద్దవారి
ఆహారముకంటె బిడ్డల కిచ్చు ఆహారము సులభముగా జీర్ణమగునట్లుండవలెను.
అయితే పుష్టిని కలిగించుటయందు మాత్రము అధికమైన ఫలితమివ్వవలెను.

కోకోజెమ్ నందు బిడ్డలకు పుష్టిని గలిగించుటకు ప్రధానముగా పనిచేయుచున్నట్టి "విటమినులు"
ప్రాణాధారమైనట్టి వస్తువులుగలదు. ఇది చెట్లకాయలనుండి తయారుచేయబడినది.

కోకోజెమ్ ప్రతిదినము మీరు పుచ్చుకొనునట్టి ఆహారమునందు ఒకభాగముగానుండి తీరవలెను.
ప్రాణభీమాపట్టానలే దానియొక్క విలువబంగారమునకు సమానమైనది.

మీకు కోకోజెమ్ ఎంత విలువగలది,
పరిశుద్ధమైనది యని తెలిసినప్పుడు
అది లేకనే మీరు యుండలేరు.

శ్రీకృష్ణ కోవకమిల్కులో

అగ్ని ప్రమాదము

వేలకొలది నష్టము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 7:— శ్రీకృష్ణకోవకమిల్కులో
అగ్నిప్రమాదము గలిగి వేలకొలది ఖరీదుగల దూది, లత్తినార
యంటుకొనెను. యంత్రములు గూడ నాశనమయ్యెను.
6 ఫైరింజనులు ఒకచోట పనిచేసెను. కాని లాభము లేక
పోయెను. (ప్రీ.ప్రె.)

పంచమ దక్షిణ ఇండియా రైల్వే

కార్మికుల సమావేశము

టూటికొనిమలో మే 21, 22 తేదీలలో జరుగటం

తిరుచనాపల్లి, ఏప్రిల్ 7:— పంచ దక్షిణ ఇండియా
రైల్వే కార్మికులసమావేశ మే 21, 22 తేదీలలో టూటికొని
మలో జరుగును. తిరునల్వేలి, రైల్వే ఇన్స్పెక్టరు ఆహ్వానపరచు
గ్యతుడు. అధికారులు ఎడ్డింగ్స్, చెట్టి, నక్షత్రయ్యగార్లు
కేంద్రకాసనస్థులు టి. ప్రకాశం, రత్న సామిగార్లు అధ్యక్ష
పదవికి ప్రాచింపబడిరి. (ఆ.ప్రె.)

భావాలు వ్యాజ్యము:

సాగువు దానా వీరిపోవు:

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 7:— రెవెన్యూబోర్డువారు సాగువు
పటిమను తోసివేసిరి. భావాలు రెండవ పూదు దార్జిలింగ్ లో
పనిపోయెననిరి.

ప్రభుత్వ డిక్లరేషను నుండి "మోసగాడ" ను పదము
తీసివేయరి. (ఆ.ప్రె.)

ప్రపంచ శాంతి

శాంతి

ప్రపంచ శాంతి కై మానవకోటి శరీరపించుచున్న సమయమున అన్ని మూలలనుండియు అశాంతి జ్వాలలు చెలరేగుచున్నవి. నానారాష్ట్ర సంఘము పేరుకుమాత్రము నిలిచియున్నను, ఎవరికి వారు ప్రత్యేకపు బాంబులను గావించుకొనుచున్నారు. ఇట్టి యొడంబడికలే, ఇంతకుపూర్వము యూరపియను సంగ్రామమునకు దారితీసింది. యుద్ధమునకు బిమ్మటనయినను, ఇవి మాసిపోవుటకు మార్గము, యథాప్రకారముగ కొనసాగుచున్నది. ఇంగ్లండు, ఇటలీ, ఫ్రాన్సు మున్నగు పెద్దజాతుల వారే యీ మార్గము నవలంబించుచుండ, తక్కువ గలవారి సంగతి జెప్పనేలే? ఆసియా యొడంబడికను గావించి, అన్ని దేశములవారును షరత్పరపు పోరాటములను నానారాష్ట్ర సంఘమువారిద్వారా విధిగ పరిష్కరించుకొనునటుల జేయవలయునని, మాక్స్ నాల్డు ప్రభుత్వమువారు కొంత ప్రయత్నము జేసిరి గాని, ఛేంబర్లెన్ గారు వారి ప్రయత్నములను విఫలపరచిరి. ఆసియా ఒడంబడిక అంతరించి, దాని స్థానమున లోకర్నో ఒడంబడిక గావించబడెను. ఇది నాల్డు జాతులవారికి మధ్య ప్రత్యేకముగ గుది రెను. ఛేంబర్లెన్ గారు రవలంబించిన మార్గమునే, పిమ్మట నితరులుగూడ నవలంబించిరి. ఇటలీ తన సామ్రాజ్యమును బలపరచుకొనుటకు, వివిధ రాజ్యములతో ప్రత్యేకముగ సంధిజేసికొనుచున్నది. ఆల్బేనియా, బల్గేరియా, రుమేనియా, పోలాండు మున్నగు దేశములతో ఇటలీ సంబంధ మేర్పరచుకొనినది. ఇటీవల ఆల్బేనియాకును యుగోస్లావియాకును మధ్యగలిగిన మనఃస్పర్ధలు, ఇటలీ ఫ్రాన్సుల మధ్య ఎడ బాటు విస్తరించుటకు కారణమగునని భయపడిరి గాని, బాల్కన్ లుందు మరల ఎట్టెటులో నెమ్మది చేకూరెను.

ఇప్పుడు వెలువడిన వార్తలబట్టి, ఇటలీకిని హంగేరికిని మధ్య ఒడంబడిక గుది రెనని తెలియుచున్నది. బాల్కన్ లులో ఫ్రాన్సు పలుకుబడిని అంతరింపజేయుటకు, ఇటలీ ఎత్తిన ఎత్తుకిది ఫలమని, రూటరు సూచించుచున్నాడు. నానారాష్ట్ర సంఘము మొక మూల నిలిచియుండగనే, అందలి సభ్యులు సంఘమును మూలద్రోసి స్వతంత్రముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. ఇటలీ ఫ్రాన్సులకు మధ్య రాజమన్న మనఃస్పర్ధలు తుదకెటుల పరిణమించునో కాలమే తెలుపగలదు. ఇది యిటులుండ, చీనా సమస్య అంతర్జాతీయవ్యవహారముగ మారుచున్నది. దీనిని జాగ్రూకతతో పరిష్కరింపనిచో, ప్రాకృతిక ప్రపంచము లందు సందిగ్ధస్థితి జనింపవచ్చును. చీనాలోని ఆంతరంగిక పోరాటములు సమయవరకు, విదేశీయులు

జోక్యము దీసికొనకుండున మేలుగ నుండెడిది. నిన్నటిదినము కామన్వెల్త్ లో ముచ్చటించుచు, ఛేంబర్లెన్ గారు చీనాస్థితిని వివరించిరి. దక్షిణ ప్రాంతము వారు సలిపిన దురంతములను వీరు వర్ణించిరి. ఉత్తర ప్రాంతమువారుగాని, విదేశీయులుగాని చార్జ్ న్యములకు పాల్పడలేదని వీరివాదము. చీనాతో నిద్రవరకు చేసికొనిన ఒడంబడికలు ప్రాతవనియు, ఈ కాలమునకు బనికీరావనియు, నూతన పరిస్థితుల ననుసరించి మార్పు జెందవలయు ననియు, చీనాజాతీయ శయములను సఫలపరుపవలసిన బాధ్యత తమవై గలదనియు, ఛేంబర్లెన్ గారు రంగీకరించిరి.

కాని నాకాకింగు దురంతముల సంగతి వినిన పిమ్మట, వీరి యభిప్రాయము మార్పు జెందెను. ప్రధాన జాతులవారందరును గలసి అంత్యసందేశము పంపి, సప్తపరిహారమును చీనానుండి లాగుకొనవలయునని, ఛేంబర్లెన్ గారు పట్టుబట్టుచున్నారు. విదేశీయులు తమ ప్రత్యేక సౌకర్యములను విడనాడి చీనావారి రక్షణ సంగీకరించిన పిమ్మట గడ, చీనాను బాధ్యురాలుగ జేయ వీలగును. అందుకు మార్గము, తమ సైనికులను తమ నౌకాదళమును చీనా రేవులలో దింపి, ప్రజలను కోపోద్దీక్షలకు గావించి, చీనా వారు తమను రక్షింపలేదని విదేశీయులు మొర జెట్టుట పాడిగాజాలదు. ఛేంబర్లెన్ ప్రభుత్వము తమ పట్టుదలను మాని ఫిబ్రవరిలో జరిగిన సంగీ ప్రయత్నములను మరల కొనసాగించుచో, శాంతి గురురక మానదు. చీనావారు అవమానముల పాలయినగాని, సంగీ ప్రయత్నములు జరుగ వనుట, శాంతిస్థాపనకు తోడ్పడనేరదు. ఛేంబర్లెన్ గారి దీర్ఘ ప్రసంగము, శాంతికాములకు విచారము గలిగించుట సహజము. వీరి పంతము నెరవేరక తప్పదేని, బాక్సురు తిరుగు బాటునాటి దుస్థితి మరల ప్రబలవచ్చును. కాని అప్పటివలె చీనావారు విదేశీయులు విధించు అవమానకరమగు పరతుల సంగీకరించెదరని తోపడు. ఇది యిటులుండ, చీనా సమస్యలో కొత్త సంతట మేర్పడినది. ఉత్తర చీనావారు పికింగు నగరమున నుండు రుష్యా రాయబారులను అవమానపరచిరి. రాయబారమును ముట్టడించి పలువురను నిర్బంధించిరి. ఈవార్త అలజడి గలిగించినది. ఉత్తర చీనాతో బాటు, పెద్ద యూరపియను జాతులు గూడ రుష్యాతో జరిగెడి సంఘర్షణలో పాల్గొనవలసి వచ్చుచో, మిగుల క్లిష్టస్థితి యుదయించు ననియు, నానారాష్ట్ర సంఘమువారు వెంటనే జోక్యము దీసికొని అసర్థ హేతువును నివారింపవలయు ననియు, జర్మను పత్రికయగు "వార్ వర్త్" పత్రిక అప్పుడే గగ్గోలుబెట్టు చున్నది. కాని నానారాష్ట్ర సంఘము మేమి చేయగలదు? అందు సభ్యులగు వివిధ జాతుల వారును సంఘ నిర్ణయములను బుద్ధిపూర్వముగ ననుసరింప నిచ్చయించిన గాని, ఏ మాత్రము ప్రయోజన ముండదు. నానారాష్ట్ర సంఘము న కే శక్తి యున్నచో, చీనావ్యవహారములలో నిద్రవరకే జోక్యము కలుగజేసికొనెడిది. వ్యవహారము విషమస్థితిలోనికి దిగువరకు ఏల వేచియుండును? ప్రపంచ శాంతి కిప్పుడు గలిగిన నంతయు పద్రవ మిదివర కెన్నడును గలుగలేదు. దీనిని నుండి బయల్పడుట కెంతవరకు సాధ్యపడునో, చూడవలయును.

నాయకుల నిరాశ

నిన్నటిదినము గోక్షేహాలులో జరిగిన సభలో శాసనసభలలో జేరి పాటుబడుచున్న శ్రీనివాసయ్యంగారును, ప్రకాశం పంతులుగారును, జితేంద్రలాల్ బెనర్జీ గారును గావించిన ప్రసంగములు, నిరాశను గనుపఱచు చున్నవి. శాసనసభలద్వారా స్వరాజ్యము లభించుట దుర్లభమనియు, అధికావర్గమువారు నెనుకటికన్న బలవంతులయిననియు, కాంగ్రెసు సభ్యులు భావించిరి శాసనసభలలో కాంగ్రెసు పక్షము వారికి అత్యధిక సంఖ్యా బలమున్నను ప్రయోజనము లేదనిరి. జితేంద్రలాల్ బెనర్జీ గారు సహజగంభీరవాక్కులతో ముచ్చటించుచు, దేశమునందు ఉత్సాహమంతయు చల్లబడెననియు శాసనసభా ప్రవేశము కాలహరణమునకు కారణమగుచున్నదనియు, వాక్రుచ్చిరి. శాసనసభలును స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘములును స్వరాజ్యమున దగ్గరకు చెచ్చుటకు మార్గము కాంగ్రెసుకు తీసికొనజేయుచున్నవని, మజుందారుగారి తలంపు. ఆంధ్ర నాయకులగు ప్రకాశం పంతులుగారు, శాసనసభలు స్వరాజ్య సాధనము లగునని ఎన్నడును తలంపక బోయినను, కాంగ్రెసు పక్షమువారు కాంగ్రెసు తీర్మానములను కొనసాగించుటకయినను తగు శ్రద్ధ వహింపలేదని, విచారించిరి. భారత శాసనసభలో కర్రెంసీ చట్టము, ఉక్కు సంరక్షణ చట్టములు వోటుకు వచ్చినపుడేమి, ఉష్ణ పన్నును పునరుద్ధరించిన పిమ్మట ఆర్థిక చట్టము మరల వోటుకు వచ్చినపుడేమి, కాంగ్రెసు పక్ష సభ్యులు కొందరు తమ స్థానములలో నుండక వెడలిపోవుట తంతవ్యము గాదని, ప్రకాశం పంతులుగారి తలంపు. సంస్కరణ విధాన స్వభావము చేనేమి, శాసనసభ్యుల ఉపేక్షవలననేమి, శాసనసభలను స్వరాజ్య సాధనములుగ నుపయోగించు సవకాశము దప్పిపోయెను. ఇక భావికర్తవ్య మేమి? శాసనసభలకు వెలుపల ప్రజాశక్తిని పెంపుజేయవలెనని, నాయకు లంగీకరించెదరు. ఇకముందూ, హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమునకై పాటుపడి, కాంగ్రెసు కార్మికోద్యమమును చేపట్టి ప్రజాసామాన్య సముద్ధరణకై కృషి సలిపిన గాని ప్రయోజనము లేదని, శ్రీనివాసయ్యంగారి తలంపు. కాంగ్రెసు పక్షము నికను క్రిందకు దింపి, లొంగిపోవలదని, ప్రకాశం పంతులుగారు హెచ్చరించిరి. కాని శాసనసభల వెలుపల ప్రజాశక్తిని బలపరచువా రెవరు? శాసనసభలో నిమగ్నులయినవారి సాయము నపేక్షింపక, ఇతరు లికార్యమును చేపట్టవలయునని, శ్రీనివాసయ్యంగారు సలహా నిచ్చిరి గాని, పలుతావుల మండల నాయకులే శాసనసభలలో నుంటచే ఇతరులు వెంటనే లభింతురాయననదియే ప్రశ్న. ఏది యెటులున్నను, నిరాశకును నిరుత్సాహమునకును లోనయి, స్వరాజ్య సంపాదన ప్రయత్నములను విరమించుట ఆత్మ హత్య యగును. ప్రజాశక్తి ప్రవర్ధనమునకు మార్గముల నన్వేషించి, వానిని కొనసాగించుటకు ప్రజలే నడుముగట్టవలయును. వీరికొరకును వారికొరకును వేచియుండుట పాడి గాదు. ఈ సమయముననే దురదృష్టవశమున గాంధీ మహాత్ముడు సయితము వ్యాధిగ్రస్తుడై దుర్బలదేహుడై కదలజాలకున్నాడు. ఈ వార్త "యంగుయింగియా" పత్రికలో ఆముహూ

మహానుభావమును గలవానిని గమనింపవచ్చును. జాతీయవాదమునందు ప్రతివారును తమకు చేత నగు దేశ సేవను సలుపవలయు ననియు, వ్యక్తులు చేయగల సేవ స్వల్పమయినను, ఘలుపును సేవజేసిన, సయ్యదిమహత్తరమై దేశమున కమితముగ లాభించు నని, మహాత్ముల నగిన సలహా అమూల్యమయినది. జాతీయవాదసందర్భమున పలుతావులనుండి నాయకుల సందేశములు వినిపించుచున్నవి. నూలువడుకుటను మతములో నంతర్భాగముగ జేయవలయుననియు, విదేశపత్త్రములను బహిష్కరించిన నాని స్వరాజ్యము లభించుట దుర్లభమనియు, పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు పవిత్రగంగానదీ తీరమున హరిద్వారమునం దుపదేశించెను. మహారాజులు, రయితులు, సాధుపుంగవులు గూడ రాటము ద్రిష్టట యవసరమని, మాళవ్యాగారు పద్య స్తుతమున విన్నవించిరి. దేశమునిమిత్తము, పరమేశ్వరుని నిమిత్తము, వివిధసంఘములవారును పరస్పరకలహములను విడనాడవలయునని, పశులనా సౌకతాలీగారు హెచ్చరించి జలియన్ వాలాబాగులో జరిగిన అవమానమును క్షాపకముజేసిరి. రాజకీయములను మతముగ భావించి, దేశీయమహాసభలో ఎల్లరును జేరి పాటుబడు డని సక్లత్ వాలాగారు భారతీయుల గోరుచున్నారు. నేడు నిరుత్సాహము వ్యాపించియున్నమాట నిజమే. కాని, ప్రజలలో నూతనప్రత్యభిజ్ఞాన ముదయించుచున్నది. భ్రమవదలి, సత్యము మరలస్ఫురించుచున్నది. ఏది మిథ్యయో ఏది సత్యమో తెలిసికొనగల విచక్షణజ్ఞానము, అనుభవమువలన గలుగుచున్నది. ఒక్కొక్కమారు ఆడుగుకు బోయిగాని బైకివచ్చుటకు సాధ్యపడదు. పరిస్థితు లెంతమారినను, స్వాతంత్ర్యాభిలాష నశింపజాలదు. అందుచే నిరాశజెందక, నాయకులు అప్రమత్తులై పాటుబడి, ప్రజలలో కార్యదీక్ష బురికొల్పుచో, సత్వరాభివృద్ధి కవకాశ మేర్పడును.

లాండు! విన్యా సెటిల్ మెంటు బిల్లు

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తయారు జేసిన లాండురినిన్యా సెటిల్ మెంటుబిల్లుగూర్చి ఆక్షేపణల జెప్పదగిన గడువు మే నెల ఒకటవ తేదీతో ముగియును. ఆంగ్లభాష నెరుగని రయితుల కీ చట్టము చాలముఖ్యమగుటచే, దీనినింతవరకు దేశభాషలలో ప్రచురింపకుండుట శోచనీయము. ప్రచురించు నుద్దేశ్యముగూడ లేదని తెలియుచున్నది. చట్టవివరము లేవియో తెలియకుండ, రయితు లెటు లాక్షేపణల దెలుపగలరో యూహింపవలెను. పలురాష్ట్రములలో సెటిల్ మెంటుపద్ధతులను శాసనసభలు నిరసించినవి. సెటిల్ మెంటు రేట్లను నిర్ణయించు అధికారము శాసనసభల కేయవలయునని, కోరినవి. నిర్ణయాధికారము శాసనసభలకుండవలయునని, బొంబాయిలో నేర్పడిన విచారణసంఘమువారు నిరూపించిరి. ఇందలి న్యాయమును మద్రాసు ప్రభుత్వసభ్యు డంగీకరించినను, చిత్తుచట్టమునం దట్టి ఏర్పాటు గనుపించదు. సెటిల్ మెంటు, రి సెటిల్ మెంటులనిర్ణయమునకు ప్రభుత్వము వారే సర్వాధికారు లని, చట్టముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారే రేట్లను నిర్ణయించెదరు. కలెక్టరు, రి విన్యా బోర్డుల యభిప్రాయము కైకొని, ప్రభుత్వమువారు తమ

ఉత్తరువులను ప్రచురించెదరు. సెటిల్ మెంటు విధానము శాసనసభవారియెదుట రెండుమాసములుంచబడునట. కాని లాభ మేమి? ఎన్నిమాసములుంచినను, నిర్ణయాధికారము తమకు లేనిది శాసనసభవారిమీ చేయగలరు? సెటిల్ మెంటు కాలపరిమితి సామాన్యముగ ముప్పది సంవత్సరములున్నను, ప్రభుత్వమువారి కాలమును తగ్గించుటకు గాని, ముప్పదిమైదు సంవత్సరములకు మించకుండా పెంచుటకుగాని అధికారము కలిగియుండును. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు నిర్ణయమునుండి రివిన్యా బోర్డుకు అప్పీలు జేసికొనుటకు ఏ లుచ్చను, ఇందు వలన రయితులకు గలిగెడి యుపశాంతి అత్యల్పము. రి సెటిల్ మెంటుసందర్భమున, ధరలు తగ్గినవనిగాని హెచ్చయినవనిగాని, కాణమున, పన్నులను మార్చదలచునెడల, 100 కి 18 3/4 కంటె ఎక్కువగ హెచ్చించుటగాని తగ్గించుటగాని కూడదని, తిరుచనాపల్లిల్లా విషయమున జేసిన నియమమును, క్రొత్త చట్టమున పొందుపరచిరి. సెటిల్ మెంటు పద్ధతులను చట్టరూపమున దేవలయునని, జాయంటు కమిటీవారు చెప్పినపుడు, ఇదివరకమలులో నున్న పద్ధతులనే పొందుపరపవలయు నని కోరి యుండరు. క్రొత్తపన్నులను శాసనసభవారి యధీనముక్రిందికి దీసికొనిరావలయు నని కోరుచు, లాండు రివిన్యా విషయమును జాయంటు కమిటీవారు ముఖ్యముగ బేర్కొనిరి. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వము వారే సర్వాధికారమును వహించు పద్ధతిని ప్రజల లేవగించుచున్నారనిగూడ, కమిటీవారు తెలిపిరి. ఇట్టిస్థితిలో, శాసనసభతో బనిలేకుండా, లాండురివిన్యాను నిర్ణయించెడి అధికారమునంతను ప్రభుత్వమువారికే వప్పగింపజేయుట ఏటిన్యామో గనుగొనవచ్చును. ప్రజలమేలు నాలోచించి చూచిన, ప్రస్తుత చట్టము నిరర్థకము. ఈవిషయమై మద్రాసురాష్ట్రప్రజలు తమ యసమ్మతిని స్పష్టముగ చెలుపుట యవసరము. ప్రజాప్రతినిధులకు సెటిల్ మెంటురేట్లు నిర్ణయముపట్ల ఎట్టిహక్కు లేకుండునంతవరకు, చట్టమున్నను లేకున్నను నొక్కటియే. శాసనసభకు అధికారము నొనగడుకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపరను కారణముచే నిట్టి సంకుచితచట్టమును గావించవలసినదే సని, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు సమాధానము జెప్పవచ్చును. కాని ఇయ్యది ప్రజలను సంతృప్తిపరుపజాలదు. ఇట్టి సందర్భములలో ఈ మారుగూడ చట్టమును నిరాకరించుటయే, శాసనసభవారి ధర్మము.

హైందవ నౌకాదళము

మార్షింగు పోస్టు పత్రికకు వ్రాయుచు, కేవల కారవేతనము కైకొనుచున్న కాపైనుకూగారు, హైందవ నౌకాదళము గూర్చి విచారితాభిప్రాయముల చెలుపుచున్నారు. హైందవ నౌకాదళము హిందూదేశ రక్షణకొరకు మాత్ర మేర్పడె ననుట అసత్యమని వీరితలంపు. ఏలనన, హిందూదేశమునకు వెలుపల సిసౌకల నుపయోగించుట, దేశరక్షణ క్రిందికి రాదను నూహను, కాపైను కూ గారెంత మాత్ర మంగీకరించుటలేదు. బ్రిటీషు నౌకాదళము జట్లెందు సౌకల్యములయొద్ద పోరాడుచున్నను, హిందూదేశమును రక్షించుచునే యున్నదట.

అందుచే హిందూదేశ నౌకాదళము నేనదేశమున నుపయోగించినను, హిందూదేశమునకు లాభమే కలుగునని యాశ్రములును వాదించుచున్నాడు. సామ్రాజ్యరక్షణయే హిందూదేశరక్షణ యగుటచే బ్రిటీషు అడ్మిరాలిటీవారికి హైందవనౌకాదళమును తమ యుచ్చవచ్చినరీతి నుపయోగించుటకు హక్కుండవలెగాని, అట్టి ఏర్పాటును సేవలము మినహాయింపుగ కైకొనగూడదని, కాపైనుకూగారు చాటుచున్నారు. కాని, వీరు భయపడ నక్కరలేదు. ఇతితము వీరు గోరినరీతినే జరుగకమానదు.

ఇండియా ఆఫీసు భవనము

ఇండియా ప్రభుత్వముకొరకు, జిల్లిలో గొప్పభవనములను నిర్మించినపుడు, ఇండియా ఆఫీసునిమిత్తము లండనులోమాత్రమే నిర్మింపగూడదు? ఇండియా ఆఫీసుభవనము, ఆరు అంతస్తులుగాని, ఎనిమిది అంతస్తులుగాని ఎత్తుండునట. మూడులక్షల పవరనులు దీనిక్రింద ఖర్చుగునని అంచనావేయబడినది. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము లేకబోయినను, భవనరాజముల గాంచియైనను సంతసించువారుండకబోరు. ఇట్టి ఏర్పాటులవిషయమై అధికారులు చూపెడి యుత్సాహము, స్వపరిపాలనాదానవిషయమున జూపునెడల, నెంతయో మేలుగనుండును. కాని, అదిమాత్రము గనుపించకున్నది.

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

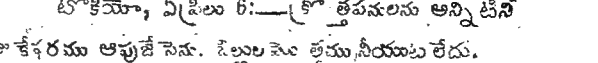
కాళికాదేవి

18 వ ప్రకరణమునకు సంగ్రహము

“కలకత్తాలో కాళికాదేవిని సందర్శింపవలెనని నేను చాలకాలమునుండి కోరుచుంటిని. నేనచటికి వెళ్లుసరికి దేవాలయమున కెదుట రక్తమున దివలె ప్రవహించుచుండెను. దానిని చూడగానే నాగుండె చెదలిపోయినది. కాళికాదేవతను చేయకుండానే నేనటనుండి వెడలిపోతిని. అప్పుడొకదృశ్య మిట్టికిని నాకు కనలకు కట్టినటులే కనబడుచుండును. మరికొంత సేపటికి కొందరు వంగసోదరులు (బెంగాలీలు) నన్నాహ్వానించిరి ఇటుల జంతువులను బలియిచ్చుట చాల అన్యాయమని అచట నున్న వారిలో నొకరితో నేనంటిని. ఆరక్తమును హయసరికే గొర్రెలకు గుండెపలిపోవును గాన వానికెట్టి బాధయునుకలుగదని” అతడనెను. “మనవలెనే ఆ గొర్రెలుమాడ మాటలాడగలిగినచో అవి తమ యార్తని సరిగా తెలుపగలియుండు” నని నేనంటిని. పూజకును నీబలిని ఆపివేయవలెనని నాకు తోచినది. యుద్ధపు డావిషయమున చేసిన గొప్ప ప్రయత్నము నాకు స్మరణకు వచ్చినది. దానిని నిలిపివేయుట నాతరుమగారి నేతరురుదును. మనుష్యుని ప్రాణముకంటె గొర్రెప్రాణ మల్పముని నేను నమ్ముజాలను. మనుష్యుని ప్రాణమును కాపాడుటకు గొర్రెను చంపవలెననిగూడ నేనంగీకరింపను. మనుష్యున కత్తరక్షణ కర్తకలను. గొర్రెకు లేదుగాన గొర్రెనే ముఖ్యముగా కాపాడవలెను. మనుష్యున కట్టికర్త యుండినచో గాని మనుష్యుడుగూడ కాపాడబాలడు. దారుణములగు నీ బలము మానిపించవలెనని నాకున్న త్యాగమును శౌచమును చాలవు. ఇంకను అత్యధికమున కొవమును త్యాగము నుండవలెను. అట్టిమహానీయుని పూజాకమునకు పంపుమని నేను నిరంతరమును దేవదేవుని ప్రార్థించుచునే యుండును. పాండిత్య విజ్ఞాన త్యాగ రహిత్యులకు వాని కెక్కిన వంగసోదరు లీదారుణపథల కెటులన హింపగలరు చున్నారో నేను గ్రహింపజాలవన్నానని మహాత్ముడు వ్రాసెను. (ఫ్రీ ప్రెసు.)

పాటూరి దోబిడి

కలకత్తా, ఏప్రిలు 7:—సి. ఐ. లు రాంజిను సమ ఆఫీసిలో లాజోరా సాంకో బాడ్లోలాలోని ఇంట్లను పాటూరి స పిడిసంస్కరమున పోదాడేసిరి. (ఫ్రీ ప్రెసు.)

బ్రిటిషు ఆర్థిక పరిస్థితులు

ఆర్థిక పత్రములో లోటు రావచ్చును

సారాయి, పొగాకులపన్ను హెచ్చుట

రుగ్మీ, ఏప్రిలు 6:—రేపు మంత్రివర్గమువారు ప్రత్యేకముగ సమావేశమగుదురు. చర్చిలుగారు ఆర్థిక పత్రపు పేర్కొనబడిన పూర్తిజేసిరి. పాల్ల మెంటులో తన వార్షిక ప్రకటనమున కొన్ని సంగతులను చెల్లించెదరటం.

మామూలుగనే ఏమియగునో యని తహతహలాడుచున్నారు. సారాయి, పొగాకుమీద హెచ్చుపన్ను పడుననివార్తా పత్రికలు అనుకొనుచున్నవి. అప్పిచ్చుపద్ధతినిగూడ తగ్గించెదరటం. కాని ఆర్థిక పత్ర రహస్యములను బయల్పెట్టలేదు. ఈ అంచనాలను నమ్మరాదు.

ఈపన్నులను వేసినను 20000000 పానులు లోటువచ్చునట. వర్తమాన్యధి ప్రారంభమైనదను విశ్వాసముతోనే చర్చిలుగారు తనమదింపును వేసెదరటం.

జపానులో ఇదేగొప్ప సరము. యానీసుజాకె అనునామె కోటికి పడకైతినది. లక్షకైపుపన్నురాలు.

ఇటలీ-హంగరీ

స్నేహపు టాడంబడిక

రోము, ఏప్రిలు 6:—హంగరీ ప్రధానామాత్యునకు ముస్సోలినీగారు గొప్పవిందుజేసిరి. ఇటలీ హంగరీలు స్నేహము సఖ్యత, పంచాయితీతోగూడుకొన్న ఒడంబడికను జేసికొనెను. ఇటలీకి మగయారల పట్ల ఎంతయో న్యాయబుద్ధి గలదనియు, వ్యూహము ఇటలీ హంగరీ వర్తకమున కొంతయు లాభించుననిరి.

బాల్కన్ రాజకీయములలో ఇటలీ దిగునని అనుకొనుచున్నారు, దీనివలన, ఫ్రాంసు, ఇటలీకి ఇందులో భిన్నాభిప్రాయములున్నవట. సరిపడుటలేదనుచున్నారు.

ఇటలీ వైమానికుడు, డిపెనిడోగారి విమానము తగలడి నాశనమైనది. ఆతని ప్రయాణమునకు కావలసిన విమానమును ఆమెరికా ఇచ్చెదమనెను.

ఇల్లర్డు బ్యాంకర్లు, పార్సీనంజీజుడు, అద్వైతరుకపాడి గారు అను నాతడు చనిపోయెను, ఇంగ్లాండులో.

చనిలేని బ్రిటిషువారిసంఖ్య

రుగ్మీ, ఏప్రిలు 6:—చనిలేని బ్రిటిషుపనివాండ్ర సంఖ్య 3000 ఈ వారము హెచ్చినది.

కామన్వెల్థ్లో స్కాటిషు విశ్వవిద్యాలయముల తరపున హ్యూగ్రిగారిని పేర్కొనిరి.

భారత నౌకాదళ చట్టము

లండన్, ఏప్రిలు 7:—వైవిధ్యమునుగూర్చి నౌకాదళమునుండి విరమించిన కర్తావ్యకార్యములు చెల్లుచున్నాయి. మార్షింగ్స్ పాస్ట్రాఫ్ లో, మొత్తముగ బ్రిటిషు నౌకాదళమే ఎప్పుడును ఇండియానుగాపాడెను. జల్లండు పాక్లండులో యువై బెడ్ కింగ్డుమును గాపాడి ఇండియాను రక్షించినది, బ్రిటిషు బ్రిటిషు నౌకాదళము భారతనౌకాదళము, బ్రిటిషునౌకాదళాధికారులు చేతిలోలేనిచో, భారతదేశ రక్షణమునకు దాని విలువయే యుండదు. భారతీయులు మీదమిక్కిలి అక్రమ వ్యయమును భరించవలసివచ్చెను. కాని ఎంతమాత్రము దీనిని నమ్ముకొనుటకు వీలులేదు. సామ్రాజ్యవ్యవస్థమునకు, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు వర్తకసరిగ్గా భారతనౌకాదళచట్ట పరతులు బాగానేయున్నవి. కాని బ్రిటిషు నౌకాదళముయొక్క ధర్మమును యుక్తిని సరిగ్గాగ్రహించలేకపోయిరి ఇండియా రక్షణమునకు బ్రిటిషు నౌకాదళమును వినియోగించినచో నౌకాదళాధికారుల అధికారములోనున్న భారతపైనికులుగూడ ఈపనినుండి మినహాయించబడిని అనుకొనవలెను.

మోటారుబండ్లు ఎక్కువగా విక్రయమగుచున్నవి ఇంగ్లాండులో. బ్రిటిషు మోటారులఖరీదుతగ్గినదనికారణము.

లండనులో వేసవికాలపు ప్రైము 10 రేడి యుదయము రెండుగంటలకు ప్రారంభమగును.

ఈ జిప్సోలో మాడవరాజకుటుంబమువారి సమాధిని కనుగొనిరట.

వంగరాష్ట్రమున కాంగ్రెసు

వారితో తగవులు

ప్రొఫెసరు జితేంద్రలాలు బెనర్జీగారి ప్రకటనము

బెనర్జీగారిపుడు చెన్నపురిలోనున్నారు నిన్నటిరోజున బెనర్జీగారు మావిలేఖరితో నిటులతెలిపిరి.

నిరుడు కృష్ణభూరులో బి. ఎస్. సాస్యులుగారి అధ్యక్షతలక్రింద రాష్ట్రీయసభ జరిగినది. కర్మిసంఘమువారికి అహింసయందును సక్రమాందోళన మందునుగూడ నమ్మకములేదు. కాంగ్రెసుకు అహింసయేమూలాధారము గానకర్మిసంఘమువారికి కాంగ్రెసులో తావులేదు అని ఆసభలో సాస్యులుగారి నిరీ. అందువలన కర్మిసంఘమువారికి చాల అగ్రహముకలిగినది. రెండుపక్షములేర్పడినవి. అపుడు సేనుగు ప్రగారు సాస్యులుగారి పక్షముననే యుండిరి. నవంబరు నెలవరకునుగూడ అటులనే యుండిరి. అపుడు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసుసంఘమునకు ఎన్నికలు జరిగినవి. సాస్యులపక్షమువారిసంఖ్య హెచ్చుగానున్నందున కార్యనిర్వాహకసంఘమునకు కర్మిసంఘమువారి రాక్కరుగూడ ఎన్నుకొనబడలేదు. అందున సాస్యులపక్షమువారే ఎన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షుడుగానున్న సేనుగుప్రగారిని తోసి రాజనుటకు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు ఒకసభలో వసంతదేవిగారిసభ్యురాలినిగానుఅనిలాభరణరాయిగారినికార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనిరి. కాని వారిద్దరునుగూడ నిరాకరించిరి ఆఖాళీలను కార్యనిర్వాహకసంఘమువారే పూర్తిచేయవలెనని నిబంధనలలోనున్నది. కాన 1927 జనవరిలో వారలులెన్నుకొనిరి. అందువలన కలకత్తా కాంగ్రెసు రేషనుకుకూడ సాస్యుల పక్షము వారే ఎన్నుకొనబడుదురే మో యనభయముచే సేనుగుప్రగారు కర్మిసంఘమువారి పక్షముచేరిరి. నాకుపదవులయందపేక్షయేలేదు. ఉన్నచో నాజిల్లాలోనే ప్రయత్నించియుండును.

ఫిబ్రవరి 10, 11 రేడిలో జరిగినసభలలో కార్యనిర్వాహకసంఘమునందు విశ్వాసములేదను తీర్మానముపాదించెను. అనుకూలుగు 105 మంది ప్రతికూలుగు 101 మంది అగుటచే నా తీర్మానము నెగ్గినది. వెంటనే కార్యనిర్వాహకులు రాజీనామాలు నిచ్చిరి, గాని క్రొత్తవా రెన్నుకొనబడువరకును పనినిమాత్రము చూచుచుండిరి.

మార్చి 2 రేడిని ఎన్నికలసభ జరుగవలసియుండెను. 26 రేడికి డిల్లీకి రావలెనని శ్రీనివాసయ్యంగారు సాస్యులుగారికి తెలిపినవిరి. సాస్యులుగారు సభను నిలిపివేసితిమని ప్రకటించి డిల్లీకి వెళ్లుటకు సంసిద్ధులైరి. సాస్యులుగారు రావనసరములేదని అయ్యంగారు మరల తంజివార్తనంపిరి. కాని సభనునిలిపివేసినటులు ప్రకటించినందున మార్చి 2 18 రేడిని మరల సభజరుగనని సాస్యులు గారు ప్రకటించిరి. కార్యదర్శి ఒకసారి ప్రకటించిన పిమ్మట మరల రద్దు చేయగూడదని సేనుగుప్రగారు మున్నగువారు వాదించిరి. సభ 2 వ రేడినే జరుగవలెనని ఆ రేడిని గుప్తగారిపక్షము వారెగుటతో సభనుచేసి ఆఖిలచంద్రదత్తు ఎం. ఎల్. సి. గారి నధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనిరి క్రొత్త కార్యసంఘమునుగూడ ఎన్నుకొనిరి. 18 వ రేడిని సాస్యులుగారు సభనుజరిపి వెనుకటివారిచే మరల లెన్నుకొనిరి. కావున సేనుగు మరల సభ్యుడనైతిని. సాస్యులుగారు కార్యదర్శియయ్యెను. ఇప్పుడీ రెండు కార్యసంఘములలో యేది అక్రమమో నిరారణ కాబడవలసి యున్నది.

శ్రీనివాసయ్యంగారు కలకత్తాకు వచ్చినప్పుడు మేము వారిని కలుసుకొన వీలులేకపోయినది. ఈనెల 15, 16 రేడిలలో రాష్ట్రీయసభ జరుగును. కాన ఆలోగా యీ వివాద పరిస్థితిగూడ కావలెను అయ్యంగారు యీనెల 20 వ రేడిలోగా కలకత్తాకు రాజాలరు. కాని యీలోగా రాష్ట్రీయ సభలో కలహము కలుగకుండునటుల కొన్ని యేర్పాట్లులు చేయబడెను.

రాష్ట్రీయసభ కధ్యక్షుత ఎహింసుటుకు కొన్ని సంశయములవలన నెనుగుప్రగారేం గీకరింపలేదు. నాలుగుజిల్లాలో రెండేసి కాంగ్రెసు సంఘములున్నవి. హవారావండల సన్యాససంఘము సాస్యులుగారి పక్షముననే యున్నది. 100 మందిలోనుయిద్దరుమాత్రమే గుప్తగారి పక్షమువారు. అందువలన సభలో అల్లరులు జరుగునని గుప్తగారు సంశయించుచున్నారు.

ఈ సభ జరిగినపిమ్మట బ్రిటిషునకు బహిష్కరణమును గూర్చి పనిని ప్రారంభింపదలచితిని.

1926 ఏప్రిలునెలలో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కొట్లాటలు జరిగినపిమ్మట మరల కలకత్తాలో అల్లరు లేమియును జరుగలేదు. వండలములలో మాత్రము జరిగినవి. జానులో పాబ్నాలోను యిటీవల బారిసాలలోను ప్రాగుత్ర భాగములలోనుగూడ కొట్లాటలు జరిగినవి. హిందువులకెన్న

మధికము. పాబ్నాలో 100 కి 80 మంది మహమ్మదీయులు 20 మంది హిందువులు బారిసాలలో 85 మంది మహమ్మదీయులు 15 మంది హిందువులు. మొత్తముమీద గ్రామములలో చాల చోట్ల కొట్లాటలులేవు. వీలవనగా అచట హిందువులు ధనవంతులును జమీందారులునై యున్నారు. మహమ్మదీయులు చీన సితిలో నున్నారుగాన హిందువులపై నాధావడియున్నారు. హమ్మదీయులలో చాలవృద్ధియింపల యిస్లాటింలో కలిగిన అంత్య జాతిహిందువులేగాన వారికి జాత్యభిమాన మున్ను.

కలకత్తాలో నొక సంఘమున్నది. వారికి దొరతనము వారి అనుగ్రహమునకుపాత్రులై యున్నారు. వారలనుండిగ్రామములకు మార్వీలనుపంపెదరువారు. గ్రామములలోనున్న మహమ్మదీయుల కుడైకమును కలిగించు చుందురు. పోనాబారియాలో శతఘ్ను దారుణము జరుగముందు నొకహోలీనుండి అచటి కొక మార్వీని పంపిరి. అతని దుర్బోధనవలననే అచట అల్లరులు జరిగినవనియు ఇరువదిమంది తుపాకిగుండ్లనుబలియైననియు తెలియుచున్నది. మేము శ్రీనివాసయ్యంగారి వచటికి కొనిపోవ గోరుచున్నాము.

ద్యంద్యపరిపాలనమును కొనసాగించుటకే సర్ అల్లరు రక్షింగారు కాననసభకు వచ్చిరి. ఆయన మంత్రిపదవి నశింపచెను గాని అది కొనసాగలేదు. అందువలన రాజీనామానిచ్చెను. ఆయన మరల ఎన్నికలకునిలిచి ఎన్నుకొనబడును. అతిడిపుడు మంత్రులకును దొరతనమునకును గూడ ప్రతికూలుడుగానే యున్నాడు.

గజనవీగారి పలుకుబడి చాల తగ్గిపోయినది అని బెనర్జీగారు తెలిపిరి. (ఫ్రీ ప్రెసు)

కలకత్తా కాంగ్రెసు రేషను

కలకత్తా ఏప్రిలు 7:—మొత్తముమీద అల్లరుమొనపదవుల ఎన్నికలకు 21 రు అభ్యర్థులుగ పేర్కొనబడిరి. 5 స్థానములకు 21 రు అభ్యర్థులుగనున్నారు. మేయరుగ ఎవరు ఎన్నుకొనబడెదరు అనువిషయమై ఆందోళనము జరుగుచున్నది. మహమ్మదీయసభ్యులు స్వరాజ్యపక్షమువారికి వ్యతిరేకముగనున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమునకు చేరినవారు 41 రు, ఇతరపక్షముల వారు 44 మందియున్నారు. వీరు జె. యె. బోసుగారిని అభ్యర్థిగ నియమించుచున్నారు. జె. యె. సేనుగుప్రగారు స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థిగ నున్నారు. (ఫ్రీ ప్రెసు)

వంగరాష్ట్ర మహాసభ

కలకత్తా, ఏప్రిలు 7:—జె. యె. సేనుగుప్రగారు వంగరాష్ట్ర మహాసభ అధ్యక్షుతను వహింప అంగీకరింపవందున, దీనాజపూరు వాస్తవ్యులగు జోగేంద్రనాథ చంద్ర చక్రవర్తిగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. వారు అధ్యక్షుత వహింప అంగీకరించిరి.

గుంటూరు డి॥ మునసబు కోర్టులో

O. S. 141/1926

వాది:—పెమ్మరాజు వెంకట హనుమంతరావు.

ఎ ది రి

ప్రతివాది:—కుచ్చెటి వెంకటరత్నం.

వాది ప్రతివాది మీద నోటునుబట్టి రా 288-7-0 లకు ఈనంబర్కు దావా తెచ్చినందున 14-4-27 రేడి వాయిదా పడినది. ప్రతివాదికి ఏమియిన ఆక్షేపణ యున్నయడల వై రేడి నాటికి 10 గంటలకు హాజరు అయి కోర్టువారికి మనివి చేసుకొన వలసినది ఆలా జిర్గి రానని యడల వారిపక్షం యీదావా డీకి యివ్వబడునని తెల్పుకొనెడి.

పి. వి రత్నం,

వాదితరపున ప్లీడరు.

కౌన్ థియేటరు

9-4-27 రేడి శనివారము నాడు మొదలు

ఈ దిను తెలుపబడిన కథ ప్రదర్శించబడును.

చార్లెస్ హట్చిన్సన్ "పోయి తెమ్ము"

"ఎం హట్చిన్సన్" లో నున్న గుర్తులును గలిగించు నట్టియు, నూత్నుగ్రాహియు, వాచునడగు రాజు. 15 ఉపకథలులేక 31 రీయగులది.

మంత్రి పదవుల సంగీకరింపవలయును

మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారి సూచనలు

పూనా, ఏప్రిల్ 7:—మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘపు అధ్యక్షులగు యల్. బి. భోపటకారుగారు ఈ క్రింది ప్రకటనను గావించుచున్నారు.

ఏప్రిల్ నెల మూడవ తేదీన మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘపు కార్యసంఘ సమావేశము జరిగెను. ఆ సభయందు సంయుక్త నియోజకవర్గములను ఆమోదించుచు ఒక తీర్మానము కాసన సభల కార్యక్రమమునందు కొన్ని మార్పులను గావించుచు మరి యొక తీర్మానము ఆమోదించబడినది. ఈ రెండు తీర్మానములు సంగ్రహముగ ఈ దిగువ ప్రకటింపబడినవి.

సంయుక్త నియోజకవర్గములు

సంయుక్త నియోజకవర్గముల విషయమై మహమ్మదీయ నాయకులు గావించిన సూచనలు సభవారు సంపూర్ణముగ అంగీకరించుచున్నారు. సంయుక్త నియోజకవర్గములు లేకున్న రాజకీయవిషయములందు వికమత్యము దేశమునం దేర్పడును. మహమ్మదీయులకు కొన్ని సానములను ప్రత్యేకింపవలయునను సూచననుకూడ అంగీకరింపవలయును. మహమ్మదీయుల సంఖ్యననుసరించి వారికి తగుస్థానములను ప్రత్యేకింపవలయును. కాని సింధు రాష్ట్రమును బొంబాయి నుండి ప్రత్యేకింపవలయునను సూచనను ఈ సభవారు అంగీకరింపజాలరు.

కాసనసభాకార్యక్రమము

కాసనసభాకార్యక్రమమును మై గౌహతి కాంగ్రెసునందు ఆమోదించబడిన కార్యక్రమమును మార్చుట అవసరము. మంత్రి పదవులను అంగీకరించు విషయమై నిర్బంధములను రద్దు చేయవలయును. ఈ విషయమున కాసనసభలయందలి అసభికార సభ్యులు తమ ఇష్టమున వచ్చినవిధమున ప్రవర్తించుటకు అవకాశ మివ్వవలయును. మంత్రి పదవులు ఏర్పడకూడదను సిద్ధాంతమును నియోజకవర్గములు ఆమోదించుట లేదని స్పష్టముగ తెలియుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రములందు మంత్రి పదవు లేర్పడినవి. రాష్ట్రీయ కాసనసభలలో అన్నిటియందును, కాంగ్రెసుపక్షము నకు చేరినవారి సంఖ్యయే అధికముగ నున్నది. కావున కాంగ్రెసుపక్షమువారు మంత్రి పదవులు ఏర్పడకుండునట్లు పనిచేయుట అసాధ్యము. సాధారణముగ గవర్నరుగారు అధిక సంఖ్యాకులు గల రాజకీయపక్షమువారి నే ఆహ్వానించి మంత్రి పదవు మేర్పరుప నలయునని కోరుచున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో కాంగ్రెసుపక్షమువారు ఇతర జాతీయవాదులతో కలిసి బలవంతమున రాజకీయపక్షమునేర్పరుచుకొని మంత్రి పదవుల సంగీకరించుటయే ఉచితము. ఈ పక్షమువారు కొన్ని కఠిననియమముల నేర్పరుచుకొనవచ్చును. అప్పుడు గౌహతి కాంగ్రెసునందు ఆమోదించబడిన నిర్వాహకార్యక్రమమును కొనసాగించుట సాధ్యమునను. మంత్రులు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునకు అనుగుణముగ ప్రవర్తించుచున్నంతకాలము ఈ పక్షమువారు వారికి తోడ్పడుచుండునట్లును. కాంగ్రెసు తీర్మానములకు విరుద్ధముగ వారు ప్రవర్తించినవారిని ఉద్యోగము నుండి వెదకగొట్టవలెను. ఇట్లు చేయకున్న ప్రజాభిప్రాయమును ఆదరించనివారు మంత్రులయ్యెదరు. ప్రభుత్వమువారికి లొంగనివారుగ మంత్రులుగ నుండవలయుననిన ఇంతకన్న మేరమార్గము లేదు.

ఇతర సూచనలు

కాంగ్రెసు ఒక లేఖనమున అభిప్రాయములను ప్రచురము చేయుటకు పూనుకొనకూడదు. అన్ని పక్షములవారికి వికమత్యము కలుగజేయుట కాంగ్రెసు ప్రథమ కర్తవ్యముగ నుండవలయును. అప్పటికిగాని కాంగ్రెసు మహాసభ పూర్వపు ప్రతిష్ఠా గౌరవములను మరల పొందజాలదు. ఖద్దరు ధరింపవలయునను నిర్బంధము అంతమొందవలయును. కాసనసభ్యులు అధికారిత్వ కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ్యులుగ నుండవలయును.

(ఆ. ప్రె.)

సుజూకి కంపెనీ దివాలా

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 8:—వర్తక సంఘమునందు సుజూకి కంపెనీ దివాలా చాల సంవత్సరమునకు గారణమయ్యెను. 6 కోట్ల యెన్నుల మూలనముతో ప్రపంచముంతటిలో 80 కి పై ఉపనర్తక స్థానములతో గ్రోధుములు బియ్యము ప్రత్తి, బట్టలు లోహములలో వర్తకము చేయుచుండిరి. (ప్రీ. ప్రెసు)

వాతావరణస్థితి

1927 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 8-వ తేదీ శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్య పర్వతము	ముఖ్య నది	ముఖ్య పర్వతము	ముఖ్య నది
గోపాలపూర్	87.9	76.4	...	0 — 0.07
విశాఖపట్టణం	89.7	82.0	...	0 — 0.08
కాకినాడ	98.9	81.7	...	0 — 0.11
మచిలీపట్టణము	94.1	79.2	...	0 — 0.08
కర్నూలు	105.6	78.1	...	0 — 0.06
బళ్లారి	103.0	78.6	...	0 — 0.10
అనంతపురం	0.02 — 0.07
కడప	106.0	81.7	...	0 — 0
నెల్లూరు	105.5	79.4	...	0 — 0
మద్రాసు	95.9	82.0	...	0 — 0.05
కడపూరు	98.8	78.6	...	0 — 0
నీలము	104.3	76.8	0.16	0.48 — 0.12
కోయంబూరు	94.7	74.0	...	0.28 — 0.13
తిరుగువాపల్లి	105.2	77.8	...	0.01 — 0.05
నాగపట్టణము	99.4	77.2	...	0 — 0.02
మధుర	102.3	76.8	...	0.22 — 0.04
పాంబట్	90.2	81.9	...	1.16 — 0.84
తిరునల్వేలి	0 — 0.80
తిరువేంగళము	88.0	80.9	...	0.01 — 0.80
కొచ్చిక్	88.8	82.0	...	0.01 — 0.78
కాలికట్టు	92.0	79.1	...	0 — 0.15
మంగళూరు	90.2	76.6	...	0.01 — 0.08
బెంగళూరు	97.1	70.2	...	0 — 0.14
నెల్లూరు	88.8	68.0	...	0 — 0.48
కొడైకనాల్	71.3	55.8	...	0 — 0.11

సర్కారులు:—మట్టులు విస్తారముగ నున్నవి. గోపాల పురములో మాత్రము లేవు. విశాఖపట్టణములో ఆర్ద్రత కొంచెము ఎక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి గోపాలపురంలో తప్ప ఇతరచోట్ల 3 నుండి 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కిన్:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. కర్నూలులో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నూటకము:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. నెల్లూరు మద్రాసులలో ఆర్ద్రత తక్కువ. 4 నుండి 7½ డిగ్రీలు పగటివేడిమి 2½ నుండి 6 డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 105.5 డిగ్రీలు.

నీలంలో ఉరుములు చిరుకును తప్ప ఎంత అంతటను గాయుచున్నది. దక్షిణ మద్రాసు తీరమున ఎండ ఎక్కువ.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్,

సహాయవాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

నాభా మహారాజావారు

రాజప్రతినిధికి లేఖ

“మానప్రాణము రక్షణార్థము బిడ్డల విదేశములకు బోనిండు.”

జిల్లి, ఏప్రిల్ 7:—సంవత్సరము తొమ్మిదవలో పంపిన విన్నపమునకు జవాబునకై వేచి మహారాజావారు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ఈ దేశమును విడుచుటకు పాస్ పోర్టుల నిష్కృతి తిరిగి వ్రాసిరి.

మహారాజావారు తుట్టుతుండ కిట్లు వ్రాసిరి. “నాకు పాస్ పోర్టు నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమున కిష్టములేకున్న మహారాణికిని బిడ్డలైన సామన్యపాస్ పోర్టు నిష్కృతియగుటక. ఆరోగ్యము ప్రయాణము మార్పువిషయము లటుంచి నాబిడ్డలకును భార్యలకును మాత్రపులవలని మాన ప్రాభంగము గలుగకుండగలం దులకైనను విదేశములకు బోనిండు.” (ప్రీ. ప్రెసు.)

బొంబాయి కార్పొరేషను

అధ్యక్షులే

సూతసాధ్యముని అక్రమచర్య

అధ్యక్షుని ఎన్నిక సరియైనదేనా?

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 7:—ఎన్నికతగవు కొద్దయి విచారించబడుచుండు సూతనముగా నెన్నుకొనబడిన అధ్యక్షుడు భట్టి వాలాగారు తనయుద్యోగమును గందరగోళమునకును ప్రార్థన భింపవలసివచ్చును భట్టివాలాగారు క్రిందటి సభావిషయముల క్రింద సంతకముచేయు నుద్యమింప జమ్నాదాసు మెహతాగారు వ్రాసినది సరిగావని చెప్పి కొన్ని మార్పుల చేయవలసిదిగాగోరిరి. కాని దానికంగీకరింపక అధ్యక్షులు వ్యతిరేకముగ అనేకులు కేకలిడుచుండగా సంతకముచేసిరి. వెంటనే జమ్నాదాసు మెహతాగారు అధ్యక్షుని అక్రమచర్యముగూర్చి యాలోచించుటకు అడ్డరెక్కెట్టును ప్రతిపాదించిరి. ఒకగంట చర్చ జరిగిన తరువాత అధిక సంఖ్యాకులే అడ్డరెక్కెట్టు తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

పురపాలకసభ్యులందరు కోర్కెవలసినచెప్పినా?

బొంబాయి కార్పొరేషను బాట్టివాలాగార్లపై లేబడి నదావా బొంబాయి హైకోర్టువారు విచారించిరి వాది జె. టి. లెటిటూగారు సూతసాధ్యుడు బాట్టివాలాగారి ఎన్నిక సరియైనది గాదనిరి.

ప్రతివాది తరపున దేశాయిగారు వాదించుచు ఆప్తుప్రకారము ఎన్నిక జరిగిననియు, అధ్యక్షుడు కాన్సింగ్స్ టుని చెప్పినా లేదా యనువిషయమున న్యాయవాది ఇచ్చినది.

న్యాయమూర్తి:—కాన్సింగ్స్ ఓటువిషయమేమి? దేశాయి:—బిడదీయరులలో కాన్సింగ్స్ వోటులవిషయమేమి లేదు. ఈ ప్రస్తుత ఎన్నికలో విషమపరిస్థితు లుటచే కాన్సింగ్స్ ఓటునిచ్చిరి.

న్యాయమూర్తిగారు పురపాలకసంఘ వ్యవహారములు కొద్దకెక్కుట అవమానకరమనిరి. సాక్షులవిచారణ ప్రారంభించిన చాలాకాలము పట్టగలదు. దేశాయిగారు మేయిలోనో నులోనో విచారించవచ్చుననిరి. దానికి కొద్దవారంగీకరింపలేదు. ప్రతివాదులు స్టేట్మెంట్లు సోమవారమునాడు దాఖలుచేయవలెననిరి. గురువారమునాటికి వాయిదావేయబడినది. (ప్రీ. ప్రెసు.)

బీహారురాష్ట్రపు క్రొత్తగవర్నరు

పాట్నా, ఏప్రిల్ 7:—నేటిదినము ఉదయం 10 గంటలకు ప్రభుత్వభవనమున కొత్త గవర్నరుగారగు సర్ హ్యూజ్ స్టీవెన్సుగారు చార్జి పుచ్చుకొనిరి. సివిల్ మిలిటరీ ఉద్యోగులు ప్రభుత్వసభ్యులు, న్యాయమూర్తులు దర్బారుకు వచ్చియుండిరి. ప్రధానకార్యదర్శి ఉద్యోగ నియామకము ప్రకటించిరి. సర్ హ్యూజ్ స్టీవెన్సుగారు ప్రధానన్యాయమూర్తి యగు సర్ డానసు మిలరుగారియెదుట రాజభక్తి ప్రమాణము గైకొనిరి. 17 ఫిరంగీగుండ్లు ప్రేల్పబడినది.

ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవర్గమున గౌ. హామెడుగారి సానమున జె.డి. సిన్హెన్తోగారు ప్రభుత్వసభ్యులుగ నియమింపబడిరినియు, హెచ్. హేలుగారు ప్రధానకార్యదర్శిగ నియమింపబడిరినియు బీహారు గజెటునందు ప్రకటింపబడినది.

వంగరాష్ట్రపు నామశూద్రమహాసభ

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 4:—ఏప్రిల్ 2-వ తేదీ కందరపర గ్రామమున శ్రీయ్యం నిబరణదండ సర్కారుగారి అధ్యక్షతన వంగరాష్ట్రపు నామశూద్రమహాసభ ప్రారంభమయ్యెను. అన్ని జిల్లాలనుండి ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి.

స్వసంఘోదరణము అవసరమనియు అందులకు నామశూద్రులు సంఘసంస్కరణమునకును విద్యావ్యాప్తికి గడంగకలయుననియు తీర్మానములు గావించబడినది. ప్రభుత్వోద్యోగము లందును స్థానిక సంఘములందును! నామశూద్రులకు తగు ప్రాతినిధ్య ముండవలయునని మరియొక తీర్మానము గావించబడినది. (ప్రీ. ప్రెసు.)

హిందూ మహాసభ

పాట్నా, ఏప్రిల్ 7:—హిందూమహాసభ పదియవసమావేశము పాట్నాలో ఈ నెల 16, 17, 18 తేదీలందు జరుగును. భారతకాసనసభ్యులగు మహార గంగానందసింగుగారు సన్మానసంఘాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. డాక్టరు మాంజిగారు మహాసభకు అధ్యక్షతవహించెదరు. సంయుక్త నియోజకవర్గములు గురించియు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగురించియు ఈ మహాసభ యందు చర్చ జరుగును. (ప్రీ. ప్రెసు.)

ఆంధ్రరాష్ట్ర మన తెనుగు

దేశమేనా?

“తే॥ గీ॥ తత్త్రిలింగనివాసమై తనరుకతన
నాంధ్రదేశంబు దాడిలింగాఖ్య మయ్యె”

కాకునూరి - అప్పకవి

మనము నివసించు దేశము “ఆంధ్ర రాష్ట్రము” లేక “తెనుగుదేశము” అని రెండువిధముల వ్యవహరింపబడుచున్నది. ప్రస్తుతము వ్యవహరింపబడు ఈ రాష్ట్రశబ్దము దేశము అని జనసామాన్యముచే పూర్వమునుండియు వ్యవహరింపబడుచుండెను. ఆంధ్రదేశ మన తెనుగుదేశమేనా? అను సందేయము మనలో పలువురకు గలదు. ప్రస్తుత వ్యవహారికమునందుగాక పూర్వమీ దేశము తెనుగుదేశమై యుండనోపు. ఆంధ్రదేశము నకు తెనుగుదేశము వేగిదేశము అనుపేర్లు వ్యావహారికమునందు ఉపయోగింపబడినట్లు చరిత్రకారుల అభిప్రాయమై యున్నది. దీని యధార్థమునుగూర్చి యిందుక విచారితము.

ఆంధ్రదేశము

విస్తీర్ణమునందు యీ ఆంధ్రరాష్ట్రము గంజాము మండలము మొదలు నెల్లూరి మండలాంత్యమువరకును పడకొండు జిల్లాలమేర సముద్రతీరమునందు విస్తరించియున్నది. తొలు దొల్ల ఆంధ్రులరాజ్యము కృష్ణాగోదావరి మధ్యప్రాంత మనియు అత్తరి శ్రీకాకుళము, తిరుపతి ధాన్యకటకము రాజధానిగానుండి క్రమముగా గంజాము నెల్లూరిమండలంత్యములవరకు ఉత్తర దక్షిణములుగానున్న పశ్చిమము నిజాం రాజ్యమునందలి కొంతభాగమువరకును వీరిరాజ్యము విస్తరింపజేసినట్లు అచ్చటి శిలాశాసనములు నాణెములు బౌద్ధస్తూపములు మొదలగువానినిబట్టి విశదమగుచున్నవి.

మరొక ధాన్యకటకము—నల్లెపల్లి తాలూకాలోని అమరావతి గ్రంథికోట యను గ్రామములే, పూర్వము ధాన్య కటకము అని వ్యవహరింపబడినట్లు శాసనములవలన తెలియుచున్నది.

తెనుగుదేశము

విస్తీర్ణమునందు యీ తెనుగునాడు దాక్షారామము మొదలు శ్రీశైలమువరకును ఉత్తరదక్షిణములుగను పశ్చిమమున నిజాంరాజ్యములో గల కాళేశ్వరమువరకును పెక్కునాడులతో సముద్ర తీరమునందు విస్తరించియున్నది.

మరొక ఇందు పాకనాడు మరీకినాడు వేగి నాడు వెలనాడు కాసులనాడు,పల్నాడు పోలనాడు మొదలగునాడులు అసంఖ్యాకములు.

తొలుదొల్ల నీ రాజ్యము విస్తీర్ణమునందు చిన్నదిగానుండియు క్రమముగా వేగినాడు ఏలూరు సమీపమునందలి వేంగి పురము రాజధానులుగా గలిగి గంజాం మండలముమొదలు కాంచీపురమువరకును ఉత్తర దక్షిణములుగా విస్తరింపబడినట్లు అచ్చటి కట్టడములవల్ల తెలియుచున్నది.

ప్రస్తుతము ఆంధ్రరాష్ట్రము తెలుగుదేశము—వీనియొక్క వ్యావహారికపదప్రయోగములు అందఁమార్పులు వీనినిగూర్చి చర్చితము.

ఆంధ్రరాష్ట్రమునందలి ఆంధ్రయనుపదము వ్యవహారమునందు కొన్ని మార్పులను చెందినది. పూర్వమీ ఆంధ్రయనుపదము అంధ్ర అనివ్యవహరింపబడినట్లు తెలియుచున్నది. క్రమముగా “అంధ్ర”, “అంధ్ర” “అంధ్ర” “అంధ్ర” అనుపలువిధములగు ప్రయోగములు వ్యవహారికమునందు వుపయోగింపబడినట్లు యీక్రింది నిదర్శనములవలన తెలియుచున్నది.

అంధ్ర:—ఈపదము ఆర్యావర్తవాసులను ఆర్యులకాలముననే దక్షిణాపభ్రాసులును ఆర్యాకులును అగుదక్షిణాత్యులనుగూర్చి వ్యవహరింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

అంధ్ర:— ఈపదప్రయోగమునకు వ్యవహారికమునందు తగిననిదర్శనములు లేవు.

అంధ్ర:—ఈపదము క్రీ.శ. 18 శతాబ్దవాసియగు “విన్నకోట పెద్దనామాత్యు”నికాలమునకే వ్యవహరింపబడినట్లు “కావ్యాలంకారమాదామణి”లోని యీక్రింది కందపాదమువలన తెలియుచున్నది.

“కరమగుట నంధ్రదేశం బరుదారఁ ద్రిలింగదేశ మనఁ జనుగృతులన్.”

అంధ్ర:—ఈపదప్రయోగమునుగూర్చి పెక్కునిదర్శనములుగలవు. అందు ఒకటి రెండుమాత్రము యీక్రింద నుదాహరించెద.

1. పదునాఱవ శతాబ్దవాసియగు “తెనాలిరామకృష్ణ” కవి తన “పాండురంగనామాత్యము”న “ఆంధ్రభూమి మహాగ్రహారాధనై”.

2. పదునేడవ శతాబ్దప్రాంతవాసి యగు “కాకునూరి అప్పకవి తన ‘వ్యాకరణము’ న “నాంధ్రదేశంబు దాడిలింగాఖ్యమయ్యె”

మరొక ప్రముఖాచార్యులలో 1,2 ఆంధ్రులచరిత్రము పూర్వయుగములో 84-80 పేజీలుమాడవకును. కానప్రస్తుత వ్యావహారికముగు యీఆంధ్రశబ్దము ప్రాచీనులను ఆర్యులకాలమున అంధ్ర అనియును పదయూహనశతాబ్దమునుండియు ఆంధ్రఅనియును పదునాఱవశతాబ్దమునుండి ఆంధ్రఅనియును పలువిధములగుమార్పులు గలిగి వ్యవహరింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

ఆంధ్ర అనుశబ్దప్రయోగమునకు మరియొక కారణము పూర్వము విశ్వామిత్రమహర్షి తనపుత్రులలో నే బహుండయొక్క సంతతిని ఆ రాష్ట్ర శ్రమముల యొక్క సరిహద్దులలో నివసించునట్లుగా శపించెననియు అదిమొదలు నందకారణావృత్తముగు దక్షిణాపభ్రాసునే నానస్థానముగా నేర్పరచుకొని ఆంధ్రులు అని పేర్వడినట్లు బుద్ధానుమతంబలి విశేషయ బ్రాహ్మణములోని యీక్రింది వాక్యమువల్ల తెలియుచున్నది.

శ్రు: “తస్య విశ్వామిత్రస్యైతేతం పుత్రా ఆను:—పంచాశత్సంఖ్యాంస్తప్తద్యై జ్ఞానాంనా నతే మతేలం మేనిరే. తాననునాజ్ఞానాంరాతస్యప్రజాభక్షిస్తేతి—తవీతేంద్రా:”

తెనుగుదేశమునందలి తెనుగు అనుపదము వ్యవహారికమునందు కొన్ని మార్పులను చెందినది. పూర్వము ఈతెనుగు అనుపదము “త్రిలింగ” అని వ్యవహరింపబడినట్లు తెలియుచున్నది క్రమముగా,

“త్రిలింగ” “తేలింగ” “తేలుంగ” “తేలుగు” “తెనుగు” అను పలువిధములగు ప్రయోగములు వ్యవహారికమునందు ఉపయోగింపబడినట్లు ఈక్రిందినిదర్శనములవల్ల తెలియుచున్నది.

త్రిలింగ:—ఈపదము ఆంధ్రవిష్ణుని కాలములనుండి వ్యవహరింపబడినట్లు “బ్రహ్మాండ పురాణము” లోని యీక్రింది శ్లోకపాదమువలన తెలియుచున్నది.

“తత్కాలప్రభృతి శ్లోత్రం త్రిలింగ మితి విశ్రుతం”

తేలింగ:—ఈపదప్రయోగమునకు వ్యవహారికమునందు తగిన నిదర్శనములు లేవు.

తేలుంగ:—ఈపదము క్రీ. శ. పదునొకండవ శతాబ్ద ప్రాంతవాసియగు నన్నయభట్టారకుని కాలమునకే వ్యవహరింపబడినట్లు భారతములోని యీక్రింది పద్యపాదమువలన తెలియుచున్నది.

ఉ సారమతిం.....“నన్నయభట్టు తెలుంగునకొ మహాభారతసంగీతరచనబంధురు డయ్యె” జగద్గీతంబుగన్.

తేలుగు:—ఈపద ప్రయోగమును గూర్చి పెక్కునిదర్శనములు గలవు. అందు ఒకటి రెండుమాత్రము ఈక్రింద నుదాహరించెద.

(1) క్రీ. శ. పదునాఱవ శతాబ్దవాసి యగు అల్లసాని పెద్దనామాత్యుడు తన మనుచరిత్రమున:—

“దేశభావలందు తెలుగు లెస్స”

(2) క్రీ. శ. పదునేడవ శతాబ్దప్రాంతవాసి యగు కాకునూరి అప్పకవి తన వ్యాకరణమున:—

“దెలుగుగురు దద్దనము దానివలన బాడమె”

(3) క్రీ. శ. పదయూడవ శతాబ్ద వాసియగు విన్నకోట పెద్దనామాత్యుడు తన కావ్యాలంకారమాదామణియందు:—

“తత్త్రిలింగపదము తద్భవంబగుటచే దెలుగుదేశ మనగ దేటపడియె”

తెనుగు:—ఈపదము క్రీ. శ. పదునేడవ శతాబ్ద ప్రాంతమునుండియు వ్యవహరింపబడినట్లు తెలియుచున్నది:—

“దెలుగుగురు దద్దనము దానివలన బాడమె వెనుక కొంచురు దానినే తెలుగునంధ్రు”

కాకునూరి అప్పకవి—

కానప్రస్తుత వ్యావహారికముగు యీ తెనుగు శబ్దము ఆంధ్ర విష్ణునికాలమున త్రిలింగ అనియును పదునొకండవ శతాబ్దము నుండి తెలుగు అనియును పదునాఱవ శతాబ్దమునుండియు తెలుగు అనియును పదునేడవశతాబ్దమునుండి తెనుగుఅనియును పలువిధములగు మార్పులు కలిగి వ్యవహరింపబడినట్లు తెలియుచున్నది.

“త్రిలింగ” అను శబ్దప్రయోగమునకు మరిరెండు కారణములు కలవు.

(1) పండితులు త్రిలింగ అనుపదము త్రిలింగ శబ్దము నుండి పుట్టినదనియు నీదేశమున ఘోష ప్రసిద్ధిలింగములు కలవనియు నందుమూలమున నీదేశమునకు “త్రిలింగ”సంజ్ఞ కలిగినదని అభిప్రాయపడుచున్నారు.

(2) ఆంధ్రవిష్ణునామ “శ్రీశైల దాక్షారామ కాళేశ్వరము లను త్రిలింగశ్రేణులను మహేంద్రవర్మముతో కలియునట్లు ప్రాకారములు నిర్మింప నదిమొదలు నీదేశము “త్రిలింగ”దేశ మనుపేర బరగుచున్నదని యీక్రింది శ్లోకపాదములవలన తెలియుచున్నది.

శ్లో॥ శ్రీశైల భీమ కాళేశ మహేంద్రగిరిసంయుతం

ప్రాకారంతు మహత్ప్రతాప త్రిలింగారాణిదాకాకోట॥

“తత్కాలప్రభృతి శ్లోత్రం త్రిలింగ మితి విశ్రుతం”

బ్రహ్మాండపురాణము—

ఇంకను త్రిలింగదేశ ప్రశంసాదీకములనుగూర్చి “విద్యానాథుడు” “విన్నకోట పెద్దనామాత్యుడు” ఇటీవలివాడగు “కాకునూరి అప్పకవి” మొదలగు కవిశ్రేణులెందరో నామచ్ఛియున్నారు. కాని వ్యాసవిశ్రభృతిచే విరచించుచున్నాడ.

కాన ప్రాయంత్యములనుబట్టి విశ్రేణించిన ఆంధ్రులు విశ్వామిత్రమహర్షి శాపకారణముచేసేమి ఆర్యులసామ్రాజ్య భీతాహము చేసేమి చండకారాజ్యవృత్తముగు దక్షిణాపభ్రానివాసమువలన సేమి మరి యేయితకారణములచేసేమి వీరి ప్రభువు నివాసస్థానము “కృష్ణాగోదావరి”నదీగర్భ దేశము. ఇందుకు ప్రబలనిదర్శనములు కృష్ణాతీరమునందలి శ్రీకాకుళము ధాన్యకటకాది ముఖ్యపట్టణములందు యెనిమిది శతాబ్దముల పర్యంతము వీరినిర్మింపబడినవి. జగద్విఖ్యాతపరిపాలనము 2. అచ్చటగల నాణ్యములు ప్రతిష్ఠితములగు బౌద్ధస్తూపశిలాశాసనాదులును నిందుకు నిదర్శనములు త్రిలింగదేశ వ్యాపనమున కట్లుగాక ఆంధ్రవిష్ణుప్రాకారనిరూపముచేసేమి పండితాభిప్రాయములచేసేమి మరి యేయితకారణములచేసేమి శ్రీశైల దాక్షారామ కాళేశ్వరశ్రేణులయందు మహాప్రదేశమని ప్రస్తుతకాలమునందును జగద్విఖ్యాతము; కాన విస్తీర్ణమునందీ తెనుగుదేశము కృష్ణాగోదావరి నృశ్యప్రదేశములే గాక గంజాంజిల్లా రామచంద్రపురము తాలూకాలోని దాక్షారామమువరకు ఉత్తరభాగమునకు కర్నూలుజిల్లా మార్కాపురముతాలూకాలోని శ్రీశైలమువరకు కృష్ణానదికి పశ్చిమభాగమునకు విస్తరించియున్నది.

దావితిరా. ప్రస్తుతము ఆంధ్రరాష్ట్రమును పేరుగల మన యీ ఆంధ్రదేశము పూర్వము కృష్ణాగోదావరి నదీగర్భ దేశము ననేవిస్తరించినట్లు తెలియుచున్నది తెలుగుదేశ మట్లుగాక విస్తీర్ణమునందీ ఆంధ్రదేశముకంటె పశ్చిమోత్తరములు విస్తరించినట్లు తెలియుచున్నది. దీనినిబట్టి యీఆంధ్రరాష్ట్రము పూర్వము తెలుగుదేశములో చేరినయొకభాగమై యుండనోపు. తెనుగుదేశమునందలి యీఆంధ్రరాష్ట్రముయొక్క పూర్వపుసరిహద్దులట్టి చూచిన ఆంధ్రదేశముకంటె తెనుగుదేశము విస్తీర్ణమునందు మూడురెట్లు అధికముగానుండవచ్చును. ఇట్లుండుననుటకు చరిత్రాభిప్రాయములుగాక పండితాభిప్రాయములూడ ప్రబలనిదర్శనములు.

క॥ ధర శ్రీపర్యత కాళేశ్వర దాక్షారామసంజ్ఞ వలబద్ధిలింగా; కరమగుట నంధ్రదేశం బరుదార ద్రిలింగదేశమనఁ జనుగృతులన్. “కావ్యాలంకారమాదామణి”.

కాని ప్రస్తుతకాలమున ఆంధ్రరాష్ట్రాన్నిత్యమునకు రెండు ముఖ్యకారణములు గలవు.

(1) ప్రస్తుతకాలమున త్రిలింగదేశ మనబడు తెనుగుదేశముయొక్క ప్రతీతి తగ్గుట.

(2) ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రావ్యనాగరికతాసహితములగు దత్తమండములతోగూడ పడకొండు జిల్లాలమేరకు నిజాం రాజ్యములోని కొంతభాగముతోను ఒహళముగా విస్తరించుట యీరెండువృత్తిలేక కారణములచే తెనుగుదేశమయొక్క ప్రాశస్త్యము ప్రస్తుతకాలమున తగ్గినను ప్రైంత్యముల సమసరించి ఆంధ్రరాష్ట్ర మన తెనుగుదేశము కాకుండునా? ఆంధ్రరాష్ట్రమే తెనుగుదేశము అనుట నిర్వివాదాంశము. ప్రస్తుతకాలమునను త్రిలింగదేశముయొక్క తద్భవమును తెనుగుదేశ మనునామమును ఆంధ్రులచే వ్యవహరింపబడుచునే యున్నది.

గుడిసాటి ఆంజనేయులు.

45 వేల హైందవేతరులు

హిందువులగుట

హిందూమిషనువారి అభ్యుత్తర్య

కలకత్తా, ఏప్రిలు 7:— హిందూమిషనువారు హైందవేతరులను హిందువులుగ 45 వేలమందిని కొలికాలముతో మార్చిరి. దేవాలయములు కట్టుటకును మిషను అభివృద్ధిచేయుటకు పుస్తకములచ్చొత్తించుటకును ధనముగానెనని స్వామి సత్యానందగారు హిందువులను ధన మిమ్ముని ప్రార్థనలు గావించుచున్నారు. (ప్రేమసం.)

స్వరాజ్యవాదులు

మన కానననిర్మాణభారలో స్వరాజ్యవాదులకంటే, యి
తర పార్టీలవారందరూ కలియుటచేత తమమట సాగదనియు
జప్తి గుప్పాస్తీ వారు తిరుగ మంత్రిపదవుల నధిష్ఠించెదరేమో యని
భయపడి, వారితో చేరి మంత్రివర్గము నోడించుటకు వెనుదిసిరి
మనియు, సామి వెంకటాచలం కెట్టి గారు, సత్యమూర్తి గారు
మొదలగు స్వరాజ్యవాదులు తమ తూర్ణింభావమును సమర్థించు
కొనుచున్నారు. కాననసభలలోని మంత్రివర్గపుల సంగీకరింపక,
ద్యంధ్యప్రభుత్వమును నిర్మాణించుటయే పరమావధియని గోహా
తికాంగ్రెసులో ప్రగల్భములు కొట్టి, తాము, తక్కిన పార్టీల
వారికంటే యెక్కువసంఖ్యాకులైనను, జప్తి గుప్పాస్తీ వారితో
నైనను కలసి, సహాయనిరాకరమున కేల వెనుదీయవలెను?
ఇచ్చటి మంత్రివర్గమువారిని ఓడించగలిగితే స్వతంత్రవాదు
లతో కలసి, జప్తి గుప్పాస్తీ మంత్రివర్గమువారిని ఏల తరిమివేయగూ
డదు? బ్రిటిషు పార్లమెంటులోని గుహారు 600 మంది సభ్యు
లలో, అయిదొండు ప్రతినిధులు 80 మంది మాత్రమే యున్న
ను, వారి విధానమునే యవలంబించుచుండిరి. వీరికంటే, మన
నలువదిమంది స్వరాజ్యవాదులు, నూటయిరవదిమంది సభ్యులు
గల కాననసభలో యెక్కువ అడ్డంకలను కలుగజేయులేరా?
ఈసంగతి గ్రహించియు, స్వరాజ్యసమరమునకు కాననసభలకు
పోవుచున్నామని ప్రజలకు వాదనమొసంగియు, కాంగ్రెసు
వారి తీర్మానమునకు బద్ధులమని చెప్పుకొనును, సిరికిపందలవలె,
అర్థవిరహితమైన తూర్ణింభావమును వహించుట కడువిచారకర
ము. ఈ మనోహృద్యమును సమర్థించ ప్రయత్నించుట, మరింత
కోసనీయదు. ఒకవేళ, నిట్టి ప్రతిష్టాభిధానమువలన, తక్కిన
పార్టీ లందరు యొకమొదలై, తాము తమ సభ్యత్వమునకు
రాజీనామానిచ్చి ప్రజలకు తిరిగి అప్పీలుచేయుటయు, వారి
చేత తిరిగి యాటికెట్టుమీదనే యెన్నుకొనబడిన తిరువాత
పూర్వపు విధానమునే తిరిగి అవలంబించుటయు గాని, లేక
కాననసభలకు బహిష్కరించి, అనేకజిల్లాలకు అక్కడ ప్రాతి
నిధ్యము లేకుండజేసి, ద్యంధ్యపరిపాలనను అపజయము కాం
చునట్లు గాని చేయవలెను. ఇదియే నిజమైన రాజకీయసౌమ్య
యుద్ధము; ని బంధనానుకూలమైన పోరాటము.
నోటికివచ్చినట్లు కాననసభలలో గవర్నమెంటును మాపించిన
లాభమేమి? ఒకానొకప్పుడు ఆర్థికవిషయములలో కొన్నిదు
బాధాభిరుద్ధులను తగ్గించగలిగినను, మరునాడే, వానిని గవర్న
రుగారు సర్వప్రయత్నమున యెరిగియుండియు, యీ మామూ
లు నాటకమునకు మనస్వరాజ్యవాదు లేలపోవలెను? వీరు రా
త్రింబగళ్లు నాలుగుమాసములు దేశమంతయు తిరిగి తమపేళ్లు
సాటింపించుకొని, యెదిరిపాట్లినీ మాపించింది సభ్యత్వమును
సంపాదించగలిగిరి. ఈ శ్రమలో నూరోవంతు గ్రామములలో
నిర్మాణకార్యక్రమమునకు పయోగించిన యెక్కువ లాభదాయ
కముగ నుండియుండును. ప్రతముచెడినను గుఖము దక్కనట్లు
మంత్రిపదవులను స్వీకరించినను బాంధవ్యముండెడిది. చెంట్టి చెడ
లేవనివలె వీరు త్రిశంకుస్థగములోపడి యిప్పుడు తగ్గునమ్మా
యని తమ య సమర్థతను సిరికితనమును సమర్థించుకొను
చున్నారు. వీరు రాజకీయసంగరమున కసమర్థులని వెల్లడి
యైనది. ప్రజలు తెలివితక్కువవారనియు, యీమంటి బొమ్మ
లనే తిరిగి యెన్నుకొనెదరే లేదో యని వీరు భయపడబడిన
వనిలేదు. ప్రజలలో, ఆహూత్రము స్థయిరములేనినో, బానిసత్వ
ములోనే యుండురు గనక, వారిమీదనే యీ భారమువేయ
వలెనుగాని, వారి నాయకులమని చెప్పుకొను యీ పెద్దలు వెను
కంజవేయనేలే? వీరి కేమాత్రమైనను స్వగౌరవమున్నయెడల వీ
రందరు తమపదవులకు రాజీనామాలు నీయవలెను. వీరిని ఒకరు
యీపనిచేయనలసినదని కోరుటెందుకు? తమరు ప్రజలకు చేసిన
వాదనములకు భిన్నముగ నడచుకొని, అఖిలభారత కాంగ్రెసు
కమిటీవారి పునర్విచారణ కేల వేచియుండవలెను? కాంగ్రెసు
మొదట్లను యెన్నుకొను ప్రజలకంటే, అనేకమడుంతులు సం
ఖ్యగల ప్రజలు వీరిమాటలయందు విశ్వాసముంచిరి. తుదకు యే
మొత్తికాంగ్రెసు తీర్మానమైనను శిరసా వహించెదమని చెప్పి
వీరు, దానిప్రకారమునూడ నడచుకొనలేదు. వీరు, ఒకరితో
నొకరు సంప్రదించుకొన నవసరములేదు. ఎవరి మనస్సాక్షి
వారికి యిదితప్పుపనియని నన్నజెప్పుచునేయున్నది. మొదట
రామచంద్రరావుగారి వంటి రాజకీయ వేత్తలను
సమర్థులను యీ సౌమ్య యుద్ధమునకు
పనికిరాని యీ స్వరాజ్యవాదులను ప్రజలు యెన్నుకొనిరి.
వీరు మొదటనే కెల్వారు జయకరులగారివలె మంత్రిపదవు
లను స్వీకరించి బయటవలెనే కాననసభలలో కూడ తుదివరకు
పోరాడెదమని యేల చెప్పలేరు? మాటిమాటికి కాంగ్రెసు

జాతీయ వారము

మద్రాసు నందలి సభలు

జాతీయవారము నీ నగరముందు జరుపుటకు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము తరపున ఈక్రింది వరుసనను
బహిరంగసభలు ఏర్పాటుచేయబడెను.

- 8 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు చింతాదిపేట.
- 9 తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు మైలాపూరు.
- 11 తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు రాయపురం.
- 12 తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు తిరువళిక్కేణి.
- 13 తేదీ (జులైయన్ వాలా బాగ్ దినము) సాయంత్రము 6 గంటలకు తిరువళిక్కేణి.

వారు చెప్పినట్లు చేయుచుమనియు, వారు యేదియో నొక
కార్యవిధానము నవలంబించవలసిన దని తీర్మానించగా దానిని
మాడ నిరాకరించి తిరిగి కాంగ్రెసుకమిటీత పునర్విచర్యనకు
యెదురుచూచుచున్నామనియు యీ స్వరాజ్యవాదులు చేయు
నాటకము పోస్టాప్తముగనున్నది ఈరాజకీయ పోరాట
ములో అనేక మార్గముల నవలంబించవచ్చును. కాని ప్రజలను
మోసపుచ్చక యెన్నిక సభ్యులు తమ కార్యవిధానమును మా
ర్చుకొనుటకు త్రికరణబద్ధ కారణము లున్నవని యెంచి
నపుడు తమ పదవులకు రాజీనామాలు నిచ్చి తిరిగి ప్రజలకు
అప్పీలు చేసికొనవలెను. కాబట్టి యీ స్వరాజ్యసభ్యులలో
యెవరినైనను యిసుకుంతయైనను స్వగౌరవము కలవారున్న
యెడల తమ పార్టీలతో శుష్కసంప్రదించుటను వదలి తమ
సభ్యత్వమునకు తక్షణము రాజీనామా యిచ్చి తిరిగి తమకష్ట
మున్నయెడల తమ నూతనవిధానమును వారిముందుచెట్టి వారికి
అప్పీలు చేయుదురని నమ్ముచున్నాను. లేదా యీదేశ బాని
సత్వమునకు వీరే కారకులని శిలాక్షరములతో దేశచరిత్ర
ప్రాయబడును.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు,
కోవూరు. హైకోర్టువకీలు.

బాపట్ల సర్పాధినేటుజడికోర్టులో

వి. పి. నెం 41/1926

వెట్టివనరులు (బుద్ధిగ్రుమ్ములు):—(1) అత్తొంట రఘు
పతిరావుగారి కొమారుడు రామబ్రహ్మయ్యగారు (2) అత్తొ
ంట రఘుపతిరావుగారు మొదటి అగ్గిదారుని కొమారుడు,
బ్రాహ్మణులు, వర్తకజీవనం, తెనాలి.

కొంటురు వెట్టివనరులు (బుద్ధిదాతలు):—గుమ్మడి
తాతయ్యగారు, ఖుర్రావరం.

పైన తెలుపబడిన అగ్గిదారులు 1920 సెలెరం 5 న
అక్టోబరు 80 నెక్స్ ను నమసరించి ఈ కోర్టువారితో 28-3-1927
తేదిన బారీచేయబడిన ఉత్తరువుమేరకు ఇన్ హిస్టోరియలుగా
తీర్మానించబడిరి. బుద్ధిదాత లందరును వారిహక్కులను గుం
టూరు అగ్గిపియత్ రిజిస్టరుగారి సమక్షమున రుజువుచేసుకొన
వలసియుండును.

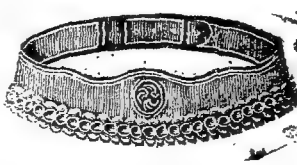
విడుదలకాలము 28-3-27 తేదినండి ఆరుమాసముల
వరకుండును.

సబ్ కోర్టు, బాపట్ల } వ. ఎస్. కృష్ణస్వామయ్యర్
7-4-1927 } ప్రిన్సిపల్ సర్పాధినేట్ జడ్జి.

యెలక్ట్రో గోల్డ్ డైమండ్

బిడ్డాణములు

యిమిటేషన్ డయమండ్ ఆభరణములు

తగుమైన గారంటీతో పంపించబడును. అట్లు మీకు తృప్తి
లేనియెడల పైకమును వాపసుచేయబడును.

యెలక్ట్రో బంగారు	హంసలెట్ల తెల్ల రాళ్లు	
నంకి బిడ్డాణం 180	5-8-0 చెక్కినది	యిమి
75జులతో క్రయం	చేమక	3-0-0
డిటో సాదా బిడ్డాణం	4-4-0 చంపనం లేక మాటిలు	8-0-0
డిటో చిన్నది	3-0-0 తెల్ల రాళ్ల కమ్మలు	1జత 1-4-0
1/4 కాసుల చండ	4-8-0 జెడనాగరములు	1-4-0

కె. ఎస్. రాధాకృష్ణ అండ్ బ్రదర్స్
109 చె నాబజార్ కోట్, మద్రాస్.

జాతీయవారము సభలు

బొంబాయిలో సక్ల త్వాలాగారి ఉపన్యాసము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 7:—జాతీయవారము సభలు నిన్న జరి
గింది ప్రారంభమయినది. మాలానా సోకతాలిగారి అధ్యక్షత
క్రింద నిన్న సాయంకాలము బహిరంగసభ జరిగెను. సోకతాలి
గారు యిట్లు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. “దైయరు ఫీరంగియండ్లు
హిందువులుమహాత్ముడియలనువ్యత్యాసముజూపలేదు. కేలమీద
ప్రాకవలెనను ఉత్తరువు జాతిభేదములేక అమలుజరుపబడెను.
అందరిని ఒకేరీతిని హత్యగావించిరి. దయరు సైనికులు భార
తీయు లందరిని ఒకేరీతిని జూచిరి. అందుచే దేశ శ్రేయముకొంత
కై వైమయందు నమ్మకగల్గి జాతివైమమ్ముల వరులుకొనుచున్నా

సక్ల త్వాలాగారు తరువాత మాట్లాడుచు కాంగ్రెసును
జలపరుచవలెనని గోరిరి. ఏదేనిసంస్థను సంస్కరింపదలచినచో
అందు చేరిపోయి లోనుండియే మార్పుజేయుటకు ప్రయత్నించే
వలెను. స్వల్ప భేదాభిప్రాయము లుంటున్న భారతదేశీయమువో
సభను విడరాదు. భారతదేశాభిమానులందరి భక్తిసామర్థ్యములు
భీరవి త్తములుఉత్సాహముతోయి అందు యిమిడియున్నది. అందు
చేరి బాగుపరచుడు. పనిపాండ్ర కార్మికులసంస్థలేర్పరచి కాం
గ్రెసు ఉద్యమమునకు బలముచేయవచ్చుడు. చక్కని కార్మికసం
స్థలు గల దేశము గొప్ప దేశము గును. ధనము
నందేమి అధికార గౌరవములందేమి ప్రధానస్థాన
వలంకరించును. కాంగ్రెసే ప్రజాహృదయమును వెల్లడిచేయు
కరముగ నుండవలెను. పేదవారల దుర్దశ తొలగింప యత్నిం
చని బ్రతుకెందుకు? యవజనసమితి నేర్పరుపును. రాజకీయము
లే మీమతముగ భావింపును. ఒకే రాజకీయకార్యక్రమమేర్ప
రచుకొని అందరు బిక్కుబిక్కుతో నుండును. (హర్షధ్వని)

బ్రిటిషు కమ్యూనిస్టుపక్ష సభ్యుడుగు. పరతుగారుగూడ,
సభలో మాట్లాడిరి.

హరిద్వారమునందు మాలవ్యాగారి ఉపన్యాసము

మూలువడికుటు మతవిధిగ నెంచవలెను

హరిద్వారం, ఏప్రిల్ 7:—జాతీయవారము సంవర్సము.
న నిన్న రాత్రి ఖద్దర ప్రదర్శనమునందు పండితమాలవ్యాగారు
పన్యసించుచు మూలువడుకుటు మతవిధిగ నెంచి నెరవేర్చవలెనని
ముఖ్యముగ దెలిపిరి. బ్రిటిషు రాజ్యము విదేశీయ వ్యవస్థాపక
యముకొరకే నిలచియున్నది. అందుచే విదేశ వ్యవస్థలు పూ
ర్తిగ భహిష్కరించువరకు స్వరాజ్యము చేయరాదు. అనిజెప్పి
పండితమాలవ్యాగారు రాష్ట్రమునుగూర్చి మహారాజులకు ప్రజా
లకు సాధులకు విన్నపముజేయు స్వయముగావ్రాసిన ఒకకీతిము
ను జదిపిరి. ఆగీతమును అచ్చువేసి పంచెదరు. మాలవ్యాగారి
కోరికపై ప్రదర్శనము ఉచితముగ తెరువబడెను. టిక్కెట్లులే
వు. వేయిమంది యోగులు ఆరు ఏనుగులతో నేనుదయము
జూరేగిరి.

నాగపూరు

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 7:—నగరకాంగ్రెసు సంఘమువారు జాతీ
యవారము సభలప్రారంభించిరి. ఈసందర్భమున ఉపన్యాస
మొసంగుచు అభయంకగుగారు మధ్యరాష్ట్రపు మంత్రిల సభ్య
ను జాతీయ రైల్వేసమితి అడ్డంకమెంటు ప్రతిపాదన ఉప
సంహరించుకొన్నందుకు జాతీయపక్ష నాయకుని చర్యను విమ
ర్శించిరి. కాచి నెలులోనుండి పోరాడవలసిన పక్షమువారు యీ
పుడు ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయుటను నిందించిరి. ఓ.
గేలుగారు తనపక్షముచర్యను సమర్థించుకొనుచు ఎస్.ఎల్.లోను
మదరాసులోను, కాంగ్రెసుపక్షమువారి లోపములను సూచించిరి.

(అ. ప్రె)

ప్రభవనామ సంవత్సర చైత్ర శుద్ధ సప్తమి (౮-౪-౧౯౨౭) శుక్రవారము

మాతృభాషాసందేశము

(గత అక్షయనామ సంవత్సర ఫాల్గుణమాస బహుళ తృతీయ సోమవారము తరువాయి)

[కాకినాడలో జరిగిన ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తుత్సవ వార్షికోత్సవ సభలో మ. త్రిపురాన వేంకట సూర్యప్రసాద రావుగారు చదివిన "మాతృభాషాసందేశము"నకు ప్రతిసందేశముగా వాసా సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు రచించినది.]

బొట్టవేలికి బోడని జుట్టునకును
ముడులుపెట్టెడు విధమునఁ బాలుపుమీఱు
కల్పనల నొప్పు నవకృతకాంధ్ర కవిత
ప్రాచీనముగను బోషింపఁ బ్రాసయగునె. ౧౪
చం. కవితను జెప్పవఁడతఁడు

గాఁడని వెక్కన మాడఁబోలునే
కవితగళావిశేష మని
కాదె వచించిరి కావ్యకోవిదుల్
కవికవిరాజు లెందఱు జ
గంబునఁ గల్గెరె వారు సాటియే
వివిధగుణగుణోర్జిత వి
వేచనవర్తికి రామమూర్తికిన్. ౧౫

సీ. కాళిదాసాదిమ కవినాథకృతులందు
నెలకొనుదొనఁగుల నేర్పఱించి
గుణదోషవిజ్ఞానకుశలత దీపింప
వివరించు విబుధుల విధము దోఁప
నడిమికవిత్వాలుఁ జెడుగులఁ జూపించి
వేదభాషను బోలుప్రాచీనఁగునఁ
గవిత సెప్పుట గష్టకార్యమంచు వచించుఁ
దెనుఁగుమఱుఁగు భాషఁ దేటవడఁగఁ
బ్రవిమలంతరవిస్ఫూర్తి రామమూర్తి
గవులఁ గడుఁ దిట్టె ననుట గల్గుమంబు
విప్పి చెప్పినఁ దమతప్పు నొప్పుకొనక
యుడుకుగొందురె కన్న లిట్లు పొడవడంగి. ౧౬

సీ. "బండారుల్" ప్రథమలో నొప్పుదే చూడంగఁ
"దొలఁకు" ధాతువుగర్మకలిశమగునె
"వేలకువే" లని పోలునే నమసింపఁ
"దెరవుఁబట్టి" యటంబు దెనుఁగుతెఱుగె
"చిత్రోపచిత్రాపవిత్రభాష" లనంగ
సర్థంబు పొనఁగునే యర్థవేది
"నన్నయ్యయాది సూనాటిదాక" యనంగ
నన్వయ మేరితి నమరునయ్య.
"గ్రామ్యభాషాప్రశస్తికై కాలుద్రవ్వె"
"వేటువైవఁగ" ననుటయే నాటిపలుకు
లిట్టితప్పులఁ దులకించునట్టికైత
పూర్వకవితలమార్గానఁ బోయెనయ్య. ౧౭

కం. "గతకాలము మేలగు నా
గతకాలముకంటె" ననుట గట్టరుదు గదే
గత మనఁగ నాగతంబన
వితతమతి! యర్థ మెట్లు వివరించెదవో. ౧౮

తే. "చిరము నాచేత నర్పింపఁజేసికొనుదు"
ననుట యొప్పును "నీ తెరువందు" ననుట
"నడుముతోడ" ననుట దస్పనుడులుగావె
చనునె "పాతినమో" మంట సారవేది. ౧౯

తే. "తారకుని వైరమందిరె మీరు" "త్రోపు
వడిరె" "బాసిరి" మీ రని నుడువుకవికి
గ్రాంథికాంధ్రంబు దెలియునన్ గర్వమున్న
బాస దుర్లభ కేమని వగచుదాన. ౨౦

ఆ. కట్టు లేనిపొలఁతి కైవడిబాసయుఁ
జెడునటంచు నడచి చెడుగు దొంగఁగఁ
దల్లినియనుమతిగఁ దనయులు సేతురే!
అమ్మసెల్ల! యిట్లు లనుదురయ్య! ౨౧

తే. గ్రాంథికాంధ్రాన బాసాడు ఘనులునేడుఁ
గలిగిరేనియు బడిపిల్లలవరింతు
గ్రామ మేర్పడ లేదన్న నీమచర్చ
పాదుకొనునయ్య సూర్యప్రసాదరాయ! ౨౨

తే. ఆంగ్లభారతి కొలువుచే నమరినట్టి
నాడుసాభాగ్య మెన్నంగ నలువతరమే?
జీవ మున్నట్టి బాస రచింతురేని
నేడుఁ గల్గెరె తిక్కన కీడుగవులు. ౨౩

తే. పటములో నీదు బాలరూపమును జూడ
నెవఁడోయని నీ సుతునకు దోషింపకుండు
నంతమాత్రమ మాటుదే! యంతకంటె
నధికమగు మార్పు రాకుండ నడ్డఁగలవె. ౨౪

ఆ. ప్రాణ మున్నవఱకుఁ బ్రకృతి సిద్ధము మార్పు
నీకుఁ గలుగునట్లె నాకుఁ గలుగు
మనము గోరునంతమాత్రమే కలుగునే
ఎంతసహజ మగునో యంత గలుగు. ౨౫

కం. నూరింట నిరువురైనను
గారుగదా కవులు జనులు; కార్యములం దే
యేరితి. నిమిడియుండుదు
నారూపము నకలజనుల నాల్కల నుండన్. ౨౬

కం. లోకవ్యవహారము గద
యాకరమగుఁ గవులనుడికి నది విడిచినచో
నేకవివాక్కుఁ ప్రమాణము ?
నీకొలఁదియె సామునేయ నేల విడిచినన్. ౨౭

చం. ఎలమినిఁ గాకినాడపురి
నెవ్వరు నేసిరి తీరితంబు మున్
దలఁపవటన్న! తణ్ణుపురిఁ
దప్పినరించిరె తీరితంబులన్
జలమున మొన్న గాదె కడు
జాతురిఁ జేసిరి తీరితంబులఁ
దల కొక ధర్మముండునటె
ధర్మవిదగ్రణి నీ వెఱుంగవే. ౨౮

కం. తీరితము గవులవారము
వారింపగ రాదు నిజము పదపడి కవులున్
వారింప లేరు లోకము
ధీరగుణా! యింతవట్టు దిలకింపవుగా. ౨౯

తే. దుష్టకావ్యరచనలచే దొనఁగు లనఁగ
వాని భూషింపవలవదు వాయి సెడఁగఁ
గాన్యమూర్తికి దోషంబు గలిగెనేని
బొల్లి యందురు మామించి పూర్వకవులు. ౩౦

కం. నన్నయ భారతలక్ష్మికి
నన్నా! శ్రీకృష్ణభారతాభ్యాస మిసీ!
ఎన్నఁగఁ జేయఁగనోపునె
పన్నగఁ బరదృష్టిదోషపరిహృతి వైనన్. ౩౧

కం. తొలిమినుకులనుఁబలు రలు
పలుదెఱఁగులఁ బరిణమిల్లఁ బ్రకృతభాషల్
ఇలవెలసి మనుజునంతటి
కలవఱచె విశిష్టబోధ వర్ధిల్లి వత్సా! ౩౨

కం. పాకమునఁ బుడి రాలిన
యాకులవలె బ్రాతనడుము హాళిదొఱంగున్
ప్రమాఁకులలేజగురులవలె
మేకొనుక్రొందెనుఁగునుడులు మిసిమినెకంగున్. ౩౩

సీ. అమృతప్రవాహమై యమరెడు త్యాగయ్య
గానప్రబంధంబు గ్రామ్య పశానె
పల్కుపల్కునఁ దేనెలోల్కెడు పట్టాభి
రామాయణం బెన్న గ్రామ్య పశానె

శతకాళివివరణ శాసనంబుల నొప్పు
రమణీయతరభాష గ్రామ్యపశానె
శిష్టులు సభలలోఁ జెలుపుమీఱి వచించు
ఘనతరంబగు బాస గ్రామ్యపశానె,

నీవు రచించు కృతులును నీవుదక్కఁ
గమలజాండంబు సర్వంబు గ్రామ్యమంట
వెట్టి గుదిరెను వేరుక వెల్లివిరియఁ
బట్టి రోకలి దల కింకఁ జుట్టుమంట. ౩౪

చం. అతివలు గాంతులున్ గలిసి
యంతిపురంబున నుండువేళ భూ
పతుల సభాంతరాళములఁ
బండితవాదము లొప్పువేళ ధీ

రత రణభూమిజోదులు బ
రాబరిధిక్కుత్రి సల్పువేళ నో
వితతవిచార! బ్రాచీనఁగు
వెల్గుడునయ్య విశిష్టధోరణిన్. ౩౫

చ. బారులు దీర్చి మొల్కలను
బాత జనించిన తోట వైవభూ
సారసముజ్వలద్విపిన
సంతతివైజవిభావిభాసి యై

సారత నొప్పునే జగతి
జానుగ నీగతిఁ దారతమ్య మే
పారఁగ బాసలందుఁ గృత
కాంధము ధీనిధి! వన్నె కెక్కునే. ౩౬

ఆ. చెవులపిల్లికొమ్ము సింగాణిగాఁ జేసి,
వంధ్యసుతుల వీరవరుల కెలిచి
ఘనత నేలవచ్చు గంధర్వపురిఁ గాని
ప్రాచీనఁగుఁగైత పట్టువడను. ౩౭

లలిత మోహనుడు; కమల

[ఆకల్ల శివరామయ్యగారు]

లలిత మోహనుడు పట్టపర్తి ను పాస్యనయి యమ్. ఏ. క్లాసులో ప్రవేశించెను. ఇతని చిన్నతనముననే యితనితల్లి మరణించెను. అప్పటినుండియు నితనితండ్రి, యితనిని పెంచి పెద్దవానిం జేసెను. లలిత మోహనుడు గొప్పకుటుంబమునుండి వచ్చినవాడు. ఇతని ప్రవృత్తి మహాదు అయోధ్య నబాబునొద్ద దివానుగా నుండెను. అప్పటిలో పీరికుటుంబము నాప్రాంతమున నెరుగువారు లేరు. దానధర్మములకు పీరిగృహము పుట్టినిల్లు అయియుండెను. రాను, రాను యితని తాతతండ్రులు, పూర్వులు గడిచిన తరువాత నితనితండ్రిమాత్రము నిజసితిని గుర్తెరిగి, ఉన్నవానిని జాగ్రత్తపెట్టుకొని జీవనము చేయుచు, కుమారుని విద్యకు వలయుద్రవ్యమును పంపుచుండెను.

లలిత మోహనుడు అజానుబాహువు, చాల చక్కనివాడు. గుండ్రనిముఖమును, మెరకైన కండ్లును, విశాలవక్షస్థలమును గలిగి నవయోవనమూర్తియై వెలయుచుండెను. అతనియొద్ద సమోహనాస్త్ర మున్నది. ఏ మానవునైనను, గడియలో తనకు సామ్యుడగుట చేసికొను సామ్య మాతనియందు నున్నది. ఇతడు మితభాషి; జీవితమునంతయును కొన్ని నిబంధనలపై నాధారముచేసికొని అటుల వర్తింపుచుండెను.

కమల అల్లారుమదుగ పెరిగెను కన్యక. ఆమెతండ్రి విశేషధనసంపన్నుడు, గొప్ప వర్తకుడు, అలహాబాదున నొక పెద్దకర్మాగారమున కధిపతియై వేలకొలదిద్రవ్యమును ఆర్జించుచుండెను. ఇతని భవనము లక్ష్మీనరస్వతులకు వాస్తవమై యుండెను. అది ఒక పెద్దతోటయందు కట్టబడి, చుట్టును వేర్వేరు పువ్వులచెట్లతోడను, మామిడి, పనస, పోక మొదలగు వృక్షములతోడను, చదునైన బాటలతోడను, గూడి, చూపలులకు కన్నులు మిటుమిట్టు గొలుపుచుండెను. విద్యుద్దీపములు, విహారమందిరములు, టెన్నినుకోర్టులు ఈ మొదలగు నవీనసౌకర్యము లుండెన్నియో గలవు.

కమల, తలదండ్రుల కొక్కతయే కొమార్తె. అందుచే ఆమెమాట సుగ్రీవాజ్ఞ కన్న మోయ్యగ చెల్లుచుండెను. ఆమె కొరకు ప్రత్యేకమందిరముకట్టి నిర్మింపబడెను. అందుననే ఆమెకు వలయు సౌకర్యములన్నియు నమర్చబడినవి. ఆమెచాల అందకత్తె, పదునెనిమిది వత్సరములవ్రాయముగల్గి, నవయోవనముతోగూడి, చూపలుల తూపులవంటిచూపులకు గుఱియగుచుండెను. ఆమెచాల బుద్ధిశక్తిగలది. చిన్ననాటినుండియు, విద్యను శ్రద్ధతో నభ్యసించుచుండెను. పట్టపర్తి ను పాస్యనయి, యమ్. ఏ. ను చదువుటకై కళాశాలలో చేరెను.

క్లాసులో పాఠములు జరుగుచు, అయిదారు మాసములు కావచ్చెను. వేర్వేరుప్రాంతములనుండి వచ్చి ఒకేతరగతిలో నుడువుచున్న వారందరు ఒకరికొకరు పరిచితులైరి. లలిత మోహనుని డౌచార్యమును, శీలమును, కమలకు క్రమముగ దృష్టించరము లయ్యెను. అతనిగుణము లామె నాశ్చర్యపరచుచుండెను. తుదకు, ఎట్టులైనను, అతనిని తన స్నేహప్రాత్రునిగా చేసికొనవలెనని తలచెను.

ఒకనాటి సాయంకాలమున బడియందు, ఆమె లలిత మోహనునివిద్యకేగి, కొంతవరకు యిష్టాగోష్ఠిగ మాట్లాడి, తరువాత, తనకు పాఠములలో తెలియనిసంగతులు కొన్ని గలవనియు, నానిని విపులముగ వ్యాఖ్యానము చేయవలెననియు, నతనితో చెప్పెను. అమరునాడు శనివారమునకుచే లలిత మోహనుడు భోజనానంతరము ఆమెయింటికి వచ్చి, ఆమెకు వలయు సంగతులన్నియు భోధపరచెదనని చెప్పెను.

మరునాడు పదింటలయ్యెను. లలిత మోహనుడు అప్పుడే భుజించి, కుర్చీపై కూర్చుండియుండెను. ఇంతలో మోహారు వచ్చి అతని గదియందు ఆగెను. ఆమోహారుపై కమలమందిరమునకు అతడు బయలుదేరెను.

ఇతడు వచ్చినవెంటనే కమలయును, శ్యామసుందరదత్తు న్ను, వచ్చి, యితని లోనికి తీసికొనిపోయిరి. కమల తనకు తెలియని విషయముల నాతనియొద్దనుండి గ్రహించెను.

ఇంతలో ఫలహారపువేళ యయ్యెను. మువ్వరును ఫలహారపు గదిలోనికి బోయి దంతపు కుర్చీపై నాసీనులైరి. అచట వివిధభక్ష్యములు వెండిపెల్లెరకులలో నుంచబడియెను. గదియందు నిలుపుబడ్డములును, వివిధచిత్రములును వ్రేలాడుచుండెను. గదికెదురుగ జలయంత్రము చుట్టును తిరుగుచు, జలమును నలుప్రక్కలను నీమ్ముచు, చూపలుల కానందము కలిగించుచుండెను.

మల్లె, గులాబిమొదలగు పుష్పవాసనలతో గదియంతయు నిండెను. ఫలహారమును ముగించిన తరువాత కమల తనభవనము నంతయును, మోహనునికి చూపించెను. ఇటుల సాయంకాలమువరకును, వారు మువ్వరును హాయిగా కాలమును గడపిరి. సూర్యాస్తమయసమయ మగుసరికి, లలిత మోహనుడు నిజగృహమున కేగెను.

శ్యామసుందరదత్తు కమలతండ్రిగారికి దగ్గరభంధువు. అతని తండ్రిగారు జడ్జిగా నున్నారు. ఇతడును ఐ. సి. యమ్., పరీక్ష పాస్యై యిప్పుడే యింగ్లాండునుండి వచ్చెను. కమల తండ్రిగారు బంధువులకుచే కొన్నిదినము లచ్చట గడపవలెనని నిశ్చయించి, అలహాబాదు వచ్చెను. కమలను చూచినతోడనే ఆమెయం దాతని కనురాగ ముప్పల్లెను. ఏట్టులైనను ఆమెను పెండ్లాడవలెనని నిశ్చయించెను. ఈ ఉద్దేశముతో కమలమనమును ఆకర్షించు నిమిత్తమై, ఆమెతో నిష్టాగోష్ఠిగ మాట్లాడుచు, పదా ఆమెను వెన్నంటి తిరుగుచు, ఉండెను. కమల మాత్రము ఇతని పన్నుగడల కన్నీటికిని తప్పించుకొనుచుండెను. వేరే ఆమెనునంబు వేరొకవైపునకు మరలుచుండెను.

ఆనాడు కమల పికారునుండి యింటికివచ్చెను. కాని మనమున దొకయాందోళన ప్రారంభమయ్యెను. భోజనమామెకు రుచికరముగ లేదు. రాత్రి చాలకాలమువరకు నిద్దర పట్టలేదు. తెల్లవారినను శరీరావస్థ అట్టులే ఉండుటచే, దానికి కారణ మేమని తలపోసెను. తనమనస్సును కలవర పెట్టుచున్నదేమియో ఆమెకు మొదట స్ఫురింపలేదు. కాని ఉన్మాదినివలె తిరుగుచు విరహతాపము ననుభవించుట యన నేమియో ఆమె యిదివరలో నెరుగదు. అందుచే ఈవిషయమై కడుదీర్ఘముగ నాలోచింపగ, లలిత మోహనునియందలి యనురాగమే దీనికింతకును బీజ మని ఆమెకు దృఢనిశ్చయము కలిగెను. మనస్సును త్రిప్ప ప్రయత్నించెను. కాని ప్రయత్నించినకొలదిని అతని యందు ప్రేమ మరింత పెచ్చెను. నిద్దరవచ్చునేమో యని కండ్లముసలికొని పరుండుటకు ప్రయత్నించెను. కాని అది యును వ్యర్థ మయ్యెను. తనకన్నులయెదుట లలిత మోహనుని మందర్శిగహము ప్రత్యక్షమగుచున్నట్లు లామెకు తోచెను. తోడనే ఆమె యాందోళనము ఒక్కమాత్రగ తగ్గుచుండెను. అతనినామోచ్చారణయే ఆమెవ్యాధికి తగిన డౌషధ మయ్యెను. కావున లలిత మోహనుడే తన మనోహరు డనియును, అతని తప్ప వేరెవ్వరిని పెండ్లాడననియును నిశ్చయించెను. మరునాడుదయమున లేచి, మనస్సును స్థిమితపరచుకొని లలిత మోహనుని సాయంకాలము తనయొద్దకు రమ్మని జూబువ్రాసి పంపెను.

కమలను పిడిన దగ్గరనుండియు లలిత మోహనునకు గూడ ఆమెయం దనురాగ ముద్భవించెను. కాని అందరానిపండ్ల కాసింపుట నిచ్చుయోజనముని తలచి, తనకేక్కికొలది తన మనోభావములను లోలోన నలుముకొనుచుండెను. ఇంతలో కమలచే వ్రాయబడిన లేఖ, అతనికి చేరెను. ఒక్కసారిగ లోననుండు అనురాగబీజము మొలకలెత్తెను. తనజీవితమునం దిది యొక నవీనసౌహాస మని తలపోసెను.

సాయంకాలమయ్యెను. లలిత మోహనుడు చప్పుచప్పున వస్త్రాలింకారభూషితుడై కమలమందిరమునకు బయలుదేరెను. ఎప్పుడు లలిత మోహనుడు వచ్చునా, ఎప్పుడు. అతనిని కలసికొని మాట్లాడుదునాయని కమల యున్నిట్లొరుచుండెను. ఇంతలో అతడును వచ్చెను.

ఇద్దరును చాలవరకును మాట్లాడిరి. కమల, అతిమృదువుగను, నెమ్మోగను, వ్యేచ్ఛతోడను ఇదివరకాతనితో మాట్లాడియుండలేదు. ఇవన్నియును, లలిత మోహనుడు కనిపెట్టుచు లోలోన తనకోర్కె కనుకూలములగు చిహ్న లగుపడుచున్నవని సంతసించుచుండెను.

రాత్రి యింటికి వచ్చెను. కమల తనయెడల చాల వినయ విధేయతలతో ప్రేమపూరితములగు మాటలు మాట్లాడెను. కాని నిజముగ ఆమె తన్ను ప్రేమించెనా! ఆమె యెక్కడ, తా నెక్కడ, ఆమె తన్ను వలచుటెక్కడ; యీవీడిన అనేది పితాదము అతనిని పీడించుచుండెను. తా నొక నిర్భాగ్యుడు, సామాన్యుని పుత్రుడు. అట్టితనము, మహాధనవంతుని ముద్దుబిడ్డ, అతి సుకుమారిగ పెరిగిడి నవయోవనమూర్తి, వరింపులయా! ఇది వట్టికల్ల. అట్లు ఎన్నిటికిని జరుగదు, అని అతడు తలపోయుచుండెను.

ఇంతలో వాచీ టంగుటంగుముని యెనిమిదిగంటలు కొట్టెను. కమలవద్దనుండి వేరొకజూబు వచ్చెను. కమలయును, యీ తనివలెనే విరహతాపము ననుభవించుచు, ప్రేమపితాచముచే పీడింపబడుచుండెను. మరియును, ఆమె లలిత మోహనుని, భోగభాగ్యముల నన్నిటిని, తెగిసికొనెను. ఇట్టి సందర్భములలో, తానే

ప్రప్రథమమున తన మనోభావ మాతని కెరిగింపుట యుక్తమని తలపోసెను. కలమును కాగితమును తీసి లలిత మోహనునకు తానాతని ప్రేమించెననియు, తన మనోహరు డతడేమనియు, అతనిని తప్ప నన్యుని తాను పెండ్లాడ వనియు, ఈవాగ్దానము, పంచభూతములు, భూనభోమండలములు సాక్షిగ తాను చేసితి ననియు, యీప్రమాణమును తన బొందిలో ప్రాణమున్నంతవరకు తాను తప్పననియును, కమల వ్రాసెను. ఇంతటితో ఆమెకు దృఢనిశ్చయము కలిగెను. జూబును చూచి లలిత మోహనుడు, తన మనస్సును వేధించుచున్న కలవరము నొక్కసారిగ అణగ ద్రొక్కివైచెను. వెలుతురు ముందర చీకటులు పటాపంచలై పారిపోవునట్లు, యిదివరలో యితని నావేళించి కొనియిండు సంకోచములు, అనుమానములు, యీమొదలగునవి కమలయొక్క జూబు వచ్చినవెంటనే యతనినుండి దూరమయ్యెను. అతనికి సంతోషము తప్ప వేరేదెము లేదు. రాత్రిపోయిగ నిద్రించెను.

మరునాడు సాయంకాలము కమల లలిత మోహనునియింటికి వచ్చెను. గులాబిరంగు బనాసుచీరను గట్టికొని, వజ్రవైడునాగ్ని; గోమేధిక పుష్పరాగములతో విరాజిల్లు బంగారుపతకమును ధరించి, కాలికి బోడు, మేజోడు తొడిగి, ముంజేతి కొక రిమ్మవాచీని కళ్ల కొక కళ్లద్రుమును ధరించి వచ్చి ఆసీనురాలయ్యెను. తదేకధ్యానముతో అతనిని చూచుచు, చిరునవ్వు నవ్వుచుండెను. లలిత మోహనుడు, తన మనోభిప్రాయముల తన కెరిగింపుటకొరకును, ఆమె అభిప్రాయములను తానరయుటకును, ఈ మొదలగు ఉద్దేశములతో ఆమెతో నిట్లు మాట్లాడ మొదలిడెను.

లలిత మోహనుడు నవ్వుచు “కమలా! నీధర్మసాహసములకు సంతసించితిని. నీప్రేమను స్వీకరించితిని. నీజూబునకు పూర్వమే నీయందు నామనంబు లగ్నమైనది. కాని నే నొకసామాన్యుడను, సామాన్యుని బిడ్డను. నీ వొక ధనవంతుని కుమార్తెవు. నీకును నాకును ఎన్నటికైనను వివాహము జరుగనా! యీ నీ మనోరథ మెన్నటికైనను కొనసాగునా! మరియు నీతండ్రిగారు నీకోర్కెను చెల్లించురా! వారు ఎన్నటికిని నీకు నాకును వివాహము చేయుట కిష్టపడరు. ‘కయ్యవియ్యములు రెంటికిని గూడ సమానహోదాలో నుండువారలె అర్హులనెడి పెద్దలవాక్యమును నీవు వినలేదా! కావున నీవు తొందరపడి, దూరాలోచన లేక నాకు జూబువ్రాసితివి. రాజాధిరాజులను, మహామేధాసంపన్నులను, కాళ్ల వెనుక రప్పించెడి నీ వీ మభాగ్యుని, వరించుట చాల తెలివితక్కువ. అందుచే నీప్పుడైనను నీప్రేమను వేరొకవైపునకు మరల్పుము. ఏల ఊరక ప్రయాసపడెదవు?

కమల:—ఏల? మీరిట్లనెదరు నాప్రేమ ఎటుపోయినదో అటుల నేను వర్తింపక వేరొకవైపు నామనంబెట్టుపోవును? మీరు నామనంబును హరించితిరి. మిమ్ములను నేను గాఢముగ ప్రేమించితిని ఏదిఎట్లుయిననుమిమ్ములనే పెండ్లాడుదును. వేరెవ్వరిని పెండ్లాడను. మానాయనగారుగాని మీరుగాని నాయీ అభిప్రాయమున కంగీకరింపకున్నచో ప్రాంత్యాగమైన జేసెనుగాని, వెనుకంజ వేయలేను!!

ఏది ఎటుల కానున్నదో అటుల కానిమ్మని లలిత మోహనుడును—ఆమెను ప్రేమించెను. తనమనంబునందుండోసంకోచములన్నియును నశించెను. ఈబాహ్యప్రపంచమునందు స్త్రీ జాతిలో కమలను తక్కు వేరెవ్వని త్రికరణశుద్ధిగ ప్రేమింపవనియు, ఒకవేళ తనకును కమలకును. వివాహము జరుగనిచో, తా నట్లే బ్రహ్మచారిగ నుండుననియును సంకల్పించుకొనెను.

కొన్ని మాసములు గడచెను యమ్. ఏ. పరీక్ష యం దిరువురును కృతార్థులైరి. వదువు పూర్తియగుటచేతను, ఉద్యోగము లభించుటచేతను లలిత మోహనుడు అలహాబాదును వీడవలసిన సమయము వచ్చెను. కాని కమలను పిడి వెడలుట అతనికి కష్టముగ నేయుండెను. తన అవస్థనుబట్టి తాను వెళ్లక విధిలేదు అని తలచెను. కమలయును, తన ప్రయుకు, తన్ను పిడిపోవుచున్నాడనియును, మరల అతనిని చూచుట ఎన్ని దినములకోయనియు, ఆనాడు లేచినదిమొదలుగా విచారించుచుండెను. కాని దానినంతయు లోలోన గప్పిపుచ్చివైచి సాయంకాలము లలిత మోహనుని వీడ్కోలుపుటకై వచ్చెను. చాలవరకు మాట్లాడినపిద ప యిద్దరును జ్ఞాపకచిహ్నములుగ చామాపటములను, ఉంగరములను, జేబురుమాళ్లను ఒకరి కింకొరు బహుమతి చేసికొనిరి. కమల వెడలిపోవునపుడు లలిత మోహనుడు, ఉద్యోగము పురుషుధర్మగుటచేతను తాను పాట్నాకువలయు ముననియు, కొద్దికాలములో తనకును, ఆమెకును వివాహమే యైనచో ఆమె, తనను వీడవలసిన అగత్యమే లేదనియు, యీ మొదలగు ధైర్య మిచ్చెడి మాటలను చెప్పి ఆమెను బుజ్జించి పంపెను.

అప్పుడే లలితమోహనుడు వెడలి నెలదినము లాయెను. కమల దిన మొకయుగముగ కాలమును గడపుచుండెను ఇది యిట్లుండ, విద్య పూర్తియగుటచే కమల తండ్రిగారు కమలకు వివాహముచేయ నిశ్చయించిరి. సంబంధముగూడ సిద్ధముగ నేర్చుకొనెను. దిగ్గరదుట్టును, తెలివిగలవాడును, గొప్పహోదా లో నున్నవాడు అగు శ్యామసుందరదత్తునకు యిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి. కమల తక్కి తదితరులందరు ఆ సంబంధమున కిష్టపడిరి. దాసీలచే ఇంటియందు జరుగు సంభాషణలన్నిటిని విన్నను. తనతండ్రిగారికి తన్ను శ్యామసుందరదత్తున కిచ్చు సంకల్పము దృఢముగ నున్నదని నమ్మెను. అప్పటినుండియును, ఆమెకు ఆంధ్రోత్సవ హెచ్చెను. నిద్రాహారములు రెండును ఆమెకు దూరముగ చున్నట్లులు తోచెను. మనోవ్యాధిచే దినదినమునకును కృశించి పోవుచుండెను. పాప మామె యేమి చేయగలదు?

సంబంధము నిశ్చయించు సమయము వచ్చెను. కమల కీ సంగతి తెలిసెను. తాను స్వంతముగ తనతండ్రిగారితో తన కీ సంబంధము యిష్టములేదని చెప్పట కామెకు ధైర్యము లేకపోయెను. కాని ఎట్లులేనను తన అయిష్టతను ఆతని కెరిగింపజలయును. ఈ ఉద్దేశముతో, ఆమె తల్లియొద్దకు బోయి తన అయిష్టతను ఆమె కెరిగింపజలెనని తలచెను ఆమెయును, ఆమెభర్త కియు చులమెరిగించి, తన కీసంబంధము తప్పించునని కమల నమ్మెను. తల్లియొద్దకేగి తాను శ్యామసుందరుని పెండ్లాడ నిష్టము లేనట్లులు అగ ఆమెకు తెలియజేసెను. వెనువెంటనే, ఆమె, ఆమెభర్త యొద్దకు బోయెను.

అతడును చాలనరకును అలోచించెను. తనమనిషికి మాట యిచ్చెను. ఇప్పుడు మాటనుండి తప్పిపోవుట చాల విషాదకరముగ నుండెను. ఇంతకును శ్యామసుందరునియందున్న లోలో మిడి అన్నివిధముల అతడు కమలకు తననవరడే గదా! మరియు, తనకొరవము, లోకులు పాటింపరనిన్ని తనకు అవమానము సమ ముకరుననిన్ని తలచెను. అందుచే భార్య కియుదంతమంతయు నెరిగింది, కమలకు బోధించి, ఆమె యిష్టపడునట్లు చేయుమని చెప్పి పోయెను.

తల్లి కొమరితనంద కేగి యీసంగతి చెప్పెను. మనమునం దాడుమున్న రవంత ఆశయముగూడ పోయెను. తల్లికి మాత్రము తా నాసంబంధమున కిష్టపడితిని చెప్పెను. నిజమే యని నమ్మి ఆమెయును, కమల తండ్రియును, తదితరులనుగూడ సంశయించిరి.

పాపము కమల యేమి చేయగలదు? తానొకటి తలచిన దైవమొకటి తలచెను. కమల ఒక్కమారుగ గొప్ప సందిగ్ధావస్థ యందు తగలగొనెను. దానినుండి తప్పించుకొని బయటబడుట ఎట్లు? ఇప్పటివరకును ఆమె కష్ట మన నేమియో, మనోవ్యాధి యన నేమియో, ఎరుగదు. అవనియు, ఆమె నిప్పుడు చుట్టుముట్టి వెంటాడుచుండెను. ఆమెకు ప్రపంచానుభవము ఇనుమంతయును లేదు. సలహా యిచ్చుటకైనను, ఎవ్వరును లేరు. ఉపాయమేమి యును తోచలేదు. మనోహరుడగు లలితమోహనుడైనను యీ విచిత్రమయమున తనకు చేయూత యొసగుటకు వీల లేకపోయెను. ఆరాత్రి ఆమెకు నిద్రురవట్టలేదు. తనతండ్రిగారి అవస్థను గూడ చాలనరకు తలపోసెను. దీనికంతకు తన గ్రహచారమే కారణమని తలచెను. విధిని తప్పింపనేరక సాధ్యము! పోనీ, శ్యామసుందరదత్తుని పెండ్లాడి, అందరిని సంతోషపరచి, తాను సంతోషపడగూడదా! అనెడి ఆలోచనగూడ పలుమారు మనమునందు స్ఫురించుచుండెను. కాని వెనువెంటనే కద్దనదని బుద్ధి హెచ్చరించుచుండెను. ప్రాణత్యాగము అయినను సరియేగాని, ప్రేమచే ప్రేరేపింపబడిన కిండ్లి యేటికి అని ఆమె తలచెను.

ఒకవారముదినములు గడచెను. పెండ్లి ముహూర్తమును జూడ నిశ్చయించిరి. ఆమె కిష్టమొక క్రొత్తగాలోచన తల్పెను. లలితమోహనుని పలుకులు కొన్ని చటాలన ఆమెకు జ్ఞప్తికి వచ్చెను. 'మీ నాయనగారు నిన్ను నాకిచ్చి పెండ్లిచేయనిచో నీవేమి చేసెదవు?' అనెడి లలితమోహనుని వాక్యములు ప్రతిస్వనించుచున్నట్లు లయ్యెను. వెంటనే తా నాతనియొద్ద చేసినవాగ్దానమును జ్ఞప్తికి తెచ్చికొనెను. కాని అట్టిసితిలో, అంతకుముందు పెరిగెడి కన్యక, సౌందర్యసంపదలచే తులతూగెడి అబల, యిరువది వత్సరములు నిండకమునుకే, లేబ్రాయపువసున్న బాలవృద్ధము నవేక్షించుటయా! అదియును విషమములమున వాడే ఏమి మొట్టమొదట యీ ఆలోచనను తలంచుటయే ఆమె కతికవ్యముగ నుండెను. కాని అన్నిటికన్న అదియే, ఉత్తమమైన మార్గమనియు, మానవతలైన స్త్రీలు, ప్రాణమునకు కాను దీయగూడదనియు, ప్రపంచజీవితమంతయు దైవమాయ యనియు, ఆమె తలచెను. పోనీ, ప్రాణత్యాగము చేయక, ఒంటచేగ, అర్ధరాత్రియందు, గూఢచారియై పొట్నాకుపోయి, లలిత

వందేమాతరం

పండిత పురాణం సూర్యనారాయణ తీర్థులు గారు
మంగళాచరణము

శ్రీ దేవీ జగతాం ధాత్రీ చతుర్వర్ణప్రదాయసి,
దేయా న్యానుష మానస్త మభవా యోగిభావికమ్.
యతో జాతాని భూతాని యయా వృద్ధిం ప్రయాన్తి స,
యత్రైవాన్తే విలీయన్తే సా మే కామేశ్వరీ గతిః.

ఆనందకొస్తుభము

శ్లో. ఆనందః కిల మనస్తే విభుతయా వేదేఽపి లోకే చిరా
దానందం ప్రవిశే త్వసా వయమివాన్దేవేన యో జీవతి,
ఆనందాయ కరోతి యత్న మధునాఽఽనందాదిహోదా
త్వదానందస్యానుభవ త్వణో రణక మానందేఽన్త్యతో
తీయతే.

కామేశ్వరి

శ్లో. వందే మాతర మింద్రియాద్యుపసృతాం వంద్యురుపదాకికాం
వైవాస్వా ప్రజయైవ పూజితపదా మానందస్యానయినమ్,
సిందూరారుచిన్మసుందరతమం సింహాసనాద్భీశ్వరీం
హిందూధూమతపస్సలం మనసి కామేశ్వరి స్వరాజ్య
ప్రదామ్.

భారతమాత

శ్లో. వందే మాతర మద్రాజమహతీం ప్రాకృష్టిమాద్రుగదాం
భద్రత్యాస్త్రపురాణతొకకలాసంధూషితాస్యామ్మజామ్,
వందీభూతనిజాత్మజా మదిభూవస్వాభిభూపాదుకాం
హిందూధూమ్యభిధాం పరావనపరాం హింసాదిహోష్ణి
తామ్.

ఆంధ్రమాత

శ్లో. వందే మాతర మిడ్యమానకమలావాణీసమానాశ్రయాం
సన్దావాజ్ఞ కృతజ్ఞదక్షిణతనూజాతాం పురాణమతామ్,
మనోహరమకీర్తిసంపత్తిదిక్కులాం దయాశాలినీ
స్పందనాకరణాం మదాస్థినమధాసంజ్ఞా మహింసావ్ర
తామ్.

మోహనుని గూడి, మఖింపగూడదా యనెడి ఆలోచన నీవమె నది. అట్లుచేసినచో, కులగౌరవములను రెంటిని త్యజింపవలయును. అట్టి నీచపుబ్రతుకు బ్రతుకును, తున్నజీవనము చేయుటకంటె, హాయిగ విషమును త్రాగి చచ్చుటయే ఉత్తమమైనపని యని ఆమె తలచెను.

ఇంతటితో ఆమెనునంబు ప్రేమితపడెను. మనము నావే శించెడి కలవరమంతయును నశించెను. ఆరాత్రి భోజనానంతర మామె లలితమోహనునిచే కానుకలుగ నివ్వబడిన నన్నువులన్నిటిని బయటకు తీసెను. ఉంగరమును ధరించెను. అతని చాయా పటమును పలుమారు ముద్దాడెను. ఆ దివ్యపురుషుని కనేకసార్లు నమస్కరించెను. ఆనాటి చూపే కడసారిమా పయ్యెను. ఆనాడు తన్ను వీడి వెడలిపోవుచున్న పృథ్వీదాడినమాటలు ఒకటివెంటి ఒకటిగ ఆమెకు జ్ఞాపకమవచ్చెను. అట్టి మహాపురుషుని బొందుభాగ్యము తనజీవన్మయన లభింపలేదని చింతించెను. మృత్యువు ఆమెయెటుట ప్రశ్నించుచున్నది. లోననుండు దుఃఖమునంతయును ద్రుంగివైచి దైగ్యము తెచ్చికొని విషద్రావకమును గ్లాసులో పోసెను.

తనయెటుట లలితమోహనుడు తన్నాంగనము చేసికొనుటకై సిద్ధముగ నున్నాడనుటలు ఆమెకు స్ఫురించెను. ఆలస్యము చేయగూడదని తలచి ఒక్కసారిగ విషమును త్రాగి పరువుపై వ్రాలెను. తోడనే కమల బాహ్యప్రపంచమును వీడెను. కమలను వీడినవాడి లలితమోహనునకు జీవితమేమియును సుఖకరముగ కాన్పింపలేదు. ఏదో దుఃఖము ముందురానున్నదనెడి మానసము అతనికి కానవచ్చుచుండెను. తాను నూనెలో న్నానముచేసినట్లు కలగ నెను. ఇదియేమిగా అని విచారింపుచుండ కమలయొక్క బువనవృణమును విన్నెను. ఆమె అటుల చేయుటకు వలయు కారణములన్నిటిని గూడ విని తనకొరకును, తనయొద్ద చేసినవాగ్దానముకొరకును, తనయందలి ప్రేమకొరకును ఆమె తనప్రాణములను ధారపోసెనని తలచెను. కమలలేని ప్రపంచ మాతని కంఠకారమై తోచెను. జీవితము దుర్గరమయ్యెను. ఆమెను మాడవలయుననెడి కుతూహలము హెచ్చయ్యెను. వెంటనే అతడును విషమునుద్రావి, తన ప్రియురాలేని, సద్గుణసంపన్నురాలేని, కమలను, కలసికొనుటకు పోయెను.

గ్రంథవిమర్శనము

శృంగార రాధామాధన సంవాదము

శృంగార గ్రంథముల మొదటివసుమము. గ్రంథకర్త: నెలిజిండ్ల వెంకటపతికవి. ప్రకాశకులు: జి.యస్. శాస్త్రి, అంశుకో, తపాలపెట్టె ౧౧౦, వద్రాసు. ఘెదర్మయిటుకాగితము. క్రానునెజా, అచ్చు, వైండు. అంజముగానున్నది. వెల రు. ౩-౦-౦.

ఈగ్రంథము దక్షిణదేశమున నుత్పన్నమయిన ప్రాచీన శృంగారాంధ్రప్రబంధము. కవి రాధామాధవుల శృంగారలీలను వస్తువుగాగొని రసవత్తరమైన మూదా శ్వాసముల యీప్రబంధమును రచించినవాడు. గ్రంథ రచనావిధానమునుగూర్చి సీతకయందు సంపాదకులు

“ఈకృతిలో రాధాకృష్ణులశృంగారలీలు, సాటిలేని చాతుర్యముతో వర్ణితము లయినవి. రాధామాధవుల ప్రభ మానురాగము, రాధావిరహము, శుకసంజేశము, రాధామాధవుల సంవాదము, సవతులసంభాషణములు నిందు నెఱ జాతనపు నేర్పుతో నిర్వహింపబడినవి. ఈవిరస నాంచలమున నాంధ్రవాణి యత్కుల్లాసముతో నృత్య మాడినది; పరిమళముగల పలుకునట్లులను బహురూపమున విరజిల్లినది. శృంగారకృతికి సంగమములుగాని క్లిష్టపదములు, ప్రాశస్త్యములు నిందు గానరావు. కవి రాధోక్తులను జెప్పనప్పు డాడుదిగా మారినాడు. అన్యాయక్తు లయినవల్ల భులపై నక్కనుగొను కటారికత్తెల తుటూముల నీకవి పుడికిపుచ్చుకొని యీగ్రంథమునఁ బోసఁగించినాడు. గ్రంథము పయికెబయికె బోసపోస రసోద్రేకము గల్గించునదిగా నున్నది. ముద్దుపశని రాధికా స్వాంతరచన కిది మేలుబలి.” అని వాక్రచ్చియున్నారు. అది సత్యతమన్న నతిశయోక్తికాదు.

గ్రంథకర్త: శ్రీ. శ. ౧౭౦౦ ప్రాంతమువాడు. ఈరచనమున పండితుల యంగీకారమును గాంచజాలని ప్రయోగములు గలవు. అవియే యీరచనమున కందమును గూర్చుచున్నవి. వానిజోలికి పోవమికి ప్రకాశకులయొక సరసులు కృతజ్ఞు లగుదురు.

మచ్చునకు ముచ్చటలు గూర్చు పద్యములు.

రాధవాక్యము:

ఉ. దోసము కృష్ణ కృష్ణ! నిను
మాటిన; నానోసలందు ధార ముకొ
ప్రాసినవ్రాతఁ గాదనుచు
వ్రాయఁగ నీతరమానె? నీవు దా
వేసట లేక యేరికిని
వేడుకచేసెడు పైనిపైని నా
సాసల మాకు మేమె పయి
నాడిచ! నిన్నన నేర మన్నదే!
చ. ఎడనెడఁ జూడు మంటివో, ప
యింబయి నెమ్మది నిల్పుచుంటివో,
గడగడె కొరుచుంటివో, న
గం బనుమంటివో, నేర మంటివో
బడలు మంటింటివో, యరుచి
పాల్పడుమంటివో, యొగ్గు నీర్గలే,
కడలుమంటివో, సారలు
మంటివో, మార్పు మునుంగు మంటివో?

కృష్ణునివాక్యము:

క. చిలుకలకొరికికె గరికికి
నలుకట, పలుకడట, చలములు నీజైనకా,
గులుకుచగలుకుకుపురపుర
బలుకులొకవలపురజిలుకబలుకవె చిలుకా!

* * *

అజ్ఞానతిమిర భాస్కరదుర్గయ నిర్మూలనము

గ్రంథకర్త: శ్రీమంత్ మాడభూషి సింహాద్య ప్పలాచార్యులు గారు, కానుకొల్లు, గుడివాడతాలూకా. కృష్ణాజిల్లా. డిమ్మి నెజా ౪౦౦ శేటీలు. వెల రు ౩-౦-౦. జి. యస్. బి. సరస్వతీ స్వామిలవారు శ్రీ మాద్రాదులకు నేదాధ్యయన వైదిక ధర్మానుష్ఠానములు తగుననియు, ఉపనయనాది సంస్కారములు గలవనియు సిద్ధాంతముచేసి, ‘అజ్ఞానతిమిర భాస్కర’ మనుపేర రచియించినగ్రంథమున కిది ఖండవగ్రంథము. వేదశాస్త్రీయుల యందుండి తమఖండవమునకు చుననప్రమాణముల నిందు జేర్చియున్నారు.

కాశీరము

[వారణాసి వేంకటరత్న దీక్షితులుగారు.]

చిరకాల మాస్థు నుపాలనమునం దుండి, తుదకు లాహోరు సింహాధిపతికితుండు పరంజిత్ సింగ్ చేజిక్కిన కాశీరము నుండరత్నరంబును, సాఖ్యాకరంబును, సర్వభవ మనోరంజకంబును ననుట నిర్వివాదాంశము. సర్వదా గొజ్జగివుప్పుములచే లంకృతంబై యలరారుచుండు కాశీరకందరంబెరుంగనివా రెందుదురు.

ఈలోయ తూర్పున 'లడాక్' నుండియు, పడమట పుష్కీ నుండియు, ఉత్తరమున టిబెట్ నుండియు, దక్షిణమున పంజాబునుండియు, ఇతర బాహ్యప్రపంచమునందలి అన్ని భాగముల నుండియు, మట్టు మట్టి యుండు ఉన్నత పర్వతపంక్తులచే నేలుచేయబడుచున్నది. ఈ లోయలోనికి గలయేడుమార్గములలో, 'బెంబరు' అనునది సర్వోత్తము; కాని ప్రస్తుతకాలమున, ఆర్షన్ స్థానమునం దుండు 'మజాఫర్ రాబాద్' లేక 'నూరూలా' అను కనుమయే విశేషముగా నుపయోగింపబడుచున్నది.

బెర్నియర్ అను పూర్వయాత్రికుఁ డొకఁడు కాశీరమునే భూలోకస్వర్ణముగా వర్ణించి చెప్పెను. తొంబదిమైళ్ల పొడవును, నలువదిమైళ్ల వెడల్పును గల యీఉత్కృష్టదేశము, సానాముఖముల లేకుండు మీతినకొండలతోడను, గుట్టలతోడను, ఆవరింపబడి యున్నది. దీనిమట్టు నుండే ప్రభువంక్రియందలి పర్వతములపైనున్న యపారమైన లేబచ్చికబయళ్లు గడుంగడు దర్శనీయములు. ఇచ్చట వేటాడుటకు చక్కోరములును, కుండేళ్లును, తేళ్లును, కస్తూరిమృగములును విస్తారముగ లభించును. తేనెటీగలును అమితముగ గలవు. అందును, ముఖ్యమైన చిత్తమేమనిన, నచ్చట విషయక్రమగు సర్పములుకాని, తోడేళ్లు, పెద్దపులులు, సింహములు మొదలగు క్రూరమృగములు కాని సామాన్యముగ గానరావు. ఈ సాధారణపర్వతముల వెనుక, హిమాలయము లో శిఖరములు గూడియుండు మహోన్నత పర్వతరాజముల కలవు. ఈ పర్వతములనుండి ప్రవహించెడి యనేకములగు కాలువలను నెలయేళ్లును, దేశములు నెమరెంపటలై వినియోగింతురు. సర్వదిశల, శీతలజలప్రవాహములును, జలపాతములును కలవు. అనేకములగు పర్వతప్రవాహములచే సారసంతముగఁ జేయబడుటచే కాశీర మనేకపట్టణములను, పల్లెలను, దనయందే కలిగియున్న యొక యుద్ధానవనమునుబోలి యుండును. కనుమయందెప్పుడూచినను ఆవరణములగుల పచ్చికమైదానములును, ధాన్యము, నార, కంకుమపువ్వులు పండెడి పొలములును, కాలువలును నెలయేళ్లును విశేషముగ గన్పట్టుచుండును. ఈలోయ ప్రతిబుటువునందును కాలానుగుణముగ ఫలపుష్పభరితమై యొప్పారు వృక్షరాసులతోఁ గూడియుండును.

స్వాతిశీయులును భీకరులును, నగు నాస్టన్ ప్రభువులు గూడ నిచ్చటి ఘాత త్రవ్వము ననుసరించి సాత్వికభావములఁబొందకుండఁ జాలకపోయిరి. వారిచ్చటనున్న కొలఁదికాలమును సాధువులగు స్వదేశీయులవలెనే సోమరులును, భోగలాలనులును నగుచుండిరి. ఈదేశీయులు చాల కుశాగ్రబుద్ధులగు నెన్నఁబడుచున్నారు. వీరు తమరక్తస్వైర్యమునకును, రూపరేఖాదులకును ప్రాగ్దేశములయందు విశేషప్రఖ్యాతిఁ గాంచియున్నారు. వీరియందు తారారు ముఖాకృతి లేకమునఁ గానరాదు. ఇతరభండములం దెచ్చటను గానరాని యనుపమానలాపకాంతియ మీదేశస్థులయందు కలదు. ఈ దేశీయులనుగుఱించి, ఆంగ్లచరిత్రకారుడగు, ఎన్నిస్టన్ గారు ఇట్లు చెప్పుచున్నారు. "కాశీరదేశీయులు వేలుభావను ఆచారవ్యవహారములను కలిగిన యొకప్రత్యేకకాళువారు. క్రీస్తుశకము 13 వ శతాబ్దమువఱకును, హిందూరాజులసాలసముననే యుండినను, వీరిలో నెక్కువభాగ మిప్పుడు మహమ్మదీయులుగ నున్నారు. అహమ్మద్ షహా కాలమున ప్రభువుమన నాస్థులవలె మైనప్పుడు వీరియందు స్వాతంత్ర్యభిలాషమును, దత్తాగ్రహమున సన్నిధియంతయు మొందుగనే యుండెనుగాని, నూతనప్రభుత్వముయొక్క నిరంకుశాధికారమునకు సర్వైరమేతలయొగ్గవలసివచ్చెను. కాశీరపాలకుఁ డగు రాజ్యప్రతినిధి యధికారోన్మత్తతచే ప్రజాపీడన మొనరించుట యాచారముగనుండెను. ఈనిరంకుశాధికారము, వారిరురాచారములను పెంపొందించినను, సహజలాభమును మాత్రము గ్రవ్వంపముచేయలేదు. ప్రస్తుతము వీరిని పాలించుటయు, నభివృద్ధిచేయుటయు గూడ నతిసులభము. వీరి యసత్యప్రవర్తనయు, జీవులమారితనమును బహుశః, నాస్థులయొక్కయు, సిక్కులయొక్కయు, నిరంకుశప్రభుత్వముల

ఫలితమైయుండ నోవు. ఈ ఎన్నిస్టన్ దొరవారికాలములో సుమారు 2,00,000 జనసంఖ్య గల కాశీరదేశముఖ్యస్థానమునకే ఆర్షన్ రాజ్యములో గలయు త్రమనగరములన్నిటిలో ప్రభువు స్థాన మొసంగబడెను. ఈ రాష్ట్రముయొక్క సంవత్సరాదాయము సుమారు 5,00,000 పౌణలవఱకుండెను. ఈ నగరము ప్రాగ్దేశసాంప్రదాయవిరుద్ధముగా ప్రాకారమీనమై యున్నది. ఇచ్చటియింట్లు చాలభాగము కలపతోనే కట్టఁబడియున్నను, శుభ్రముగను, విశాలముగను, అందముగను ఉండును. వీరిలో కొన్నిటికి మావంతస్తులుగూడ కలవు. సామాన్యముగ, ప్రతి గృహమును నొకయారామముస్వమున నిర్మింపబడును. ఇచ్చటి సరస్సుయొక్క వెనుకభాగమందలి కొండవాలలపై, పటకుర్రము లనేకములు కంఠికింపుఁ గొల్పుచుండును.

మొగలాయి చక్రవర్తి యగు జహంగీరీకందరసాందర్యమునకు మోహితుఁడై సామ్రాజ్యమంతయు నష్టమైనను, కాశీరమునుమాత్రము, వదలజాలననుచుండెవాడట. దొంగజేను పరివారముతో కాశీర ముఖ్యస్థానమునకు వచ్చిన బెర్నియర్ అను యాత్రికుఁ డెట్లాదేశపుఁ గవులందరు దమయనర్గళ కవితాధారల కాశీరము నుతించి విశేషసంతోషమును బహుమతులగ బడయగల్గిరి యను నంశమునుగుఱించి విశేషముగ న్నాసియున్నాఁడు. ఈదేశమునకు వెన్నె చెచ్చుటకు పర్వతనయ, నవలారచనయుఁ జేసిన తోడ్పాటున కిచ్చటిస్త్రీలవస్త్రధారణముగూడ చాల సహకారము. ఈదేశోత్పన్నములలో సర్వవ్యాపకమై వివిధదేశీయులచే బాగవత్ గాంచిన కాశీరకాలువలే ముఖ్యము.

ఈ కాలవలు ప్రస్తుతము ననగాగరికు లెల్లరిచే విశేషముగ నుపయోగింపబడుచున్నవి. ఇవి ప్రతిసంవత్సరమునుమధ్యరేసి పనివాండ్రచే నడువబడు దాదాపు అయివదివేల మగ్గములపై తయారగుచున్నవి. ఇచ్చట నుపయోగమందున్న యన్ని యంతయు విదేశీయమై యున్నది. ఇచ్చట ఒక "బుట్టక్" (12 పౌనులు) ఉన్న ఖరీదు పదిమంది ఇరువది రూప్యముల వఱకుండును. రంగుల యున్నికంటె తెల్లయున్నికే వెలయధికము. కాలవగా తయారగుటకు వ్యయపరుపవలసిన ధనముతో ఉన్న వెలను పోల్చిచూచినచో నతిస్వల్పముగ నుండును. మేలరకముల కాలవలు కావలసినచో ముగ్గురుజనులు దినమంతయుఁ బనిఁజేసి, నొక చదుంగళముమాత్రమే నేయఁ గల్గుచున్నారు. విశేషముగా నగిషీపనిగల కాలవ లన్నియు వేర్వేలు పరిమాణములగల కొన్నిముక్కలుగా చేయఁబడి పిమ్మట నతకఁబడుచున్నవి. తయారుచేయవలసినకాలవల నమానాల ననుసరించి నీత పరిశ్రమము నెమ్మదిగానేజరుగుచుండును. సాధాకాలవలు నేయుటకు ఇరువురు పనివాండ్రుమాత్రమే నియమింపబడుదురు. ఇవి సన్నముగను, పొడవుగను ఉండుకొనబరువగు 'నాడె' పై తయారగుచున్నవి. నానావిధవర్ణము లగువానిని నేయుటకు వంగున కొకటిచొప్పున, కట్టునూదులనుపయోగింతురు. మగ్గులఁ బనివాండ్రు, రంగులయందును, నగిషీపనియందును ప్రవీణుఁడగు నొక యజమానిచే జాగ్రత్తగా పరిక్షింపఁబడుచున్నారు. ఏదైనక్రొత్తరకము కనఁబడినచో నీతఁడు (Foreman) దాని నొకకాగితముపైగీచి, తనయెదుటనుండు కొని, పనివాండ్రకు అందలి వివిధములగు బొమ్మలనుగుఱించి యు, వానిని తయారుచేయుటకుఁ గా నుపయోగింపఁబడవలసిన రంగురంగుదారముల గుఱించియు బోధింపును.

ఈకాలవసర్తకమును విరివిగా చేయఁజేసిన వర్తకులు కొన్ని సంసారములను పూర్తిగా, ప్రత్యేకము తమపని యొనరించుటకై నియమించుకొందురు. లేదా అదివరకే నేయఁబడి రంగులనేయఁబడినదారమును కొని మేస్త్రీకిచ్చెదరు. ఈతఁ డొనర్చిన నిబంధనలప్రకారము పనివాండ్రు తమస్వగృహములయందే నిలసిరకములు తయారుచేసి తెత్తురు. సరకుతయారైన వెంటనే సుంకపుసావడి (Custom's Office) కిఁ గొంపొందెడి, ఒక్కొక్కకాలవ వేరుగా ముద్రింపబడును. ఇచ్చటియధికారులు నిర్ణయించినట్లు వర్తకులు ప్రతికాలవపైనను, దానిగుణానుగుణముల బట్టి సుంకము చెల్లింతురు. ఈ కాలవలలో చాల భాగము తడు పఁ బడక యే మగ్గము నుండి సరాసరి ఎగుమతి చేయఁబడుచున్నది. పంజాబునందలి ఆమృతసరములో నివి యొక్కవగా పరిశుభ్రముచేయఁబడి పంపబడుచున్నవి. కాని పాశ్చాత్యదేశములకు వచ్చుకాలవలలో చాలభాగము ఉడుకకుండనే పంపబడినవై యున్నవి. ప్రతిసంవత్సరమును ఎనుబదివేలమంది యొకలక్షవరకు నీకాశీరకాలువలు దేశదేశముల కెగుమతియగుచున్నట్లు లెక్కించియున్నారు. పాశ్చాత్యదేశీయులకు నుపయోగము లో లేనప్పటికీకాలవలనుబిప్పి యాజీవీయలయ సమసంగతి చె

మన బడులు

ఈమధ్య ఉద్యోగరీత్యా కొన్నిబోర్డు పాఠశాలలు తనిఖీచెయ్యవలసివచ్చింది. ఆతనిఖీలో చూచిన విషయాలు కొన్ని యందు వ్రాస్తున్నాను.

ఒక గ్రామంలో తాలూకాబోర్డు బడి ఒకటి ఉండడం కాక, బీధిబడులు రెండు మూడు కాన్పించాయి. పిల్లలసంఖ్య చూస్తే, మాబళ్లలో కన్న వాళ్లు హెచ్చుగా ఉంది. దీనికి కారణం యేమిటి అని పరిశీలించాను. అందులో కొన్ని మనిషి చేస్తాను. మాబళ్లలో జీతం ఏమి యివ్వనక్కరలేదు. రెండో వాళ్లు, జీతాలని వేరేలేకపోయినా, ఏవోమామూలని, కొద్దో గొప్పో, అయ్యవారకి ముట్టచెప్పడం తలపెట్టెను. ఇందులో చదువుచూర్చు బాగా ఉంది. మావాళ్లకి పుస్తకాలు ఒక అరడజను ఉన్నాయి. వాళ్లకి ఆబాధ లేదు. నేను వెళ్ళేటప్పటికి ఏదో పురాణం, అయ్యవారు చెప్పడం, కుర్రాళ్లు వల్లెనెయ్యడం చేస్తున్నారు. మూడు వాలుగు సంవత్సరాలు చదువు పూర్తి అయ్యేసరికి, పురాణాల్లో కథలు బాగా ఒస్తాయి. నక్షత్రాల పేర్లు చెప్పమంటే, అనర్గళంగా చెప్తారు. తేనుగునెలల పేర్లు అన్ని ఒస్తాయి. మామూలువాళ్లకి జనవరి, మార్చి తెలుస్తాయి గాని, చైత్రం, వైశాఖం అంటే, ఏప్రిల్ అర్ధంకాదు, గణకారం ఎక్కాలు ఏమిటి చెప్పమంటే, అవి చెప్తారు అయిదేళ్లు వదిలి, బోర్డుబడిలోంచి, యివతలకు ఒస్తే, మంగలిరాముడు ఏలా క్షవరం చేస్తాడో, మార్పు, నెహ్రూగారు గ్రహలంకాడతాయో, ఆఫ్రికాదేశంలో, దొరకే వస్తువులేమిటో, యివే తెలుస్తాయి. చుట్టుపక్క ఉన్న విషయాల గురించి ఏమిటి అంతగా తెరదు. మరో విషయం కూడా గమనించ నలసిందే. మాబోర్డుస్కూలుకి, ఆరునెలలకి ఒక మేస్టరు చెబే డెంటుగారి, ఉద్దేశాల ననుసరించి, మేస్టర్ల మార్పు కలుగుతుంది. ఇవాళ ఉన్నవారు రేపు ఉండరు. అలాంటి సందర్భంలో పిల్లలకి ఏమరు భక్తి కలుగుతుంది? ఉపాధ్యాయుడికి ఏమి ఆదరణ పిల్లలమీద ఉంటుందో గ్రహించుకోవచ్చును. ఎంతసేపు జీతం బిల్లుమీద ఉన్న అభిమానం పిల్లల మీద ఉండదు. ఏపట్ను వాసంలోనో; స్కూలు ఫైనలువరకో, అయినో ఫారంవరకో చదువుకొన్న మహానుభావుడు పల్లెటూళ్లు పిల్లలచదువుకు కుదురుకుంటే, ఎంత సాభాగ్యంగా ఉంటుందో, యీవిషయంలో అనభవం ఉన్నవాళ్లకి తెలుస్తుంది. గ్రామాల్లో ఉన్న ఆదర్శాలకు వాని ఉపాలు యెంతమాత్రం జతపడవు. నానమ్మకం ఏమిటుంటే, ప్రస్తుతమాస్త్రురగా గ్రామాల్లో బళ్లు సాగించేదానికి బడులుగా, మానెస్తే నయం.

అ. మార్యనారాయణమూర్తి,

గజాజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షనియోజితుడు.

పుట్ట యనవసరము. చిమ్మెట్లల కీకాలవలు చాల నాకర్షకములు. టిబెట్ మేకయొక్క హృదయభాగమందలి యున్నియే సర్వోత్తము. ఆ గ్రామాట్లా లాహోరు మొదలగు పలములలో కాశీరకాలవలను మించెడికాలవలను తయారుచేయుట కొనర్చిన వ్యర్థప్రయత్నముల జూడ కాశీరదేశ జలమందలి గుణవిశేషమే కారణముగ గన్పట్టెడిని.

ఒక శిఖరమునుండి వేటొక శిఖరమునకు వదులుగా తగిలింపఁబడిన త్రాటి వంటెనలపై, అతివేగములగు కొండవాగుల ననేకభాగములందు దాలువలసియుండుటచే మార్గ మగమృతమై యున్నను, పూర్వకాలమునందు, ప్రతి వత్సరమును, ఒంపెల సమాహ (మొకటి), కాశీర కందరమునుండి, 'టిబెట్టు' పీఠ భూములను దాటి, 'బూర్హి' మైదానముల నిర్గమించి, సుమారు మూడు నెలల కాలములో చీనాదేశప్రాంతములను జేరుమందెడిది. ఈ వర్తకులు తిరిగి వచ్చునపుడు కస్తూరి, ఇతర మూలికలను, ముఖ్యముగా కాలవలు నేయు ఉన్నిని, విస్తారముగా గొని వచ్చుచుండిరి. కొంతకాలము తరువాత, మొగలాయి చక్రవర్తులు కొండలు 'టిబెట్' రాజ్యాధిపతీరణా సన్నలైన కారణమున, నప్పటినుండియు, కాశీరదేశీయులు వర్తకమున కితదారులు వెదకవలసి వచ్చెను. అనూము పరులును, భేతము స్కూలును అగు 'టిబెట్' రాజ్యాధికారులు తమ దేశాంతర్భాములకు రాసీయనందున, ప్రస్తుతము కాశీర దేశీయులు సరిహద్దు ప్రాంతములందే వర్తకము చేసికొనగలిగి యున్నారు.

కాశీరదేశము నావరించియుండు పర్వతములపై నిప్పటికిని, ననేక తెగలవారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముతో నివసించుచున్నారు. దక్షిణపు కొండలపై వాగను, వారి ప్రజలను, గూడ మహమ్మదీయులే యొనను, హిందూ సాంప్రదాయానుసారము "రాజు" అని పిలుచుకొనుచున్న ప్రభువులచే పాలింపబడుచిన్న చిన్న స్వతంత్రరాజ్యములనేకములు గలవు. కొండ ప్రదేశములకుఁ దగుమాత్రము జన మిరాజ్యములయందు కేరకపోలేదు. తమ భావలయందును, ఆచారవ్యవహారములందును, వీరు చాలభాగము కాశీర ప్రజలనుఁ బోలియున్నను, దక్షిణమున నున్న హిందూస్థానముయొక్కయు, ఇతరదేశములయొక్కయు, జనుల పోలికలను గూడ చాలవఱకు పొంది యున్నారు.

హంకో బడంబడిక

వివరములు బయటపడెను

హంకో బ్రటిషు కన్వేషను చీనావారి కొప్పగించునపుడు జరిగిన బడంబడికకు సంబంధించిన డాక్యుమెంటు లన్నియు యంతకాలమునకు వెల్లడిఅయినవి. అవి యీ క్రింది నున్నవి.

హంకో బ్రటిషు కన్వేషనుగూర్చిన బడంబడిక లాండు రిగ్యులేషనుల ననుసరించి రేటుపేయరు లందరి వారి కసమావేశమును మార్చి 15వ తేదీన బ్రటిషు అధికారులు సమావేశపరచెదరు. అంతటితో బ్రటిషు మునిసిపాలిటీ రద్దు జేయబడును. కన్వేషను ఫలపరిపాలనము చీనా మునిసిపాలిటీ కొప్పగించబడును. పబ్లికునర్ను సానిటేషను పోలీసువ్యవహారములను యిప్పుడధికార మున్నందున చీనావారే మార్చి 15 వ తేదీనుండి పరిపాలించుచుందురు.

బ్రటిషు కానిస్టేబులు రద్దుజేయబడగానే జాతీయప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగ చీనావారి మునిసిపాలిటీ నేర్పాటుజేయుదురు. ఇయ్యది స్వేచ్ఛలు అడ్మినిస్ట్రేటివు జిల్లారీతునుండును. రిగ్యులేషనుల(కాసములు)నుసరించి కన్వేషను పరిపాలించుచుండును. ఈరిగ్యులేషనులను జాతీయప్రభుత్వ విదేశాంగమంత్రి గారు హెచ్. బి. ఎం. మంత్రిగారికి తెలియజేయుదురు. హంకో కన్వేషనులు విడుదల యిదివరకు కన్వేషనులనుగూడ గలసి ఒకేమునిసిపలుజిల్లాగా యేర్పాటుచేసి నిశ్చయమగునవరకు యీ రిగ్యులేషనులే అమలు జరుగుచుండును.

తేదీ 19, ఫిబ్రవరి 1927.
(సం) ఓవెను ఓమల్లే,
హెచ్. బి. ఎం. మంత్రికిబదు.
(సం) చెనుయు జెను,
జాతీయప్రభుత్వపు విదేశాంగమంత్రి.
కియుకియాంగునుగూర్చిన బడంబడిక
హంకో కన్వేషనుగూర్చిన బడంబడికనీ కియుకి
యాంగు కన్వేషనుగూర్చి వెంటనే యొకబడంబడిక జరు
గును.

కియుకియాంగునందు యీ మధ్యజరిగిన కొట్లాటలయం
దు జాతీయప్రభుత్వపు ఏజంటుల ఆశ్రయవలనగాని వారి చర్యల
వలనగాని బ్రటిషుపౌరులకు నష్టముగలిగినచో దానికి ప్రతిహా
రమును జాతీయప్రభుత్వమువారు చెల్లించుకొందురు.
తేదీ 1927 ఫిబ్రవరి 20.

(సం) ఓవెను ఓమల్లే,
హెచ్. బి. ఎం. మంత్రికిబదులు.
(సం) చెనుయు జెను,
జాతీయప్రభుత్వపు విదేశాంగమంత్రి.
హంకో. 19-2-1927.
అయ్యో—హంకోలో బ్రటిషు కన్వేషనుగూర్చి నేడు
గావింపబడిన బడంబడిక జయప్రదముగ కొనసాగింపబడుటకు
బ్రటిషు అధికారులు తమ శక్తివంతలేక పాటుపడెదరని
నమ్మకముగ జెప్పుచున్నాను. మరియు బ్రటిషు అధికారులకు
సంబంధించినంతవరకు బ్రటిషుపౌరు లనుభవించుచున్న లన్ని
టిని చీనావారుగూడ అనుభవించవచ్చును.

ఇట్లు విన్నవించు,
(సం) ఓవెను ఓమల్లే,
హెచ్. బి. ఎం. మంత్రికి బదులు.
విదేశాంగ మంత్రిగారికి;

పూవాను, 1927 ఫిబ్రవరి 19
అయ్యో—
బడంబడికను జయప్రదముగ కొనసాగించుటకు బ్రటిషు
అధికారులు శక్తివంతలేక పాటుపడెదరని మారు నమ్మకముగ
వ్రాసినలేఖ అందుకొంటిని. వైసియులు బ్రటిషుపౌరులకు గల
హక్కులన్నింటి ననుభవించవచ్చునని గూడ వ్రాసియుండిరి.
చీనాఅధికారులుగూడ అట్లే బడంబడిక కొనసాగిం
చుటకు శక్తివంతలేక పాటుపడెదరనియు, వారికి సంబంధించి
నంతవరకు నూతనజిల్లా పరిపాలన యందు బ్రిటిషు
వారికి హానికరముగ నుండునట్టి వ్యత్యాస మేమియు జూడరని
యు నమ్మకముగ జెప్పుచున్నాను.

ఇట్లు విన్నవించు,
చెనుయు జెను
విదేశాంగమంత్రి.
సర్ మైల్స్ లాంబును కె. సి. ఎం. జి.
హెచ్. బి. ఎం. మంత్రిగారికి

వైశ్య మాడరన్ హోటల్

(వైశ్యులకు మాత్రమే)

19, గోవిందప్పనాయకన్ వీధి, మద్రాసు (సౌందర్య మహాళుకు ఎదుట)

ఇది ప్రత్యేకముగా వైశ్యులసౌకర్యార్థమై యేర్పాటుచేయబడినది. మిక్కిలి కుచిగాను, వైశ్యుల ఆచారవ్యవహారములకు తగినట్లును యేర్పాటుచేయబడినది. యిచ్చటికి వచ్చిన వారెల్లరును తృప్తిచెందియున్నారు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

ప్రాప్తైటరు, వి. రంగయ్యశెట్టి

1422

ప్రకటన

ఫిబ్రవరి 10-వ తేదీన కామన్సు సభలో బ్రటిషు విదేశాంగమంత్రి చేయబరలేనగారి ప్రకటనను జాతీయ ప్రభుత్వము వారు గమనించిరి.

హంకోలో బ్రటిషు సేనలను సమావేశమొనర్చెడి ఆసలు యేర్పాటును సవరించి ప్రకటించిన విధమును జాతీయ ప్రభుత్వము వారు గుర్తించి హంకో బడంబడికను పూర్తిగ నెరవేర్చుట కనుమలముగ నుండునని యెంచిరి.

కాని హంకోలో బ్రటిషుసేనల దించుట బ్రటిషు విదేశాంగమంత్రిగారు జెప్పిన ప్రత్యేకోద్దేశములతో వారు జెప్పిన సంఖ్యకు మించకుండ తక్కువ సంఖ్యయేయైనను న్యాయ సమ్యక్తముగ లేనందున హంకోఇంటరు సేవనలు వెల్లమెంటునందు బ్రటిషుసేనల రప్పించుటను జాతీయ ప్రభుత్వమువారు నిరసింపుచున్నారు.

1927 ఫిబ్రవరి 19:—హంకోలో యిదివరకు బ్రటిషు కన్వేషనుగా నుండిన ఫలమును గూర్చి అంగీకరింపబడిన బడంబడిక అచ్చటి ప్రత్యేకపరిశీతులనుసరించి అంగీకరించబడెను. కాని యికముం దెప్పుడైన బ్రటిషువారికిగాని యితరులకుగాని చెందిన కన్వేషనులగూర్చి బడంబడికలు జరిగినచో యిదేపద్ధతినీ జరుగవలెనను ఉద్దేశము జాతీయప్రభుత్వము వారికి లేదు.

1927 ఫిబ్రవరి 19.

వేరొక ప్రకటన

కన్వేషనులను గూర్చియు, అంతర్జాతీయ సంబంధము గల వెల్లమెంటులయెడల జాతీయప్రభుత్వమువారి విధానము గూర్చి కొన్ని అపోహలతోలగింప వేరొక ప్రకటన గావింపవలసివచ్చెను.

చీనా జాతీయప్రభుత్వమునకు విదేశప్రభుత్వములకు సంబంధించిన అన్ని విషయముల గూర్చియు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములపై సంప్రదింపులతో పరిష్కరించుకొందు రని జాతీయప్రభుత్వమువారు జనవరి 22 వ తేదీన ప్రకటించియుండిరి. చీనాలోగల అన్ని కన్వేషనులు, అన్ని వెల్లమెంటులగూర్చి యిదేపద్ధతి ననుసరింతురని దానిభావము. ఏప్ర దేశపు సిద్ధిగతులను మార్పుటకైనను దౌర్జన్యపద్ధతి ననుసరిండుట వారియుద్దేశము కాదని యీ ప్రకటన దెలుపుచున్నది.

చీనాలో యేపాంత్రయనందున్న కన్వేషను, అంతర్జాతీయ నివాససౌకర్యములు వెల్లమెంటుల పరిపాలనా విధానము మార్పు చెందవలసి వచ్చినను ఆ విషయమున సంప్రదించు అధికారము జాతీయ ప్రభుత్వమునకు తప్ప చీనాలో యితరపక్షములు వేరొక అధికార ముండరాదు. ఫిబ్రవరి 19.

బోర్డు మధ్యమపాఠశాల - ధర్మవరము

వై పాఠశాలయొక్క ఆరవ వార్షికోత్సవము 1927-28-29, శనివారాదివారములలో జరుప నిశ్చయింపబడినది. ఈ యుత్సవ సందర్భమున నవ్యక్షపదము నలంకరించుటకు అనంతపురమండల విద్యాశాఖాధికారు లగు శ్రీయుత వి. యస్. వాసుదేవ శాస్త్రిలుగారు బి. ఎ. ఎల్. టి. దయాపూర్వకముగ నంగీకరించి యున్నారు. ఈ సమయముననే బాలభటులకు సన్నదు లొసంగబడును.

వర్వత రాజు. సూర్యనారాయణరావు,
హెడ్మాస్టరు.

తాడేపల్లి గూడం తాలూకా గ్రామోద్యోగులసభ
తాడేపల్లి గూడం తాలూకా గ్రామోద్యోగుల మహాసభ
సభ ది 13-4-27 పగలు 12 గంటలకు వెంటపాడులో శ్రీరామ మందిరమునందు జరుగను.

ఆచంట సుబ్బారావు,
(సహాయకార్యదర్శి)

శ్రీకస్తూరీ దేవి విద్యాలయము-నెల్లూరు

గోసంరక్షణనిధికి సహాయము

ఈ క్రింద వివరించిన బాలికలు అభిలభారత గో సంరక్షణనిధికిగా 73500 గజములు స్వయముగా వడికిన నూలు సబర్కత్తి ఆశ్రమమునకు పంపియున్నారు.

బాలిక పేరు	వయస్సు	గజములనూలు
కూకంటి అమృతమ్మ	9	1,000
మిడుతూరు కామేశ్వరమ్మ	13	2,000
పూండ్ల అనంతలక్ష్మమ్మ	11	1,000
దుర్గా సుబ్బలక్ష్మమ్మ	11	1,000
పిళిపాటి మంగమ్మ	11	500
కలవూరు సుబ్బమ్మ	8	500
వెగట్రాజు నాగరత్నం	10	1,000
కూరపాటి కమలమ్మ	11	1,500
బొమ్మా వనజాక్షమ్మ	10	1,000
భట్టారం భ్రమరాంబ	8	1,000
అనం శేషమ్మ	11	1,000
వేమూరు వర్ధనమ్మ	10	1,500
రేమాల సుబ్బమ్మ	11	1,000
మజ్జిగ రుక్మిణమ్మ	10	1,500
మాపులూరు రామలక్ష్మమ్మ	12	1,500
బెల్లంకొండ అశ్వమేలమ్మ	12	1,000
వావిలికొలను సోజనీ	12	500
దేశభట్ల జానకమ్మ	8	3,000
వేమూరు నరలక్ష్మమ్మ	11	500
ఓరుగంటి మైత్రేయి	10	2,500
దేశభట్ల భ్రమరాంబ	11	3,000
ఓరుగంటి సీతమ్మ	11	11,000
ఓరుగంటి కమలమ్మ	11	7,000
తూములూరు వసంతమ్మ	11	8,500
చిట్టమూరు కామాక్షమ్మ	11	5,000
ఓరుగంటి రుక్మమ్మ	12	1,500
ముంగూరు పిచ్చమ్మ	11	3,000
గట్టుపల్లి విశాలాక్షమ్మ	12	4,000
నందనవనం సీతారామమ్మ	12	2,000
సరస్వతి మంజుళం	10	3,000
తోపా సుబ్బరత్నం	10	1,000

దేబ్బదిమూడువేలా అయిదువందలగజములు

మొత్తం. 73,500

రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్య,
నెల్లూరు.
ప్రధానోపాధ్యాయుడు.

రహమత్పూ వట్టువడుట

సిక్కి, ఏప్రిలు 6:—ఏప్రిలు 6 వ తేదీ ఉదయమున పోలీసువారిపై 25 గురు పిన్యాసి బందిపోట్లు జ్వాలాయుష్షు తుపాకులగాల్చిరి. పోలీసువారు తిరిగి కాల్పుగా దోపిడిగాండ్రలో ఇరువురు మరణించిరి. వారు మరణించినవారిని మరి రెండు తుపాకులను విడచి పారిపోయిరి. సైన్యములు చుట్టుముట్టి న్యాయశాసన రక్షణ బాహ్యాని మరి మువ్వురను అరెస్టుచేసిరి. క్రిందటి ఫిబ్రవరిలో హాస్సను అబ్దులుగారికి ఎదురుగా పోరాడినవా డితడేయని తలచుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

రోమమారి

డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0; వి. పి. సహా 0-13-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన, రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కెడు, మంటయొండును. రోమములు రాలిపోవును అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు లెక బొంబాయి

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

(8)

దీర్ఘకవి రామకృష్ణయ్య బి.ఎ.గారు

గ్రామపరిశ్రమలలో నడుములు చేత చాల ముఖ్యమైనవి. ఆయినప్పటికీ, నిర్మాణము కావలసినవి యింకను చాలవున్నవి. తివాసీలు, కంబల్లు చేయుట, వడ్రంగము, కమ్మరము మొదలైన గ్రామపరిశ్రమలు కూడ హీనస్థితిలోనున్నవి. వాని నన్నిటిని పునరుద్ధరింపట మన విధియైయున్నది. ఏ పరిశ్రమ యేరీతిగా అభివృద్ధి చేయుటకు అవకాశములు వున్నవో చూచి ఆమార్గము లుపాదేశపువారులు నిర్ణయించి పరిశ్రమలు నడిపగలుగుదునట్లు చేయవలయును.

వ్యవసాయాభివృద్ధి

గ్రామ జీవితము పరిశ్రమల నుద్ధరించినంతమాత్రమున పెంపొందదు. మన హిందూదేశములో నూటికి 78 మంది వ్యవసాయమునిన ఆధారపడియున్నారు. గ్రామములలో రైతుస్థితి చాల దుర్భరముగానున్నది. ప్రతిరైతునకును కొద్ది యకరముల భూమి మాత్రమే యున్నది. వ్యవసాయపుఖర్చులు మించిపోవుచున్నవి. భూములు యెక్కువ పంటపండుటలేదు. రైతు రుణ బాధలో నున్నాడు. చాలమంది భూములు గ్రామములలోని బాహుకారులకు తనఖాలోనున్నవి. రైతు అనవసరముగా నాగరికత యని పేరుపెట్టుకొని కొంత వృధావ్యయము చేయుచున్నాడు.

వ్యవసాయాభివృద్ధి కలిగినచోగాని దేశాభివృద్ధి కలుగదు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి అనేక అటంకములు కలవు. రైతునకు దుక్కి, కోడు, కోతవ్వి రా వ్యవసాయపు పనులకు కొంత ధనము కావలసియున్నది. ఏకాలములో వ్యవసాయపుపనులు జరుపనిచో భూములు అసలు పండవు. రైతుచేతిలో యెప్పటికప్పుడు డబ్బువుండదు. కనుక యిందులకై గ్రామసాహకారు వద్దకు పోకతప్పదు. అతడు నూటికి రు 1-9-0 లు రెండురూపాయలు సాలసరి కాంపాండువడ్డీతో నోట్లు తనఖాలు వ్రాయించుకొనకమానదు. అతనివలలో రైతుచిక్కినా మరలతప్పించుకొనుట సుసాధ్యముకాదు. కనుక రైతునకు ముఖ్యఅవసరము యేమనగా సామాన్యపువడ్డీకి తాత్కాలికముగా ఋణము దొరకుట. యీపని సహకారపరపతిసంఘములు చేయును. పరపతిసంఘములు గ్రామములో అందరిజట్టు ముడిచేయుట అనిన్ని, అందరి ఆస్తులు వేలముచేయించుకుపోతారనిన్ని మొదలైన దురభిప్రాయములు గ్రామాదులలో కొందరికి వున్నవి. అవి యెంతమాత్రమున సత్యములుకావు. సహకారసంఘములవల్ల వున్న ప్రయోజనములు సంఘములవున్న వూరివారలను విచారింపచో తెలియగలవు. ప్రతి గ్రామమునందును ఒక సహకారపరపతి సంఘమును స్థాపించుట మన ఆదర్శమై యుండవలయును. సహకారసంఘమును స్థాపించుట చాల సులభమైనపని. గ్రామములు ఒక సభచేసికొని రిజిస్ట్రారువారికి తమ గ్రామస్థితిగతులను గురించిన్ని, తమకు సంఘముయొక్క ఆవశ్యకమును గురించిన్ని ఒక అన్నీయచ్చుకొన్నచో క్రిందఅధికారులవచ్చి గ్రామములను కలుసుకొని సంఘమును స్థాపించెదరు. గ్రామములోచేరు మొంబల్లయొక్క ఆస్తి అప్పులు, స్టేలు మొంటు తయారుచేయబడును. సంఘముయొక్క నికరాస్తిలో 10-వ వంతుకు యెక్కువలేకుండా సంఘముయొక్క ఋణాధికారము యేర్పాటుచేయబడును. గ్రామములు సులభముగా సాహకారులచేతులలో పడకుండ నిల్వవడ్డీకి అప్పు తెచ్చుకొనవచ్చును. ఇంతేకాక మరియొక విలువన్నది. సాహకారు మనము యిచ్చే స్వల్పమొత్తములు వసూలుచేసుకోడు. పుచ్చుకొడు. పరపతిసంఘములో అట్లుకాదు. రూపాయకు తక్కువలేకుండా యెప్పుడు యెంతవసూలు యిచ్చినను పుచ్చుకొనబడును. యీవిధమైన పరపతిసంఘములు ప్రతి గ్రామమునందును స్థాపించినచో వ్యవసాయదారులకు ఒకవిధమైన సహాయముచేయుట యగును.

ఇంతమాత్రమున వ్యవసాయసమస్య పరిష్కారముకాదు. వ్యవసాయదారుడు ఋణములపాలై యున్నాడని యిది వరకే వివరించినది. అతనికి తాత్కాలిక వ్యవసాయపుపనులకు ఋణము దొరికినంతమాత్రము సరిపోదు. పాఠశాలములు తీర్చారించుకొను పద్ధతి విచారించవలయును. దీర్ఘ వాయిదాలమీద అప్పులు స్వల్పవడ్డీకి దొరికినచోగాని యీపని సాధ్యముకాదు. సామాన్య గ్రామ పరపతిసంఘములు యీపని చేయలేవు. ఇందులకు భూమితనఖాబ్యాంకులే తరగ్యములు. వీటియొక్క ముఖ్యోద్దేశములు మూడు.

(1) ఇతరులకు తనఖాలోనున్న భూమిని విడుదలచేయుట.

(2) వ్యవసాయపు పద్ధతులను, వ్యవసాయముచేయు భూమిని వృద్ధిచేయుట.

(3) మితవ్యయము, పరస్పరసహాయము, స్వయంసహాయము కలుగజేయుట.

ఈబ్యాంకులలో తీసుకొన్న వాటాలమొత్తముకు మాత్రము బాధ్యత కలిగియుండును. ఇరువది సంవత్సరములు వాయిదాకు మించి యేఅప్పు మంజూరుచేయబడును. అప్పు తీసుకొన్న మొత్తమును సమానమైన సంవత్సరపు నాయిదాలమీద చెల్లింపవలయును. బ్యాంకువారు ప్రస్తుతము నూటికి సంవత్సరమునకు రు 9-0-0 లు వడ్డీ వసూలుచేయుదురు. ప్రతి సంవత్సరము బ్యాంకులోవచ్చే లాభములు మొంబల్లకు పంచిపెట్టబడును. యీబ్యాంకులు మనదేశమునకు క్రొత్తవియగుటచేత మనకు ప్రథమములో అవిపనిచేయుటను గూర్చి కొంత సందేహము కలుగవచ్చును గాని క్రమక్రమముగా అలవాటుపడినకొలది సులభముగాను, ప్రస్తుతస్థితి గతులలో యింతకన్న వేరు మార్గము వున్నట్లు కనుపడదు. కనీసము సిరా కొక భూమితనఖాబ్యాంకు వున్నచోగాని యీసమస్య తేలదు. ప్రభుత్వమువారి సహాయము లేనిచో యీపని జరుగుట చాలకష్టము.

పై వివరించినపనులన్నియు జరిగినను భూమి యెక్కువ ఫలవంతముగా చేయనిచో యేమియు లాభముచేయరదు. భూములకు యెరువులు వేయుటలేదు. రైతులు అజ్ఞానములోనుండుటచే సామాన్యమైనటువంటి ఉచ్చు పేడతో చీకిన గడ్డిమొదలైన పదార్థములను సరిగా నిలువచేయక పోగొట్టుచున్నారు. ఇతర శాస్త్రోక్తమైన యెరువులు వేయుట అసలే తెలియదు. ఇంగ్లాండు దేశాదుల్గు యిటలీ మేలైన యితరపాశ్చాత్యదేశములలో, వ్యవసాయముపై ఆధారపడినప్పటికిని భూములను నూతనపద్ధతులమీద వ్యవసాయముచేసి చాలలాభమును పొందుచున్నారు. ఎర్రభూములపయితము ఫలవంతముగ చేయుచున్నారు. మన ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయపు డిపార్టుమెంటును ప్రత్యేకముగా స్థాపించినను అది అంతగా రైతునకు అందుబాటులోలేదు. రైతు అజ్ఞానములో నుండుటచే అది పార్టుమెంటుయొక్క ఫలితముగ కనబడకయున్నది. గ్రామములవెంటిరిగి భూములను పరీక్షచేసి, రైతులకు స్వయముగా బోధచేసి, ఉదాహరణపూర్వకముగ చేసి చూపినచోగాని డిపార్టుమెంటుయొక్క ఫలితముండదు. యీపని జరుగవలయునన్నచో ప్రతికో-ఆపరేటివ్ యూనియన్ తరపున ఒక వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞుడు ఉండవలయును. అతడు తన యూనియన్ గ్రామాదులవెంటి సంబంధమునుసూతనవ్యవసాయ పద్ధతులను నవ్వుజెప్పి అలవాటుపరచుచు రైతులకు యెప్పటికప్పుడు సలహాయచ్చుటకు ఉపయోగపడుచుండును. ఈపని యూనియనులు చేయుటకు ప్రయత్నించనిచో ప్రతితాలూకా గ్రామపునర్నిర్మాణ సంఘము (యారల్ రి-కన్ స్ట్రక్షన్ అసోసియేషన్) యీసంఘముయొక్క స్థాపననుగురించి ముందువ్యాసములలో వివరింపబడును. ప్రత్యేకముగా వ్యవసాయవిషయములలో ప్రచారముచేయుటకు వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞుని నియమింపక తప్పదు.

భూమి వ్యవసాయము చేయుటకు సరియైన నీటి ఆధారములు లేకపోవుట మరియొక అటంకముగానున్నది. ఈచిక్కును పోగొట్టుటలో ఇరిగేషన్ సహకారసంఘము చాల సహాయము చేయగలదు. కొన్ని మెట్లప్రదేశములు నీటిపవరులేక వృధాగా బంజరులాగానున్నవి. అట్టిచోట్ల రయితులందరగలసి ఉమ్మడిగా నూతులను త్రవ్వకొని వాటికిన ఖర్చు ఉమ్మడిమీద తీర్చుకొనుట చాల తేలిక అయినపని. సహకారసంఘములవారు నూతులను త్రవ్వించి యితరులకుయిచ్చి వారివల్ల అద్దెకాడ పుచ్చుకొనవచ్చును.

రైతులు తమకు పండినపంటను ఎవరికివారు యిష్టము వచ్చినచో అమ్ముకొనువాడుకయున్నది. డబ్బుకావలసినచి నప్పుడెల్ల రైతులు ధాన్యము నమ్ముచుండురు. ధాన్యము జబ్బిలిచ్చుట మనముయెరిగినసంగతియే. గల్లవ్యాపారముచేయువారు గ్రామములో కొద్దికొద్దిగా ధాన్యము కంట్రాక్టునకు పుచ్చుకొనుచుండురు. వారుతిరిగి తాముపోనచేసికొనిన ధాన్యమంతయు పెద్దగల్ల వర్తకల కమ్ముచుండుటయు కలదు. వారు బాహుళ్యము మీదవ్యాపారముచేయువారికి విక్రయించెదరు. ధాన్యము ఇందరిచేతులమీదుగా పోనలసియున్నది. ప్రతివాడును లాభము పొందుటకు యత్నించును. కనుక గ్రామములో ధాన్యము సరియైనధర అడుగక స్వల్పఖరీదుకు కొనుచుండురు. అందువలన రైతులకు సరియైనలాభమురాదు. కావున రైతులకు ప్రత్యేకముగా తాము ధాన్యము అమ్ముకొనుటవలన కలుగునష్టములను గురించి తెలియజేయవలయును. రైతులకు సమష్టిమీద విక్రయించుపద్ధతి ప్రస్తుతము రుచింపకపోయినను దానియొక్క ప్రాప్త్య

మును లాభమునుగురించి తరుచుబోధించినచో ప్రజలుగ్రహింపకమానరు. సమష్టివిక్రయమునకు ఒక సహకారసంఘము ఉండవలయును. సదరుసంఘము ఏరకపుధాన్యమునకు ఆరకపుధాన్యము నిలువజేయును. కల్లియెంతమాత్రమునుపనికిరాదు. మార్కెటులో యెప్పటికి యేధరులువున్నది విచారించుచుండును. సంఘమునకు యేమార్కెటులో విక్రయించినచో లాభమువచ్చునో విచారించి అజమాయిషీచేయుటకు యేజంట్టువుండురు. రైతు పండినధాన్యసంతయు వర్తకసంఘమునకు యిచ్చిచేసి ఆసంఘము యెప్పుడో వీలువెంటి మంచిధరవచ్చినపుడు అమ్మునరకు డబ్బు కొరకు వేచి యుండడు. డబ్బు అనవసరమున బట్టియే రైతు ధాన్యమును అమ్ముచుగాన అతనికి సంఘమువెంటి సే అవసరమైన వైకము యిచ్చి మిగతాసామ్య వీలువెంటి సర్వవలయును. ఈ విధముగా చేసినచో అతడు సంఘములో తనకు పండిన పంటనంతయు సరియైన ధరకు విక్రయించుటకు నిచ్చుటకు యెంతమాత్రము సందేహించడు. కావున రైతులకు సమష్టి విక్రయపద్ధతులు తెలియజెప్పి సహకారసంఘముల సృష్టింపుట అత్యవసరమైన పనియై యున్నది.

హిందూదేశములో చాలమందికి వ్యవసాయమే జీవనాధారమైనను వ్యవసాయ శాస్త్రము రైతులకును రైతుల పిల్లలకును నేర్పుటకు తగినపాఠశాలలు లేకుండుట చాల శోచనీయము. జర్మనీ ప్రాన్సు దేశాదుల్గు జపాను వగైరా దేశములలో వేలకొలది వ్యవసాయపాఠశాల లున్నవి. ప్రభుత్వమువారు చాల ధనమును ఖర్చుపెట్టుచున్నారు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి మన సర్వస్వము వారపోసినచోగాని మనదేశ మభివృద్ధి జెందదు. దీనికిముందు వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞానమును మన గ్రామములలో పెదజల్లుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము.

ఇందుకుగాను ప్రతి సిరాగ్రామమునందో లేక కనీసము ప్రతి తాలూకా గ్రామమునందును ఉన్నత వ్యవసాయ పాఠశాలనొకదానిని స్థాపించవలయును. దానికి తగినంతభూమి విద్యార్థులు చాలముపని స్వయముగా చేయుటకు వీలుగలుగునట్లు వుంచవలయును. ఆపాఠశాలలో వ్యవసాయ శాస్త్రము, రసాయన శాస్త్రము పశుశాస్త్రము వృక్ష శాస్త్రము మొదలైన విషయములు సరియైన పాఠపుస్తకములతో సమర్థులైన ఉపాధ్యాయులు దేశభాషలో బోధించవలయును. ఇంతేకాక ప్రతి గ్రామములోను ప్రాథమిక వ్యవసాయపాఠశాల స్థాపించి దానిలో భూముల లక్షణములు ఎరువులు వాటిని ఉపయోగించు మార్గములు వేయు ధాన్యము ప్రక్రమములు వగైరాలకు పనికివచ్చుపైర్ల పనుల పోషణ పశుకోగములు వానిచికిత్సలు మొదలైన విషయములను గురించి దేశభాషలో సులభముగా బోధించవలయును.

వేసవికాలములోగానిమరి వీలైన యెయితరకాలములోగాని పైననేను వివరించిన విషయములన్నిటిని గురించిన్ని యితర దేశములలో వాడుకలోనున్న వ్యవసాయపు పద్ధతులను గురించిన్ని గ్రామములకు ఉపవ్యాసములనిప్పించియు కరపత్రములనుచ్చిత్తించి పంచిపెట్టియు సాధ్యమైనంతవరకు వ్యవసాయ సంగతులు ప్రజలకు తెలియజేయవలయును.

వ్యవసాయవిషయమై చర్చించిన యీ వ్యాసముయొక్క సారాంశమిది.

(1) ప్రతి గ్రామమునందును సహకారపరపతిసంఘమును స్థాపించవలయును.

(2) దీర్ఘ వాయిదాఅప్పులు తీసుకొనుటకు వీలగు భూమితనఖా బ్యాంకులు నిర్మించవలయును.

(3) ప్రత్యేకము తాలూకాకొక వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞుడు గ్రామాదుల వెంటి తిరిగి స్వయముగా వ్యవసాయవిషయములు బోధించవలయును.

(4) నీటిసప్తయిలకొరకు ఇరిగేషన్ సంఘములు మొదలైనవి స్థాపించవలయును.

(5) సమష్టివిక్రయసంఘముల నెలకొల్పవలెను.

(6) వ్యవసాయశాస్త్రము నేర్పుటకు ప్రతితాలూకా గ్రామములోను ఉన్నత వ్యవసాయపాఠశాలయు ప్రతీ గ్రామములోను ప్రాథమికవ్యవసాయపాఠశాలను స్థాపించవలయును.

ప్రిలప్రతకధలు
గంజి బాగములు
దాచికలు, యువతులు వృద్ధులు
నిత్యము నమస్కరింపు 64వ పుటలు
బాగముకి వెల 20600లు
గొడకర్త
సాహిత్య ప్రచురణ
చిరాయువును గోదావరిజిల్లా

కాకినాడ

(స్వయంవిలేఖరి)

జాతీయవారము

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 7:—నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు జాతీయవారపు బహిరంగసభ కాకినాడ పెద్దబజారు లో కాంగ్రెసు ఆఫీసుయందు జరుపబడెను. శ్రీకామేశ్వరపు శేషరావు పి. ఏ. బారిష్టరుగారు సభ కార్యక్మలం నడిపిరి. 1919 సంవత్సరములో కాల్పుల తాపనమును ప్రవేశపెట్టుటను గురించియు, గాంధీ మహాత్ముడు దీనిని రద్దుచేయుటకుగాను సత్యాగ్రహ మనలించుటయు, దేశమంతయు నప్పటినుండియు దీనిని జాతీయవారముగా నెంచి కాంగ్రెసు నిర్యాసకార్యక్రమమును జరిపించుటయు వీనిని గురించి అధ్యక్షులు చెప్పెను. ప్రజలు ఈ మేరకువహించి దేశపక్షిణి దానికి తృప్తిపడదు కాలము గడు పకుండ చక్కగా పనిచేయవలసినదని హెచ్చరించిరి.

శ్రీ పాడుపూడి సత్యనారాయణగారు (జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శి) ఉపన్యసింపును సత్యాగ్రహవారమునది ప్రాత సరిత్రయైనప్పటికిని యిది ఆత్మ పరిశోధనకు తగిన సమయ మనియు, సంస్కరణముల చుట్టును ప్రవేశపెట్టబడినప్పటినుండి యు నేటివరకు దేశములుచేసిన కృషియు, అందులకు ఫలితమును ఒకసారి అవలోకనము చేసికొనుచు గమ్యస్థానమును చేరుటకై చేయవలసినపనియేమో యోచించుకొనుట తరుణమనియు చెప్పిరి. అసహాయోద్యమము, అది చివరకు శాసనసభలలో ప్రభుత్వ మును ధిక్కరించుట, అది ఇప్పుడు రెస్పాన్సిబిలిటీలోనికి దిగు టయీ చరిత్రను సూచించి దేశమనందరి నాయకులు చీలి పోవుట, ప్రజలయంద ధైర్యమత్సర్యము, కలిగిన అసంతృప్తి కరమైన అసహాయస్థితిని యోచించుకొనుచునిరి.

నాయకుల కండయై వారిని గుఱియందుపెట్టు తరుణము వచ్చినదనియు, కాంగ్రెసు ఆక్షలను తీర్మానములను నిరసావహించి పడేయ బాధ్యత ప్రజలమీదనే కలదనియు, స్వాతంత్ర్యము కా సనసభలబ్యారాను బ్రిటిషు ప్రభుత్వముయొక్క అనుగ్రహము మీదను ఉన్నదని ఎదురుచూచుట వ్యర్థమనియు స్వయంకృషి వలన కలిగే ఫలితమునందు నిజమైన ఆనంద ముండుటయు శ్రీకృష్ణకాలములో ఫలమును స్వీకరింపకలుగుటయు అది సీతముగా నుండుటయు గమనించుకొనవలసినదనియు, కాబట్టి ప్రజలు తమ బాధ్యతను గుర్రెరిగి స్వాతంత్ర్యమును శ్రీకృష్ణకాలములో పొందనిశ్చయమైన యెడల యందరును కాంగ్రెసులో సభ్యులు గాకేరి కాంగ్రెసును బలపరచి దానియొక్క మంచివార్తలను కారకులై దాని యజ్ఞను చెల్లనట్లుగ చేయవలసిన భారము మీపైన నున్నదనియు, విదేశీనిష్ప్రబహిష్కారమును పూర్తిగా చేయి కంకణము కట్టుకొని పరాధీనతలేని ఆత్మ గౌరవమైన కార్యము ఖిచ్చరు ధరించుట చేయవలసినదనియు, యిట్టి చేసిన యెడల బర్మెక్సాపాడు ప్రభువు పార్లమెంటులో మొన్న అట్టి అసాంభావపు ఉపన్యాసము యొసంగియుండదనియు ఇంగ్లండుదేశము మన స్వాతంత్ర్యమునకు అడ్డురా లేదనియు మనలను సగౌరవముతో చూచి ఇష్ట భావముతో మెలంగగలవని యు, స్వాతంత్ర్యము తక్షణమే రావలెనని మనము కోరే యెడల నెలనే విదేశీనిష్ప్రబహిష్కారము ఖిచ్చరుధారణము ఆచరణలోనికి తేవలెననియు ఉపన్యాసమును హెచ్చరించెను. దేశమనందలి యు ణ గ్ర స్థ త, ని ర్వ ర్య ము, క్షీణస్థితిని అంతెంతో చూపించి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునలని లాభములు యిట్టి విగనే యింకను అధోగతికి పరిణమింపగలవు. భారతీయులు మేల్కొని కాంగ్రెసుమాట చెల్లనట్లుగా వర్తించవలసినదని చెప్పిరి.

శ్రీ పులవర్తి భీమలింగమూర్తిగారు (పురపాలక సంఘ సభ్యుడు) పిమ్మట ఉపన్యసించుచు కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ను సూచించి సభ్యులుగా కేరవలసినదనియు నిత్యమును నూలు వడుకవలసినదనియు హెచ్చరించిరి.

శ్రీ మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు, (పట్టణ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి) అధ్యక్షునికిని సభాపతికిని నందనార్పణములు గావించుచు మరల 13-వ తేదీని జరిగేసభకు రావలసినదని కోరిరి.

కేదరిన్

గ్రంథకర్త:—శరణురామస్వామి చౌదరి

రామప్రసాద్ గారు ప్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము. లోక ప్రసిద్ధము ఒకవీరమాత చరిత్రము. అందరును చదువతగిన గుల్ఫతై లిలో ప్రాయబడినది. ఉన్నన లక్ష్మీనారాయణగారి అనువాదమున పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, మద్రాసు.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

శుభ్రశుక్రము

(8-4-27)

ఇరువదిగజముల "పెన్" ధరలు

కారికొమ్మలు—22 X 22 ముంగిపూర్లు (6) రు 8-8. సరాసరి రకము రు 7-8.

కారికొమ్మలు—22 X 22 వేరు రకము (6) రు 8-0-0, రు 8-4-0. సరాసరిరకము రు 7-0-0, రు 7-4-0.

తెలుపుములు—1708 (నెట్) రు 12-10-0 గాన్సన్ 9000 (నెట్) రు 12-9-0 ఎక్. ఎక్. 78 రు 8-2-0. ఇ. సి 78 రు 8-2-0, 881888. రు 18-4-0; 8978 రు 8-0-0 1702 రు 10-8, 380 రు 8-2-0; Z. 78 రు 10-8 Z. Z. 78 రు 8-0-0. 7668 రు 7-14-0 G. A. 38 రు 6-14. G. G. 78 రు 8-0. 78078 రు 8-0.

వైట్ షర్ట్ టింగులు H. K. 62 రు 17-0-0. C 40,000 రు 22-0-0. B.B.B. రు 15-0 0, రు 15-4-0.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ(5 పౌండ్ కట్టు) — లూక్రి — రు 5-7-0. చలువ(కోంగ) రు 8-12; చలువ ("ఎనిటి క్లెయిన్") రు 8-0 సవరకు 40 నెంబరు. జపాను (పది పౌండ్ కట్టు) — వత్త — రు 10-9-0 60 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టు) అడకతెర రు 16-0-0 నెమలి రు 14-0; గడ్డిబండి రు ఎదు గడిగూము రు 7-15-0; పెన్సిల్ రు 60 నెంబరు జపాను (పది పౌండ్ కట్టు) — నీలచేప రు 16-6-0.

లోహములు

ఇనుము:—బెల్టియను చిట్టకమ్మిలు ఒకపాదము 48 రు 32.

ఇత్తడిరేకు:—జర్కరు (డిబ్ మాక్) రు 287, రాగిరేకు రు 256, రు 257.

సిమెంట్ పిపారు వెల:—

నార్త్ ఆఫ్ మార్కు రు 11-8-0, నెమలి రు 10-4-0

చక్కెర

(రెడి) రు 81-0-0. ఏప్రిల్ 31-4-0 మే 81-8-0.

వేరు సెనగపప్పులు

మార్కెట్ ధరలు:—"మిక్స్" రు 55-8-0

సాదాపాను రు

వేరు సెనగనూనె

"గానుగ" రు 180 "నెవ్" రు 126.

ఆముదము

(గ్రామధర) రు 118.

పదును చేసిన తోలు రు 1 టెకి

ఎడ్డుతోలు (8½ మొదలు 9 రతులు) రు 0 18 6 రు 0 14 0

" (తేలిక) రు 1 0 6 రు 1 0 9

" తెంబులూరు (8½ మొదలు 9) రు 0 14 0 రు 0 14 9

" " (తేలికైన రకము) రు 1 1 3 రు 1 1 6

" (విజయనగరం 7½) రు 0 14 4 రు 0 14 9

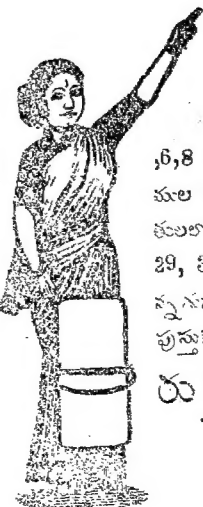
" (ఏలూరు 7, 7½) రు 0 15 0 రు 0 15 8

గడ్డతోలు రు 0 10 8 రు 0 10 7

గడ్డమాడతోలు రు 0 15 6 రు 1 1 0

ఆఫ్ మూడతోలు రు 1 13 0 రు 1 14 6

తక్కువ శ్రమ

ప్రఖ్యాతిగన్న యీ కుక్కిడే మక్కయొక్క ముఖ్య విశేష ము తక్కువ శ్రమయే. ఎక్కువైన శ్రమకు చాలావనిలేదు. 1,2,4, 6,8 మంది మనుష్యులకు సరిపడు పదార్థముల తయారుచేసుకొనుటకు తగిన 5 తరగతిలో నుండును. నెలలు రు, 18, 18, 22, 29, 33 లలో నుండును. పైలుచాస్టెలు మున్నగునవి ప్రత్యేకము. వివరములను నెలపు పుస్తకము ఉచితము.

రుక్మిణి కుక్కర్ కంపెనీ

నెం. 19 నూదాగుడిపి,

రాయపురము, మద్రాసు.

చెన్నపురి బహిరంగధరలు

1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ 8 తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు.

దరిగాలు బా 1-కి రు 85 0 0 మొదలు 112 8 0 వరకు		
దియ్యముబస్తాలు		
కుసుమ తెనాలిని ,, వ. 42 గలది రు 18 12 0 14 12 0		
నల్లారిని ,, డిబ్బా ,, 15 8 0 16 0 0		
డిబ్బా ,, డిబ్బా ,, 16 4 0 17 0 0		
రాసులు ర. 164 బస్తా 1-కి ,, 9 10 0 10 0 0		
నావ్యుం ,, ,, 22 0 0 25 0 0		

2. ధాన్యము పప్పులు.

కందులు బస్తా 1-కి రు 205		15 0 0 16 0 0
కునగలు ,, డిబ్బా ,, 15 0 0 16 0 0		
పెసలు ,, డిబ్బా ,, 16 0 0 17 0 0		
దినుములు ,, డిబ్బా ,, 17 0 0 19 0 0		
తలవిలు ,, ర 195		12 12 0 18 0 0

3. నూనెవస్తువులు:

సువ్వులనూనె బా 1-కి		158 0 0 156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి		14 0 0 25 0 0
కోరదాపురం నేరు సెనగపప్పు బా 1-కి,		54 0 0 56 0 0
ఇతర ప్రదేశము ,,		50 0 0 52 0 0
నేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 129		విషకానూనె 127 0 0
ఆముదము బా 1-కి		118 0 0 119 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయపసుపు బా 1-కి		68 0 0 70 0 0
కురవపసుపు ,,		40 0 0 50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి 122 0 0		140 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 40,45		
కాశిపాస్తీపాయకట్టు		50,55
చెల్లము బా 1-కి		40 0 0 60 0 0
చింతపండు బా 1-కి		21 0 0 56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-కి		81 0 0 82 8 0
నదరం		81 0 0 82 0 0
రవుండు		27 0 0 88 0 0

6. నూలు.

నెం 20 బెన్ని సింహం యా		7 1 0
నెం 6 బెన్ని ధర		4 4 0
నెం 24 ,, సింహం		7 4 0
నెం 24 ,, లాకి		6 4 0
నెం 60 ,, కారం బెన్ని		9 0 0
నెం 40 ,,		10 0 0
నెం 44 ,,		5 8 0
నెం 20½ న్యూకాంట్		6 5 0
నెం 12½ చాళ		5 8 0
నెం 16½ ,,		5 14 0
నెం 20½ కాపురతీ		6 8 0
నెం 40 జామ్మరు		9 10 0
నెం 44 సాండ్		4 15 0
నెం 4 బెన్ని		8 12 0

7. దూది.

కోరదాపురం బా 1-కి		830 0 0
తల్పూరుదూది ,,		145 0 0

8. లోహములు.

రెండి 100 రులంకి		61 8 0
జుంగు, తలము 1-కి		21 0 0 21 2 0
చవరగా 1-కి		18 9 8
ఇత్తడి బా 1-కి		234 0 0 238 0 0
		254 0 0 258 0 0

దంతచూరము

దబ్బీ 1-కి నెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూరముతో పండ్లనోములవలన చిగుళ్లు గట్టి పడును. చిగుళ్లునుండి రక్తముకాకుండును. నోరుగుండును, లేకయుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. ఆమ్మతొంజనం డిబ్బా, బొంబాయి - మదరాసు.

నైకలును తయారు చేయుటయం దొక నూతనపద్ధతి.

వర్తకునికి లాభకరమైనది

స్వంతదారునికి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

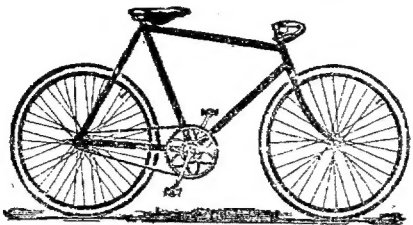
హార్ కూల్పు నైకిల్లు పలురంగులలో తయారు చేయబడినది.

(బ్రిటిష్ వారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తయారగుటచే

చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

611

జేరునందు
హార్ కూల్పు

బలమునందు
హార్ కూల్పు

1-కి ధర రూ 83 లు మాత్రమే

ఎటువూ, ఆకుపచ్చ, నిష్కరంగు, ఊదా, అన్ని రంగులు కలిపిన రంగు మొదలగువాటిలో గలవు.

Sole Agents:—ENGLISH CYCLE & MOTOR IMPORTING Co., 9 Broadway, Madras
Sole Agents for RUDGE, PEARL & INVICTA CYCLES.

వీలవు పయోగింపరాదు.

ఈ క్రింద పేర్కొనిన అద్భుతమైన ఔషధములను వుపయోగింపుడు.

నేత్ర రోగములకు- “అఖ్యాకుర”ను

ఉపయోగింపుడు.

తామరకు - “కురెయిన్”ను

”

శ్వాసకాసరొగములకు- “ఆస్టాక్యూర్”ను

”

బలమునకు- { “స్ట్రోస్సు ఎమల్షన్ ఆఫ్
కాడ్ లీవర్ ఆయిల్”ను

”

టానిక్ లకు- { “నెర్వైక్ టానిక్ మాత్రల”ను
“పారిష్ కెమికల్ ఫుడ్”ను
“ఈస్టన్సు సిరప్”ను

”

”

”

“సిరప్ హైపో ఫాస్ఫేటు ఆఫ్ లైము”ను

”

“జిన్”ను

”

గనేరియాకు- { “లికర్ శాంటల్ ఫ్లావా
సి. కొవెయిబాకం బుచు”ను

”

మా ఔషధము లన్నియు, శాస్త్రోక్తముగా మా ఆధునిక ఔషధశాలలో తయారుచేయబడినవి.

గనుక చాలా నవీనమైనవి, కోరినవార్లకు కేటలాగు పంపబడును.

N. POWELL & Co., CHEMISTS, BOMBAY.

అందమైన బాలికలందరూ దీనినే

ఉపయోగించు చున్నారు

PEERLESS
ERASMIC
The Dainty SOAP

Amrutanjana
BEST INDIAN PAIN BALM.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు

మిక్కిలి ఘాటును సువాసనగలది

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుట
యేగాక అజీర్ణము, వాయువ, జలుబు, జ్వరము,
దగ్గు, ఉబ్బనము, కఫము, చిన్నబిడ్డ గుణము,
కలరా, ప్లేగు మొదలగు అనేకమగు వ్యాధులను
హరించుటయేగాక బలమును, జీర్ణ క్షిణి, ఆరో
గ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము. ప్రతి గృహ
మందుండదగినది. 8857

250 మాత్రల సీసా 0 4 0

12 సీసాలు 2 8 0

వి. పి. చార్జి ఎస్టేటికైనా 0 6 0

పి. సి. ప. అందు కో. ఆయుర్వేదనమాజం,

చెరిదేవి - నెల్లూరు జిల్లా.

మాన సోల్గా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వలసులభము! (పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గుణమధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగడి వైత్యకాకల
కిమాత్రలు దివ్యావృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు,
అగ్ని మాంద్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కులు, పార్శ్వముల, శిరస్సు,
ప్రేళ్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగడి నొప్పులను
బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమాన్యును
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

విజంట్టు కావలెను

2081

తలనొప్పి, యిక్ష్మయంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట,
పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టగల
ఖ్యాతిజేసిన “జామా తైలమునకు” సమమగు. మందు వే
రేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది.
బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోబా చెందు,
ఇంగ్లీషుమందులు పలనరకులు సల్ఫూరిక్, నైట్రిక్,

మొరాటిక్ ఆసిడ్లు వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైవస్సనాయనిపీధి, మద్రాసు